

4.5	☐ IP (both purchased and self-developed)	Self-developed IP is not subject to the US 15-year amortization rules for intangible property (IRC § 197). The costs incurred to develop the IP are subject to the normal US rules that apply to the treatment of expenses that may be deducted or are capitalized.
4.6	☐ If available, random depreciation (i.e. accelerated/decelerated depreciation under set circumstances)	
5	Interest deduction limitations	
5.1	Please describe your earnings-stripping/30% EBITDA rule, the parameters and scope and effective date in your jurisdiction (if applicable).	
5.2	Are any other interest deduction limitation provisions applicable (e.g. thin cap rule, antibase erosion)	
5.3	To what extent are interest expenses deductible if the funds are used for the acquisition of exempt assets (e.g. participations eligible for the participation exemption)?	Expenses are not deductible if incurred to acquire assets the income from which is exempt from US federal income tax (IRC § 265(a)(1)). Interest is non-deductible if incurred on indebtedness incurred or continued to purchase or carry tax -exempt obligations (IRC § 265(a)(2)).
5.4	Does your jurisdiction have a Specific AntiAbuse Rule which may limit interest deduction?	The US has numerous SAAR that may apply to limit interest deductions, including the following: - disallowance of interest deductions on high-yield discount debt obligations (IRC § 163(i)) - disallowance of interest deductions on debt obligations payable in equity (IRC § 163(l)) - disallowance of losses, expenses and interest on transactions between related parties (IRC § 267) - disallowance of deductions in hybrid transactions and by hybrid entities (IRC § 267A) - thin-capitalization rules (IRC § 385) - economic substance doctrine (IRC § 7701(o)).
6	Royalties	
6.1	Is there a limitation on the deductibility of royalties (e.g. in amount or rate)?	
7	Head office costs	
7.1	Are head office costs deductible?	
7.2	How does the deductibility of head office costs relate to the participation exemption in your jurisdiction, i.e. is there an interaction?	
7.3	How are head office costs typically on-charged in your jurisdiction, e.g. management	

	agreement and what kind of allocation key is acceptable?	
7.4	What are the TP requirements relating to head office costs? What kind of remuneration is acceptable?	
8	Innovation box and comparable beneficial regimes	
8.1	What is the effective rate under your innovation box or a comparable beneficial regime?	The United States has an innovation box regime (FDII – Foreign-Derived Intangible Income) that permits a partial deduction for FDII. The deduction is 37.5% for taxable years 2018 through 2025 and 21.875% for taxable years beginning thereafter. The deduction will result in an effective tax rate on FDII of 13.125% for taxable years 2018 through 2025 $((100 - 37.5) \times 21\% = 13.125\%)$, and an effective tax rate of 16.406% for taxable years beginning thereafter $((100 - 21.875) \times 21\% = 16.406\%)$.
8.2	What conditions apply for the application of the innovation box or another comparable regime (e.g. request for special status, variation in application per type of license/right)?	The FDII regime applies to the income of a US domestic corporation derived from the sale, disposition, or licensing of property to foreign persons for foreign use and income from the performance of services to persons, or with respect to property, not located in the United States, to the extent that such amounts exceed a deemed 10% rate of return on the corporation's tangible property.
8.3	Is the modified nexus approach applied? If applicable, per what date?	
9	Exemption of profits from participations	
9.1	To what types of profit does the exemption regime apply? E.g. regular dividends, capital gains, etc.	US shareholders who dispose of stock in a CFC at a gain are required to treat such gain as dividend income to the extent of their pro rata share of the earnings and profits of the CFC that have not been previously taxed under Subpart F (IRC § 1248). Such dividend income may be eligible for the DRD that is provided for the foreign-source portion of dividends. Gain in excess of the earnings and profits is taxable as capital gain.
9.2	Is there full or partial exemption (if partial, to what extent)?	
9.3	Does the regime also apply to final liquidation losses?	Liquidations of subsidiaries that are at least 80% owned by a corporate parent company are tax-free to both the subsidiary with respect to its assets and to the parent company with respect to the stock of the subsidiary (IRC § 332 and IRC § 337). Liquidations of corporations that are less than 80% owned by a corporate parent company or are owned by individuals are taxable both to the liquidating corporation with respect to its assets and to the shareholders with respect to the stock of the liquidating corporation (IRC § 331 and IRC § 336).
9.4	Do controlled foreign company (CFC) rules apply?	
10	Loss compensation	
10.1	What is the type (e.g. operational losses, holding losses, other) and the maximum amount of losses that can be compensated?	

10.2	How many years can be carried forward?	(Net) capital losses, either long term or short term, can be carried forward 5 years. Under IRC § 1212(a)(1), a “net capital loss” is eligible for carryforward and carryback. A “net capital loss” is defined by IRC § 1222(10) as the excess of the losses from sales or exchanges of capital assets over gains from such sales or exchanges.
10.3	How many years can be carried back?	(Net) capital losses, either long term or short term, can be carried back 3 years. Under IRC § 1212(a)(1), a “net capital loss” is eligible for carryforward and carryback. A “net capital loss” is defined by IRC § 1222(10) as the excess of the losses from sales or exchanges of capital assets over gains from such sales or exchanges.
10.4	Are any group relief regimes in place?	An affiliated group of US corporations that elects to file a consolidated federal income tax return will be required to compute the consolidated taxable income of the group by including all items of income, gain, loss, deduction and credit of the individual members of the group, subject to certain exceptions for transactions and distributions that occur between the members of the group. The SRLY rules (Separate Return Limitation Year rules) prevent US consolidated groups from acquiring corporations with historic losses and using such losses to offset the profits of the acquiring consolidated group. Foreign corporations are not generally permitted to join in the filing of a consolidated income tax returns with the US members of the group.
11	ATAD 1 / ATAD 2 / BEPS	
11.1	Is there a general anti-abuse rule (GAAR)?	
11.2	Is there a targeted anti-abuse rule (TAAR)?	The US has numerous TAARs. Significant TAARs include the following: - base erosion and anti-abuse tax (BEAT) (IRC § 59A) - limitation of the dividends received deduction (DRD) on debt-financed portfolio stock (IRC § 246A) - disallowance of deduction, credits and other allowances in acquisitions made to evade or avoid income tax (IRC § 269) - limitations on losses and tax credits in corporate acquisitions (IRC §§ 382-384) - allocations of income, gains, losses and credits among partners of a partnership if the allocations lack substantial economic effect (IRC § 704) - conduit financing arrangements (IRC § 7701(l)) - economic substance doctrine (IRC § 7701(o)). Numerous other TAARs are spread throughout the US Internal Revenue Code and US Treasury Regulations. The US also has extensive anti-treaty shopping rules in its tax treaties and case law.
11.3	Does your jurisdiction have any reservations for application of the multilateral instrument (MLI)?	
12	Special regulations or taxes (insofar there is a material impact on the tax position)	
12.1	Is some form of equity deduction, e.g. notional interest deduction in place?	
12.2	Are any special credits in place for IP-costs of for example wage costs?	

12.3	Is an accumulated earnings tax in place?	The US imposes an accumulated earnings tax (IRC §§ 531 -537) at the rate of 20% on income accumulated by a corporation beyond the reasonable needs of the business, instead of being distributed to the shareholders. A “credit” amount of USD 250,000 may be retained by a corporation for the reasonable needs of the business.
12.4	Are any digital taxes in place?	The United States does not impose a digital tax as such. However, proposed regulations (REG -130700-14) were issued in August 2019 to provide guidance on the character and source of income arising in transactions involving the provision of digital goods and services. The proposed regulations provide that a cloud transaction is classified solely as either a lease of property or the provision of services, and not bifurcated into a lease transaction and a separate service transaction.
12.5	Are any investment deduction measures in place?	R&E can be deducted in the year incurred or, at the election of the taxpayer, amortized ratably over a period of not less than 60-months (IRC § 174).
12.6	Is some sort of (R&D)-wage credit in place?	
12.7	Are there any other sector-specific direct tax measures, e.g. a banking tax, tax on rents, etc.	
13	Withholding taxes	
13.1	Is there a withholding tax on dividend? If yes, please provide rates.	
13.2	Is there a withholding tax on interest? If yes, please provide rates	
13.3	Is there a withholding tax on royalties? If yes, please provide rates	
13.4	How is the taxable base for the withholding tax determined?	
13.5	Does the withholding tax provide for any exemptions? If yes, describe the exemptions.	
13.6	Do anti-abuse provisions apply with regard to withholding taxes (e.g. in national law or treaties)?	

Agendapunt 2: Prinsjesdag

Commissie belastingheffing multinationals

Datum bijeenkomst: 8 oktober 2019

Auteur: secretariaat

Hieronder staan de voornaamste aanpassingen in de winstfeer in het pakket Belastingplan 2020 dat met Prinsjesdag is aangekondigd.

Maatregel	Status
Beperkte verlaging tarief vennootschapsbelasting Vanaf 2021 is het tarief 21,7% in plaats van 20,5%	Belastingplan 2020
Minimumkapitaalregel voor banken en verzekeraars	Belastingplan 2020, onderdeel van Regeerakkoord
Bronbelasting op renten en royalty's	Wet bronbelasting 2021, onderdeel van Regeerakkoord
Verhoging tarief innovatiebox van 7% naar 9%	Doel: vanaf 2021, in de begroting verwerkt.
Aanpassing liquidatie- en stakingsverliesregeling	Doel: vanaf 2021, in de begroting verwerkt.
Afschaffen betalingskorting in de vennootschapsbelasting	Doel: vanaf 2021, in de begroting verwerkt.

Commissie belastingheffing multinationals

Datum bijeenkomst: 8 oktober 2019

Geannoteerde agenda

1. Verslag bijeenkomst #2 (bijlage #1)

Het verslag van de tweede bijeenkomst d.d. 10 september 2019.

2. Prinsjesdag (bijlage #2)

Het pakket Belastingplan 2020 bevat enkele wijzingen in de vennootschapsbelasting. Daarnaast heeft het kabinet aanvullende maatregelen aangekondigd. Besproken zal worden welke impact deze voorstellen hebben op het werk van de commissie.

3. Wie betaalt vpb? (geen bijlage)

De eerste uitkomsten van het onderzoek 'wie betaalt vpb?' zullen worden gepresenteerd. Voor dit agendapunt is geen bijlage. De analyse en cijfers zullen landen in een stuk dat voor de bijeenkomst van 29/10 zal worden geagendeerd.

4. Internationale vergelijking winstbelastingen (bijlage #4 – wordt nagestuurd)

Het rapport van PwC met een internationale vergelijking van winstbelastingen is ontvangen. IBFD is bezig met een onafhankelijke verificatie van dit rapport. De commissie zal bespreken: wat zijn de 1) rode draden; 2) evidente knelpunten; en/of 3) evidente kansen die we kunnen identificeren?

5. Uitkomsten ontwikkeling vpb-ontvangsten (bijlagen #5a en #5b)

De macro-economische analyse van de ontwikkeling van vpb-ontvangsten in Nederland worden gepresenteerd, evenals een internationale vergelijking.

6. Herziene outline en conceptteksten (bijlagen #6a en #6b)

De conceptteksten vormen de inleidende beschietingen op de nadere kwantitatieve analyse (zoals besproken onder agendapunten 3 en 4) en keuze van de beleidsopties. Hierbij is zoveel mogelijk geprobeerd recht te doen aan de inbreng en discussie in de vorige bijeenkomsten, met name:

- 1) het benoemen/duiden van de maatschappelijke onvrede die tot de instelling van de commissie heeft geleid;*
- 2) het inkaderen/afbakenen van de taakopdracht; en*
- 3) een aanzet voor de probleemanalyse (oorzaak van de 'onvrede').*

De commissie wordt uitgenodigd hun opmerkingen bij deze conceptteksten te maken.

7. Volgende vergadering 29 oktober 2019 (geen bijlage)

Tijdens de volgende vergadering op 29 oktober is de intentie om te spreken over beleidsopties die in aanmerking komen voor het advies. Daarvoor staat een gehele dag ingepland. De voorgestelde opzet is dat in de ochtend de commissie uiteen gaat in 3 groepen van 4 deelnemers, waarbij elke groep zal spreken over beleidsopties binnen een bepaald thema. In de middag presenteren de 3 groepen elk de uitkomsten van de ochtendsessie, en worden deze plenair bediscussieerd. Commissieleden blijven vrij om inbreng te leveren op alle thema's. De voorgestelde thema's lopen langs de categorisering in de outline (agendapunt 6a, kopje 4b) en sluiten (grotweg) aan bij de geïdentificeerde knelpunten.

- 1. Internationaal*
- 2. Financieringsbeslissing*
- 3. Beleidsinstrumenten*

Alle drie de themagroepjes kunnen daarnaast putten uit de categorieën 'breder kijken dan vpb' en 'compenserende maatregelen vestigingsklimaat' van de outline.

8. Rondvraag / W.v.t.t.k. (geen bijlage)

Toelichting bij 'Comparative Analysis on Taxation of Multinationals'

Den Haag, 24 oktober 2019

Deze toelichting is opgesteld in opdracht van de Adviescommissie belastingheffing van multinationals naar aanleiding van het rapport '*Comparative analysis on taxation multinationals*', opgesteld in oktober 2019 door PWC (PWC-rapport). Deze toelichting is opgesteld namens het secretariaat van de Adviescommissie.

De toelichting is enkel voor interne doeleinden van de Adviescommissie en niet geschikt voor publicatie of op andere wijze openbare verspreiding.

De toelichting sluit aan bij de onderwerpen die in hoofdstuk 1 van het PWC-rapport (*Executive summary per tax measure*) aan de orde komen. Bij enkele paragrafen is geen toelichting gegeven. Het PWC-rapport geeft op deze onderdelen voldoende overzicht waardoor geen aanvulling noodzakelijk werd geacht (het betreft onderdeel 1.6 – '*Royalties*' en onderdeel 1.8 – '*Innovation Box or Similar Tax Regimes*').

Bij het opstellen van de toelichtingen is gebruik gemaakt van de informatie die is opgenomen in hoofdstuk 2 van het PWC-rapport ('*detailed information by country*'). Op sommige onderdelen is deze informatie aangevuld met gegevens uit andere bronnen. Dit wordt steeds nadrukkelijk vermeld.

De kleuren die in de tabellen worden gebruikt hebben de volgende betekenis:

Ja	Onduidelijk	Nee
----	-------------	-----

Ad 1.1 Overview corporate income tax rates per jurisdiction for 2019 and 2020

Het overzicht geeft een beeld van de tarieven voor de winstbelasting in de voor deze vergelijking geselecteerde landen.

De totale belastingdruk is zowel afhankelijk van het tarief als van de grondslag waarover de belasting wordt geheven. Meerdere landen kennen separate tarieven voor lagere winsten en voorts is de opbouw van de het totale belastingtarief in meerdere landen afhankelijk van lokale winstheffingen.

Gesignaleerde verschillen

- Het gemiddelde tarief voor de winstbelasting in de OESO landen in 2018 was 23,9.¹ Voor de lidstaten van de EU is dit 21,6% in 2019.
- De 'OECD statutory trend line rate' van 21,4% is het gemiddelde gecombineerde statutaire tarief in 2018 van de 94 landen waarvan belastingdata voorhanden was.

Toelichting werking regel Nederland

- Met betrekking tot de tabel bij vraag 1.2. ten aanzien van het tarief dat geldt bij de belasting van capital gains (vervreemdingswinsten) kan worden opgemerkt dat vervreemdingswinsten op aandelen in Nederland – en in meerdere landen, zie onderdeel 1.9 – in beginsel zijn vrijgesteld onder de deelnemingsvrijstelling.

Appreciatie

- Het (hoge) tarief van de vennootschapsbelasting (voor het deel van de winst boven € 200.000) in Nederland lijkt niet uit de pas te lopen bij de internationale/Europese gemiddelden. Ook na de geplande verlaging van het hoge Vpb-tarief naar 21,7% vanaf 2021.

¹ <http://www.oecd.org/tax/tax-reforms-accelerating-with-push-to-lower-corporate-tax-rates.htm>

Ad 1.2 Substance requirements

Substance requirements stellen eisen aan een lichaam in een land voor de toekenning van inwonerschap of de toepassing van een bepaalde regeling. Dat kan gaan om (i) eisen aan lichamen in het land zelf; of (ii) eisen aan lichamen in andere landen. Het gaat dus om een breed begrip waarvan de reikwijdte naast de Invulling van de concrete eisen, ook afhangt van het onderdeel waarop deze eisen van toepassing zijn.

Variabelen in maatregel

- In zijn algemeenheid kunnen substance-eisen worden gebruikt:
 - i. **In het eigen land** –met name voor het bepalen of een lichaam inwoner (en dus belastingplichtige) is van de jurisdictie voor toepassing van de nationale wetgeving of voor toepassing van een belastingverdrag.
 - ii. **In een ander land** - met name bij bijvoorbeeld de beoordeling of buitenlandse lichamen in aanmerking komen voor een bepaald voordeel (zoals een dividendbelastingvoordeel) of als onderdeel van een misbruiktoets.

Gesignaleerde verschillen

- Uit de landenanalyses blijkt dat met name door landenspecialisten de eisen zijn opgesomd waaraan moet worden voldaan om te spreken van een inwoner voor toepassing van de nationale wetgeving. Criteria volgen vaak uit rechtsspraak en zijn niet altijd wettelijk vastgelegd.
- In het overzicht in de tabel bij vraag 2.2 is een onderscheid gemaakt tussen 'light', 'medium' en 'extensive'. Dit is een beoordeling van de lokale eisen ten opzichte van de Nederlandse substance-eisen. Dit onderscheid is door de landenspecialisten zelf ingevuld. Het toepassingsbereik van de eisen speelt in het overzicht geen rol.

Toelichting werking regel Nederland

- In de Nederlandse belastingwetgeving zijn substance-eisen onder andere relevant voor de:
 - misbruiktoets bij de buitenlandse belastingplicht;
 - uitzondering voor wezenlijke economische activiteiten in de CFC-maatregel;
 - misbruiktoets in de inhoudingsvrijstelling van de dividendbelasting; en
 - uitwisseling informatie voor substanteloze rente-/royalty-doorstromers.
- Per 1 juli 2019 zijn de eisen voor het verkrijgen van een ruling verscherpt. De substance-eisen worden vervangen door 'economische nexus' waaraan het concern in Nederland moet voldoen voor het verkrijgen van zekerheid vooraf.
- **Vestigingsplaats NL** - De vestigingsplaats van een lichaam voor Nederlandse belastingdoeleinden wordt naar omstandigheden beoordeeld. Aan dit algemene criterium is in een rijke hoeveelheid aan rechtsspraak nadere invulling gegeven. Deze invulling komt ook tot uitdrukking in de substance-eisen.
- **Vestigingsplaatsfictie** - Een belangrijke nuancering hierop voor toepassing van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (Wet Vpb 1969) volgt uit de vestigingsplaatsfictie². Op basis van deze bepaling worden lichamen die zijn opgericht naar Nederlands recht, geacht in Nederland te zijn gevestigd, ongeacht de overige feiten en omstandigheden.

Appreciatie

- Door het verschil in interpretatie en gebruik van de substance-eisen (voor zover landen deze gebruiken), is het de vraag of er conclusies kunnen worden getrokken uit het overzicht in de tabel bij vraag 2.2 en de input van de landenspecialisten op dit punt.
- Het hanteren van een vaste lijst met eisen aan inwonerschap voor toepassing van misbruik is eenvoudig in de uitvoering en verschaft duidelijkheid voor de belastingplichtige. Echter, EU-rechtelijk lijkt een standaardlijst gevoelig doordat onder omstandigheden overheden de verplichting hebben om - ondanks dat door belastingplichtigen wordt voldaan aan deze eisen - tegenbewijs mogelijk te maken of misbruik te bestrijden.
- Toepassing van de vestigingsplaatsfictie in de vennootschapsbelasting (en dividendbelasting) kan leiden tot ongewenste gevolgen. Lege houdstervenvennootschappen die zijn opgericht naar Nederlands recht kunnen hierdoor in beginsel aanspraak maken op voordelen van de belastingverdragen en nationale regelingen, terwijl de aanwezigheid in Nederland beperkt is. Anderzijds zou afschaffing ervan mogelijk ruimte geven voor agressieve structurerings.

² Opgenomen in artikel 2, vierde lid, Wet Vpb 1969.

Ad 1.3 Transfer Pricing Related Modalities

Op basis van het arm's-lengthbeginsel dienen gelieerde ondernemingen voor fiscale doeleinden onderling te handelen zoals onafhankelijke partijen onder vergelijkbare omstandigheden zouden doen. Dit is om te voorkomen dat belastingplichtigen hun winsten naar willekeur tussen verschillende vennootschappen (in verschillende landen) kunnen verschuiven. Mismatches kunnen ontstaan als het ene land het arm's-lengthbeginsel anders toepast (bijv. hoge prijs) dan een ander land (bijv. lage prijs), waardoor er mogelijk bij transacties tussen gelieerde partijen in verschillende landen alsnog een deel van de winst niet wordt belast.

Variabelen in de maatregel

- In het commentaar van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) op artikel 9 van het OESO-modelverdrag en de Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations (OESO-richtlijnen) wordt het arm's-lengthbeginsel van een nadere invulling voorzien. De meeste landen volgen deze richtlijnen maar verschillen bestaan in de toepassing en interpretatie van het beginsel.
- Op basis van het arm's-lengthbeginsel kunnen de voorwaarden van transacties tussen gelieerde vennootschappen die niet op zakelijke (at arm's-length) basis hebben plaatsgevonden, voor fiscale doeleinden worden gecorrigeerd.
- **Primary adjustment** - De fiscale autoriteit van het ene land kan een primaire correctie doorvoeren op de winst die een onderneming is misgelopen in het betreffende land.³
- **Corresponding adjustment** - Het andere land kan de arm's-lengthwinst aanpassen als er door de opwaartse correctie dubbele belasting ontstaat.
- Sommige landen (zoals Nederland) staan ook een **neerwaartse** correctie van de fiscale winst toe.
- **step-up naar de arm's-lengthprijs** - Meerdere landen staan ook een zogenaamde step up van verkregen activa tegen de arm's-lengthprijs (fair market value) toe.
- **Secondary transaction** - In sommige landen (zoals in Nederland) blijft het aanbrengen van een correctie niet beperkt tot een correctie op de winst, maar is tevens vereist dat er een 'secondary transaction' in de administratie wordt aangebracht waaruit blijkt hoe de correctie in de balans en de winst- en verliesrekening van belastingplichtige is verwerkt. Een secondary transaction kan bijvoorbeeld zijn een winstuitdeling, een informele kapitaalstorting of een verrekening in rekening courant. Als de Nederlandse fiscale winst opwaarts wordt gecorrigeerd is er immers aan het vermogen niets veranderd. Om de fiscale boekhouding sluitend te krijgen is dan een verkapte winstuitdeling noodzakelijk.

Gesignaleerde verschillen

- In het PWC-rapport is getracht inzichtelijk te maken hoe landen het arm's-lengthbeginsel toepassen. Vrij vertaald liggen er aan deze analyse de volgende vragen ten grondslag:
 - 1) Hoe worden onzakelijke transacties in de landen gecorrigeerd (middels een "primary adjustment")?
 - 2) Moeten deze correcties in de boekhouding verwerkt worden middels een informeel kapitaal of verkapt dividend (middels een "secondary transaction")?
 - 3) Staan de landen een step-up naar de arm's-lengthprijs toe bij een overdrachtprijs die lager is die prijs?
 - 4) Indien een land een step-up toestaat: stelt het desbetreffende land bij het toestaan van een zodanig step-up eisen (een "corresponding adjustments") aan het vertrekland?

³ Een primary adjustment kan bijvoorbeeld worden doorgevoerd indien de gehanteerde verrekenprijs in transactie niet conform het arm's-lengthbeginsel tot stand is gekomen. Een verrekenprijs is de prijs die door een entiteit van een concern in rekening wordt gebracht aan een andere entiteit van hetzelfde concern voor de levering van een goed of dienst, de verkoop of de beschikbaarheid van een (im)materieel activum of het uitlenen van een geldsom.

- Op basis van de antwoorden op deze vragen kan het volgende overzicht worden opgesteld:

Land	Primary adjustment	Accepteren step-up tegen arm's-lengthprijs	Step-up afhankelijk aan behandeling vertrekland
Oostenrijk			
België			N.v.t.
Frankrijk			N.v.t.
Duitsland			
Ierland			
Japan			N.v.t.
Korea			
Luxemburg			
Nederland			
Singapore			N.v.t.
Spanje			
Zweden			N.v.t.
Zwitserland			
VK			
VS			

- Veel landen lijken een step-up van de verkrijgingsprijs tegen een zakelijke waarde te accepteren, waarbij geen eisen worden gesteld aan de behandeling in het vertrekland. Met uitzondering van:
 - Duitsland:**
 - De aankoop van een bedrijfsmiddel van de aandeelhouder tegen een prijs die lager is dan de waarde in het economisch verkeer, resulteert in een informele kapitaalstorting indien er een corresponderende heffing heeft plaatsgevonden op het niveau van de aandeelhouder.
 - De aankoop van een bedrijfsmiddel van de deelneming tegen een prijs die lager is dan de waarde in het economisch verkeer, resulteert in een verkapte dividenduitkering die in beginsel onder de deelnemingsvrijstelling valt tenzij er geen corresponderende aanpassing van het inkomen is op het niveau van de deelneming.
 - Zwitserland:** *'a step-up to FMV may be available on a case-by-case basis, depending on the levy in the other country'.*

Toelichting werking regel Nederland⁴

- In Nederland kan toepassing van het arm's-lengthbeginsel leiden tot een opwaartse of neerwaartse correctie van de fiscale winst, ongeacht of daar een corresponderende correctie of heffing bij de andere partij van de transactie tegenover staat.

Appreciatie

- Vooral het toepassen van een neerwaartse correctie van de fiscale winst kan in sommige situaties knellen met de beoogde aanpak van belastingontwijking, namelijk als dit niet gepaard gaat met een opwaartse correctie van de fiscale winst in een ander land.
- Nederland stelt het verlenen van een step-up naar de arm's-lengthprijs niet afhankelijk van de behandeling in het vertrekland. Duitsland en Zwitserland lijken dit wel te doen.

⁴ In de brief van 23 februari 2018 heeft het kabinet toegezegd om een onderzoek te doen naar de vraag of de toepassing van het arm's-lengthbeginsel in de vennootschapsbelasting aanpassing behoeft. Hier wordt momenteel aan gewerkt. In de brief 'bouwstenen voor een beter belastingstelsel' van 15 april 2019 heeft het kabinet toegezegd het onderzoek begin 2020 op te leveren.

Ad 1.4 Depreciations

De slijtage van een bedrijfsmiddel wordt door middel van afschrijvingen ten laste van de winst gebracht. Landen kennen verschillende regels/beperkingen voor het ten laste brengen van afschrijvingen. Deze zijn in veel gevallen afhankelijk van het type bedrijfsmiddel.

Variabelen in maatregel

- De percentages in de tabellen zijn de maximale percentage aan afschrijving per jaar op een bedrijfsmiddel (rekening houdend met de afschrijvingsruimte op het bedrijfsmiddel).
- In het overzicht wordt een onderscheid gemaakt tussen afschrijvingen op gebouwen (tabel 4.3), afschrijving op goodwill (tabel 4.4) en afschrijving op immateriële activa (tabel 4.5). Los van dit onderscheid kennen meerdere landen voor specifieke bedrijfsmiddelen een bepaalde mogelijkheid tot willekeurig afschrijven. Een belastingplichtige is in dat geval niet gebonden aan de gebruikelijke beperkingen die gelden voor de afschrijving op het betreffende bedrijfsmiddel.
- Naast het onderscheid tussen de gebouwen, goodwill en andere immateriële activa, kennen vele landen nog meer specifiekere bepalingen met betrekking tot afschrijvingen. Deze specificaties komen niet terug in de tabel.⁵

Gesignaleerde verschillen

- De regels voor willekeurige afschrijvingen lopen sterk uiteen. In sommige gevallen is een hogere afschrijving mogelijk op specifieke bedrijfsmiddelen tot een bepaald percentage van de waarde, sommige landen stellen geen beperkingen voor bedrijfsmiddelen van geringe waarde, voor bepaalde bedrijfsmiddelen worden gestimuleerd (bijvoorbeeld bedrijfsmiddelen die zien op ICT, groene investeringen en speur- en ontwikkelingswerk) of voor belastingplichtige van een bepaalde omvang of in een bepaalde sector (mijnbouw).

Toelichting werking regel Nederland

- In Nederland is de hoofdregel dat in een jaar op bedrijfsmiddelen ten hoogste 20% kan worden afgeschreven. Voor gebouwen (zowel in eigen gebruik als ter belegging) geldt een strikte beperking waarbij afschrijving slechts mogelijk is tot 100% van de WOZ-waarde. In de praktijk betekent dit dat afschrijven op gebouwen zelden mogelijk is.
- Tevens geldt een beperking op de afschrijving op goodwill. Hierop kan slechts worden afgeschreven indien het is aangekocht (afschrijving op zelfontwikkelde goodwill is niet toegestaan) en vervolgens tot een maximum van 10% per jaar. Bij de afschrijving van andere immateriële activa (IP) is de samenstelling relevant, afhankelijk van de samenstelling gelden de beperkingen die gelden voor gewone bedrijfsmiddelen hetzij voor goodwill.
- Willekeurige afschrijving in Nederland is toegestaan op bedrijfsmiddelen die zijn aangewezen als bedrijfsmiddel in belang van de bescherming van het Nederlandse milieu (willekeurige afschrijving milieu-investeringen; VAMIL) (tot 75%) en investeringen in bedrijfsmiddelen in het belang van de bevordering van de economische ontwikkeling of de economische structuur (startende ondernemers en zeeschepen).

Appreciatie

- Nederland lijkt niet uit de pas te lopen als het gaat om de beperkingen die gelden op afschrijvingen, noch voor wat betreft het gerichte bereik van willekeurige afschrijvingen.
- Wel lijkt de afschrijvingsbeperking op gebouwen streng te zijn in vergelijking met bijvoorbeeld omringende landen⁶;
 - Frankrijk: 6,5%,
 - Duitsland: 4%
 - Luxemburg: Industriële gebouwen 4% tot 5%, fabrieken/centrales ('plants') 10% tot 20%
 - België: commerciële gebouwen 3%, industriële gebouwen 5%.
- In Nederland mogen voortbrengingskosten ten aanzien van zelfontwikkelde immateriële activa in het jaar dat ze opkomen in een keer ten laste van de winst worden gebracht (zie bijlage 1 voor een landenoverzicht).

⁵ Het gaat dan bijvoorbeeld om meerdere categorieën bedrijfsmiddelen met aparte beperkingen, onderscheid tussen zelf ontwikkelde en aangekochte goodwill/IP (op zelf ontwikkelde goodwill mag in de meeste landen niet worden afgeschreven) en verschil in behandeling commercieel of industrieel vastgoed, gebruikt in de onderneming of ter belegging. Daarnaast geven verschillende landen een range waarbinnen kan worden afgeschreven. Zo kent Zweden voor onroerend goed de mogelijkheid om tussen de 2% en de 5% per jaar af te schrijven waarbij sneller afschrijven mogelijk is indien dit voldoende wordt onderbouwd (dit komt niet terug in de tabel). Ierland kent een regime waarbij afschrijven op IP/goodwill slechts is toegestaan tot 80% van de relevante opbrengsten van het IP/goodwill.

⁶ In het PWC-rapport wordt geen melding gemaakt van een beperking op de afschrijvingsmogelijkheden van onroerend goed tot een bepaald bedrag (zoals in Nederland, waar afschrijving op onroerend goed slechts mogelijk is tot de WOZ-waarde).

Ad 1.5 Interest deduction limitation

Rente is in beginsel aftrekbaar van de winst. Renteaftrekbeperkingen beperken de mogelijkheid om rente ten laste van de winst te laten komen. De bepalingen kunnen gericht zijn op specifieke leningen (bijvoorbeeld rente op leningen die verband houden met de aankoop van deelnemingen) of meer in zijn algemeenheid op de totale rentelasten.

Variabelen in de maatregel

- **Specifieke renteaftrekbeperking:** Beperkt de aftrek van rente op een bepaald soort financiering met vreemd vermogen.⁷
- **Generieke renteaftrekbeperking:** Beperkt de aftrek van rente op een deel van de totale rentelast.⁸

Relevante variabelen bij de generieke renteaftrekbeperking (earningsstrippingbepaling):

- *Hoogte van de beperking* – Typisch beperkt een generieke renteaftrekbeperking de aftrek van rente boven een bepaald percentage van een bepaalde grondslag. Dit percentage kan berekend worden over de EBITDA of een andere grondslag. Vanzelfsprekend geldt hierbij dat hoe hoger het percentage is, hoe meer rente aftrekbaar is.
- *Vrijgestelde franchise* – Een generieke renteaftrekbeperking bevat vaak een franchise. De rente onder deze franchise is geheel aftrekbaar.
- *Voortwenteling* – Een generieke renteaftrekbeperking bevat vaak een mogelijkheid tot het voortwentelen van in aftrek beperkte rentelasten en/of een ongebruikt deel van de relevante grondslag naar volgende jaren. Bij een ruime voortwentelingsmogelijkheid kan in meer gevallen de rente uiteindelijk toch nog in aftrek worden gebracht in latere jaren.
- *Groepsuitzondering* – Op grond van de groepsuitzondering blijft het saldo aan renten aftrekbaar indien de financieringsratio van de belastingplichtige niet afwijkt van de financieringsratio van de groep waartoe de belastingplichtige behoort.

Gesignaleerde verschillen

- Landenvergelijking generieke renteaftrekbeperking⁹ op basis van tabel 5.1 en de toelichting daarop:

Land	Earnings stripping bepaling	percentage	Grondslag	Franchise	Voortwenteling Rentelasten	Voortwenteling grondslag	Groepsuitzondering ¹⁰
België		30%	EBITDA	€ 3m	Onbeperkt		
Frankrijk		30%	EBITDA	€ 3m	Onbeperkt	5 jaar	
Duitsland		30%	EBITDA	€ 3m	Onbeperkt	5 jaar	
Japan		20%	Aangepast inkomen				
Korea		30%	Aangepast inkomen				
Luxemburg		30%	EBITDA	€ 3m	Onbeperkt		
Nederland		30%	EBITDA	€ 1m	Onbeperkt		
Spanje		30%	EBITDA	€ 1m	Onbeperkt	5 jaar	
Zweden		30%	EBITDA	€ 5m	6 jaar		
VK		30%	EBITDA	€ 2m	5 jaar		
VS		30%	EBITDA/EBIT		Onbeperkt		
Ierland		Aangekondigd per 1-1-2020					
Oostenrijk							
Singapore							
Zwitserland							

⁷ Een voorbeeld hiervan is artikel 10a Wet Vpb 1969, deze bepaling beperkt de aftrek van rente op leningen die verband houden met winstdrainage. Als aan de voorwaarden van dit artikel is voldaan, is de rente op deze leningen niet aftrekbaar.

⁸ Een voorbeeld hiervan is artikel 15b Wet Vpb 1969, de earningsstrippingbepaling (ingevoerd i.v.m. ATAD1).

⁹ De Anti Tax Avoidance Directive (ATAD1) moet per 1 januari 2019 door de lidstaten van de EU in wetgeving zijn omgezet. Op basis van deze richtlijn zijn alle lidstaten verplicht een algemene renteaftrekbeperking in hun wetgeving op te nemen in de vorm van de earningsstrippingmaatregel. ATAD1 laat in beperkte mate ruimte tot het invullen van het vrijgestelde franchise, de mogelijkheden tot voortwenteling van in aftrek beperkte rente en bepaalde uitzonderingen op de regel.

¹⁰ Informatie afkomstig uit interne bron.

- Tabel 5.2 laat zien dat vrijwel alle landen een vorm van specifieke renteaftrekbeperking kennen. In de toelichting bij deze tabel staat kort gespecificeerd wat voor specifieke renteaftrekbeperking in het betreffende land van toepassing is.¹¹
- Tabel 5.3 ziet op de vraag welke landen een specifieke regeling hebben ter bestrijding van de aftrek van rentekosten die verband houden met vrijgestelde deelnemingsdividenden (het zogenaamde '*Bosal-gat*'). In bijlage 2 is een tabel opgenomen met de toelichting die landen op dit onderdeel hebben gegeven.
- **SAAR** (specifieke antimisbruikregel)
 - Tabel 5.4 laat zien welke landen een SAAR hebben.
 - In meerdere gevallen kwalificeert de specifieke renteaftrekbeperking ook als specifieke antimisbruikregel.
 - Sommige landen hebben geen specifieke antimisbruikregel. Dit kan ook het gevolg zijn uitgebreide specifieke renteaftrekbeperkingen of een uitgebreide algemene antimisbruikregel.
- **GAAR** (algemene antimisbruikregel)
 - Een GAAR richt zich niet specifiek op de mogelijkheid tot aftrek van rente. Misbruik van renteaftrekmogelijkheden kan echter wel binnen de GAAR vallen.
 - Voor een verdere uitleg van de GAAR wordt verwezen naar de toelichting bij paragraaf 11.1.1 (pagina 17).

Toelichting positie Nederland

- Nederland heeft - met zowel specifieke als generieke renteaftrekbeperkingen - een uitgebreid instrumentarium beschikbaar om overmatige aftrek van rente tegen te gaan.
- Daarnaast kan oneigenlijke aftrek van rente (misbruik) als vangnet worden bestreden met *fraus legis* (de Nederlandse GAAR).

Appreciatie

- De earningsstrippingbepaling kent meerdere beleidsopties. De Nederlandse regeling kent een lage franchise en er is niet voor gekozen om de groepsuitzondering te implementeren. Hierdoor is de maatregel streng geïmplementeerd in vergelijking met andere lidstaten.
- Nederland kent naast de algemene ook een specifieke renteaftrekbeperking.
- Nederland heeft geen thin capitalisation-regeling (vervallen per 1 januari 2013).
- Artikel 13I Wet Vpb 1969 (bovenmatige deelnemingsfinanciering) en artikel 15ad Wet Vpb 1969 (bovenmatige renteaftrek door overnameholdings binnen fiscale eenheid) zijn vervallen per 1 januari 2019 (bij de introductie van de earningsstrippingbepaling).
- Afschaffing van artikel 13I Wet Vpb 1969 laat ruimte om tot op zekere hoogte (rekening houdend met de earningsstrippingbepaling) rente in aftrek te brengen die ziet op vrijgestelde vermogensbestanddelen (dividenden onder de deelnemingsvrijstelling); het zogenaamde '*Bosal-gat*'.

¹¹ Hierin wordt een thin-capregeling aangemerkt als specifieke renteaftrekbeperking, terwijl deze ook als generieke renteaftrekbeperking kan worden gezien.

Ad 1.7 Head Office Costs

Hoofdkantoorkosten zijn kosten die worden gemaakt in relatie met het verlenen van diensten (hoofdkantoordiensten) in concernverband. Voorbeelden van hoofdkantoordiensten zijn o.a. administratieve diensten (waaronder belastingzaken), financiële diensten, juridische zaken, personeelszaken, etc. Daarnaast kunnen hoofdkantoordiensten ook activiteiten in relatie tot de verkoop en marketing strategie, centrale inkoop van producten, risicomanagement, etc. omvatten. Deze centrale dienstverlening vindt veelal plaats op het hoofdkantoor van het concern, terwijl deze werkzaamheden worden uitgeoefend ten behoeve van meerdere concernonderdelen. De onderverdeling van kosten is dit in de praktijk complex en zeer afhankelijk van de feiten en omstandigheden van het specifieke geval.

Variabelen in maatregel

- In het OESO-commentaar op artikel 9 van het OESO-modelverdrag en de OESO-richtlijnen wordt het arm's-lengthbeginsel van een nadere invulling voorzien. De meeste landen volgen deze richtlijnen bij de behandeling van concernverhoudingen (onder andere met betrekking tot de omgang met (hoofdkantoor)kosten).
- Op basis van het arm's-lengthbeginsel dienen onderlinge concerntransacties tegen zakelijke prijzen te worden verantwoord. Met betrekking tot hoofdkantoorkosten houdt dit in dat voor de dienstverlening van het hoofdkantoor een arm's-lengthvergoeding in rekening dient te worden gebracht aan de concernonderdelen. Dit geldt ook voor (hoofdkantoor)functies die worden verricht door een concernonderdeel (zoals een shared service center). In dergelijke gevallen zijn de (hoofdkantoor)kosten dus aftrekbaar in het land van het concernonderdeel, maar staat er tegenover deze aftrek een belaste vergoeding in de jurisdictie van het hoofdkantoor en/of het shared services center.
- Sommige hoofdkantoorkosten kunnen niet worden doorbelast naar de verschillende gelieerde werkmaatschappijen, omdat deze naar hun aard bij de aandeelhouder thuishoren. In dat geval spreken we van 'aandeelhouderskosten' in plaats van 'hoofdkantoorkosten'. In bijlage 3 zijn voorbeelden opgenomen van aandeelhouderskosten die zijn opgesomd in paragraaf 7.10 van de OESO-richtlijnen.
- Er kan een verschil zijn in de mate waarin hoofdkantoorkosten worden doorbelast. Indien dit voor een bepaald gedeelte niet zal gebeuren, dan blijven er kosten achter op het niveau van het hoofdkantoor zonder dat daar een vergoeding tegenover staat. Ook kan er verschil bestaan in de winstopslag waartegen wordt doorbelast.

Gesignaleerde verschillen

- Uit het landenoverzicht volgen geen specifieke aandachtspunten.

Toelichting werking regel Nederland

- Uit de toelichting volgt dat zakelijke (hoofdkantoor)kosten in Nederland aftrekbaar zijn. In de toelichting wordt niet ingegaan op de voorschriften die op dit punt volgen uit het Verrekenprijzenbesluit¹². Zo bevat het besluit een goedkeuring, in lijn met par. 7.43 t/m 7.65 van de OESO-richtlijnen, om onder voorwaarden specifieke kosten zonder winstopslag binnen concern door te belasten naar groepsmaatschappijen. Uit het landenoverzicht volgt dat bijvoorbeeld de VS een vergelijkbare doorbelasting tegen kostprijs kent.

Appreciatie

- Net als de meeste andere landen volgt Nederland voor de fiscale behandeling van hoofdkantoorkosten de richtlijnen van de OESO.

¹² Besluit van 22 april 2018, nr. 2018-6865, Stcrt. 2018, 26874, par. 6.2.

Ad 1.9 CFC-rules

Een Controlled Foreign Company(CFC-)bepaling is een specifieke antimisbruikbepaling. Belastingplichtigen kunnen proberen om winsten te verschuiven door mobiele activa – zoals immateriële activa – te verplaatsen naar een in andere (laagbelastende) land gevestigd lichaam of gelegen vaste inrichting, zodat de met die activa samenhangende winst daar (laagbelast) neerslaat. Een CFC-bepaling poogt dit te voorkomen door voordelen van een (in)direct gehouden CFC in de grondslag te betrekken van het lichaam dat een belang houdt in deze CFC.

Variabelen in maatregel

- Relevante variabelen bij de CFC-bepalingen¹³:
 - **Bezitstoets** - Typisch bestaat een CFC-bepaling uit een bezitspercentage voor de beoordeling of sprake is van voldoende (in)directe zeggenschap.
 - **Tariefstoets** - Daarnaast bevat een CFC-bepaling een tariefstoets om te bepalen of een lichaam of vaste inrichting laagbelast is. Hierbij is op meerdere punten onderscheid mogelijk. Zo kan dat worden beoordeeld aan de hand van het statutaire tarief in het land waar de CFC is gevestigd of naar het effectieve tarief dat de CFC betaalt. Sommige landen hebben een vast percentage in hun wetgeving staan, andere landen gebruiken een percentage van hun eigen nationale tarief.

Vanzelfsprekend geldt hierbij dat hoe lager de bezitstoets en/of hoe hoger de tariefsdrempel, hoe breder het bereik van de CFC-bepaling.
 - **Type inkomen onder CFC-bepaling** – Als een lichaam of vaste inrichting vervolgens wordt aangemerkt als CFC, wordt de impact van de maatregel in zeer grote mate bepaald door het type inkomen van de CFC dat vervolgens op het niveau van de belastingplichtige in aanmerking wordt genomen. Onder ATAD1 kan gekozen worden om het inkomen toe te rekenen op basis van model A (toewijzing inkomen op basis van specifiek passief inkomen) of model B (toewijzing aan de hand van misbruik – TP benadering). De reikwijdte van de CFC-bepaling wordt vergroot naarmate meer inkomen onder het bereik van de CFC-maatregel valt.
 - Naast bovenstaande punten hangt het bereik ook af van specifieke uitzonderingen die in de CFC-bepaling zijn opgenomen. Zo biedt ATAD1 bijvoorbeeld ruimte om een CFC met een wezenlijke economische activiteit in (laagbelastende) staten uit te sluiten. Aangezien er vele specifieke uitzonderingsmogelijkheden zijn, is het lastig om dit overzichtelijk weer te geven.

Gesignaleerde verschillen

- Uit de tabel blijkt dat niet alle landen CFC-wetgeving kennen. Op basis van de landenvergelijking; kan het volgende overzicht worden opgesteld:

Land	CFC	Bezitstoets	Tariefstoets		Inkomen
Oostenrijk*		> 50%	Effectief	<12,5%	Specifiek passief inkomen (model A)
België*		> 50%	Effectief	<14,5% (50% nat. tarief (29%))	Misbruik – TP benadering (model B)
Frankrijk*		> 50%	Effectief	16% (50% nat. tarief (32%))	
Duitsland*		> 50%	Effectief	<25%	Specifiek passief inkomen (model A)
Ierland*		> 50%	Effectief	<6,25% (50% nat. tarief (12,5%))	Misbruik – TP benadering (model B)
Japan		> 50%	Effectief	< 20%	Niet uitgekeerde winsten
Korea		> 10%	Effectief	< 15%	Niet uitgekeerde winsten
Luxemburg*		> 50%	Effectief	<8,5% (<50% nat. Tarief (17%))	Misbruik – TP benadering (model B)

¹³ De Anti Tax Avoidance Directive (ATAD1) moet per 1 januari 2019 door de lidstaten van de EU in wetgeving zijn omgezet. Hierdoor is te zien dat alle lidstaten een CFC-bepaling hebben in hun wetgeving. ATAD1 laat in beperkte mate ruimte om invulling te geven aan met name de tariefstoets.

Nederland*		> 50%	Statutair	< 9%	Specifiek passief inkomen en misbruik- TP benadering (model A en model B)
Spanje*		> 50%	Effectief	<18,75% (< 75% nat. tarief (25%))	Specifiek passief inkomen toerekenbaar aan Spaanse vennootschap (model A)
Zweden*		> 50%	Effectief	< 11,77% (55% nat. tarief)	Model A ¹⁴
VK*					CFC (model B) en Diverted profit tax
VS					Zeer gedetailleerde wetgeving met ruim bereik
Singapore					
Zwitserland					

Toelichting werking regel Nederland

- Geen aanvullingen bij de toelichting van de Nederlandse wetgeving op dit punt.

Appreciatie

- Nederland past als enige lidstaat bij de implementatie van de CFC-maatregel uit ATAD1 zowel model A (toewijzing inkomen op basis van specifiek passief inkomen) als model B (toewijzing aan de hand van misbruik – TP benadering) toe.
- Opvallend is dat Nederland als enige land een tariefstoets kent die afhankelijke is van een statutair tarief. Alle andere landen kennen een tariefstoets op basis van een effectief tarief. De uitvoerbaarheid van de maatregel geldt als één van de argumenten voor het gebruiken van een statutaire tarief.

¹⁴ Informatie afkomstig uit interne bron.

Ad 1.9 Participation exemption

Onder toepassing van een deelnemingsvrijstelling worden voordelen ontvangen van of uit een deelneming vrijgesteld. Het gaat daarbij doorgaans om dividenden en vervreemdingswinsten. Met een deelnemingsvrijstelling wordt voorkomen dat winsten tweemaal in de heffing worden betrokken (zowel bij de deelneming zelf als bij de moeder vennootschap).

Variabelen in de maatregel

- Typisch kent een deelnemingsvrijstelling de volgende variabelen:
 - Bezitsstoets – Een bezitspercentage voor de beoordeling of de vrijstelling van toepassing is. Naast het vereiste bezitspercentage kunnen er ook eisen worden gesteld aan de minimale periode voor het aanhouden van de aandelen of een minimale aanschafwaarde.
 - Omvang van de vrijstelling – Een deelnemingsvrijstelling strekt zich in beginsel in ieder geval uit tot ontvangen dividenden. Daarnaast kan een deelnemingsvrijstelling ook zien op vermogenswinsten.
 - Het vrijgestelde bedrag aan dividenden kan verschillen.
 - Een deelnemingsvrijstelling kan zich uitstrekken tot finale liquidatieverliezen, waardoor deze niet aftrekbaar zijn van de winst. Het is ook mogelijk dat voor deze finale liquidatieverliezen een (gedeeltelijke) uitzondering geldt (zie hieronder).

Gesignaleerde verschillen

- Landenvergelijking op basis van tabel 9.1 en de toelichting daarop:

Land		Bezit - percent age	Houdste rperiode	Dividenden/ vervreemdin gswinsten	Bijzonderheden
België		> 10%	1 jaar	Beide	Ook kwalificatie indien aanschafwaarde > € 2.5m
Frankrijk		> 5%		Beide*	Vrijstelling tot 95% voor dividenden* Vrijstelling tot 88% voor vervreemdingswinsten.*
Duitsland		> 10%		Beide	Vrijstelling tot 95%
Japan		> 25%	6 mnd.		Omvang van de vrijstelling afhankelijk van bezitspercentage
Korea		Wel een credit beschikbaar voor buitenlandse belasting.			
Luxemburg		> 10%	1 jaar	Beide	Ook kwalificatie indien aanschafwaarde > € 1.2m (voor dividenden) en € 6m (voor vervreemdingswinsten)
Nederland		> 5%	NVT	Beide	
Spanje		> 5 %	1 jaar	Beide	Ook kwalificatie indien aanschafwaarde > € 20m. Voor buitenlandse deelneming aanvullende eis van 10% minimumbelasting of Verdrag met informatie-uitwisseling.
Zweden		> 10%	1 jaar (beursaandelen)		
VK		NVT	NVT	Beide	Specifiek regels voor trading companies (>10% en 1 jaar).
VS		> 10%	1 jaar		
Ierland		> 5%	1 jaar	Beide*	
Oostenrijk		> 10%	1 jaar	Beide	Geen eisen binnenlandse situatie
Singapore		Specifieke regels zijn van toepassing met vergelijkbaar effect			
Zwitserland		> 10%			Ook kwalificatie indien aanschafwaarde > CHF 1m

* Informatie afkomstig uit IBFD-database.

- Uit tabel 9.3 blijkt dat het per land verschilt of een finaal liquidatieverlies van een onder de deelnemingsvrijstelling vallende deelneming aftrekbaar is.

Land	Liquidatieverliezen aftrekbaar	Bijzonderheden
België		
Frankrijk		Enkel verrekenbaar met 'long-term capital gains'. Verliezen op deelnemingen die korter dan 2 jaar zijn gehouden, zijn volledig aftrekbaar.*
Duitsland		
Japan		Enkel bij liquidatie van 100% groepsvennootschap.
Korea		
Luxemburg		
Nederland		
Spanje		
Zweden		
VK		
VS		Beperkt tot winsten die met betrekking tot de geliquideerde deelneming in aanmerking zijn genomen.
Ierland		
Oostenrijk		Liquidatieverlies verminderd met (vrijgestelde) dividenden ontvangen in de 5 jaar voorafgaand aan liquidatie.
Singapore		
Zwitserland		Beperkte aftrek van liquidatieverliezen lijkt mogelijk
* Informatie afkomstig uit IBFD-database.		

Toelichting positie Nederland

- Geen aanvullingen bij de toelichting van de Nederlandse wetgeving op dit punt.

Appreciatie

- Meerdere landen gebruiken maken gebruik van een vrijstelling van inkomsten uit deelnemingen. De Nederlandse deelnemingsvrijstelling is geen uitzondering.
- Het toestaan van aftrek van finale liquidatieverliezen op vrijgestelde deelnemingen is niet ongebruikelijk, meerdere landen staan dit toe. Daarnaast verplicht het Europese recht onder bepaalde omstandigheden om een dergelijk verlies (finaal verlies) in Europese situaties vrij te stellen.

Overige opmerkingen

- De EU Moeder-dochterrichtlijn voorkomt dubbele belastingheffing door middel van een vrijstelling van bronbelasting op dividenduitkeringen binnen de EU en een vrijstelling of verrekening van vennootschapsbelasting voor de ontvanger van het dividend. Voor toepassing van deze richtlijn (die door de lidstaten in hun nationale wetgeving moet worden geïmplementeerd) geldt een bezitspercentage van 10%.

Ad 1.10 Loss compensation

Verliesverrekening geeft de mogelijkheid om een verlies dat is geleden in een bepaald jaar te verrekenen met de winsten uit een voorafgaand jaar (terugwenteling, 'carry back') of toekomstige jaren (vooruitwendeling, 'carry forward').

Variabelen in maatregel

- Het overzicht geeft een duidelijk beeld van de verschillende termijnen die worden gehanteerd voor het verrekenen van de verliezen. Hoe ruimer deze termijnen, hoe meer mogelijkheden er zijn om het gehele verlies te verrekenen. Indien aan het einde van de termijn een verlies niet verrekend is, zal dit gedeelte niet meer kunnen worden gebruikt (verdampen van verliezen).

Gesignaleerde verschillen

- Uit het overzicht volgt dat enkel Japan, Korea, Luxemburg, Zwitserland en Nederland een beperking opleggen aan de voorwaartse verliesverrekening. In de andere landen is de voorwaartse verliesverrekening niet in de tijd beperkt. Slechts enkele landen staan een achterwaartse verliesverrekening toe (in alle gevallen beperkt tot 1 jaar).
- Het hanteren van verliesverrekeningstermijnen is één van de methoden om het gebruik van verliezen te beperken. Een andere optie is om bijvoorbeeld het bedrag aan verliezen dat mag worden verrekend in een jaar te beperken (bijv. als percentage van de winst). Op basis van de informatie uit de landenrapporten kan dit als volgt worden samengevat:

Land	Max verliescompensatie als percentage van winst	Voorwaartse verliesverrekening
Oostenrijk	75% > € 1m	Onbeperkt
België	70% > € 1m	Onbeperkt
Frankrijk	50% > € 1m	Onbeperkt
Duitsland	60% > € 1m	Onbeperkt
Ierland	NVT	Onbeperkt
Japan	NVT	10 jaar
Korea	60% (uitzondering MKB)	10 jaar
Luxemburg	NVT	17 jaar
Nederland	NVT	6 jaar
Spanje	70% tot 25% > € 1m (percentage afhankelijk van omzet)	Onbeperkt
Zweden	NVT	Onbeperkt
VK	50% > GBP 5m	Onbeperkt
VS	80%	Onbeperkt
Singapore	NVT	Onbeperkt
Zwitserland	NVT	7 jaar

- Voorts kennen landen wetgeving die de aftrek van specifieke verliezen beperkt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een beperking van verliezen die gerelateerd zijn aan houdsteractiviteiten of actieve inkomensbestanddelen ('trading losses/income'). Ook geldt in meerdere landen een beperking voor verliesverrekening indien de aandeelhouder wijzigt.

Toelichting werking regel Nederland

- Geen aanvullingen bij de toelichting van de Nederlandse wetgeving op dit punt.

Appreciatie

- De Nederlandse termijn voor voorwaartse verliesverrekening is zeer beperkt (6 jaar) in vergelijking met de andere landen. Een beperking in de tijd zorgt ervoor dat de verliezen niet meer in aanmerking kunnen worden genomen indien deze niet voor het vervallen van de verrekeningstermijn zijn gebruikt.
- Aan de andere kant kent Nederland geen beperking voor wat betreft de omvang van het verlies dat in een bepaald jaar mag worden afgetrokken. Een dergelijke beperking zorgt ervoor dat ondanks de beschikbare verrekenbare verliezen, altijd een minimum belastbare winst (na verliesverrekening) resulteert. De onbenutte verliezen zullen dan worden voortgewenteld naar een volgend jaar. Alle landen met een dergelijke beperking kennen een onbeperkte voorwaartse verliesverrekening. De verliezen verdampen daar dus niet.

Ad 1.10 Group relief regime

Bedrijven die bestaan uit verschillende lichamen kunnen gebruik maken van een fiscale groepsregeling. Afhankelijk van de wettelijke vormgeving is een groepsregeling met name gunstig voor het onderling verrekenen van winsten en verliezen. Daarnaast kan het voordelen bieden op het gebied van aangifteverplichtingen, reorganisatie en overdracht van vermogensbestanddelen.

Variabelen in maatregel

- Binnenlands of grensoverschrijdend - In een beperkt aantal gevallen biedt de groepsregeling ook toegang aan buitenlandse lichamen.
- Bezitsvoet - Typisch kent een groepsregeling een bezitspercentage om tot een groep te kunnen behoren. In sommige gevallen dienen de lichamen ook nog voor ten minste een bepaalde periode met elkaar verbonden te zijn.
- Vorm - Verschillende alternatieven van groepsregelingen zijn denkbaar:
 - *Result pooling* - bij een dergelijke groepsregeling worden de resultaten (winsten/verliezen) van de groepsmaatschappijen eerst afzonderlijk bepaald. Vervolgens worden deze resultaten bij elkaar samengeteld tot een totaalresultaat, dat wordt toegerekend aan de moedermaatschappij van de groep.
 - *Group contribution* - bij een dergelijke groepsregeling kunnen groepslichamen resultaten aan andere groepsentiteiten overdragen. Op die manier kunnen de verliezen van groepslichamen met winsten van andere groepslichamen worden verrekend. De groepslichamen blijven echter wel allemaal objectief en subjectief belastingplichtig.
 - *Consolidation* - een dergelijke groepsregeling maakt het mogelijk dat een groep lichamen de winst bepaalt alsof er één belastingplichtige is. De dochtermaatschappijen in de groep zijn niet langer zelfstandig belastingplichtig. Transacties tussen groepsmaatschappijen worden voor fiscale doeleinden in beginsel genegeerd en de groep hoeft maar één aangifte te doen.¹⁵
 - *Partial consolidation* - dit is een minder vergaande vorm van een consolidatiesysteem waarbij bijvoorbeeld alleen horizontale verliescompensatie mogelijk is.

Geïsignaleerde verschillen

- Op basis van de landenvergelijking; kan het volgende overzicht worden opgesteld:

Land	Groeps regime	Binnenlands of grensoverschrijdend	Bezitsvoet	Verbondenheidseis (voor vorming groep)	Vorm
Oostenrijk		Grensoverschrijdend (beperkt tot EU-landen)	>50%	-	Result pooling
België		Binnenlands	>90%	Ten minste 5 jaar verbonden	Group contribution
Frankrijk		Binnenlands	>95%	-	Result pooling
Duitsland		Binnenlands	>50%	Ten minste 5 jaar een "profit en pooling agreement"	Result pooling
Ierland		Grensoverschrijdend (beperkt tot EU-landen)	>75%	-	Group contribution
Japan		-	-	-	Onduidelijk
Korea		Binnenlands	100%	-	Consolidation
Luxemburg		Binnenlands	>95%	-	Result pooling
Nederland		Binnenlands	>75%	-	Consolidation
Singapore		Binnenlands	>75%		Group contribution
Spanje		Binnenlands	>75%	-	Partial consolidation
Zweden		Binnenlands	>90%	-	Group contribution
Zwitserland		-	-	-	-
VK		Binnenlands	>75%	-	Group contribution
VS		Binnenlands	>80%	-	Group contribution

¹⁵ Het gaat in de meeste gevallen om resultatenconsolidatie. Het Nederlandse fiscale-eenheidsregime kent daarnaast ook vermogensconsolidatie (die komt vaak niet voor in het buitenland).

Appreciatie

- Nederland heeft ten opzichte van andere landen een ruime groepsfaciliteit (volledige resultaten- en vermogensconsolidatie). De meeste landen voorzien in een regeling waarbij de resultaten op individueel niveau worden bepaald en vervolgens kunnen worden verrekend met de resultaten binnen de groep. Op basis van het Nederlandse fiscale-eenheidsregime wordt er geheven als ware er één belastingplichtige. Hierdoor maakt het fiscale-eenheidsregime het mogelijk om in beginsel zonder fiscale gevolgen te schuiven met vermogensbestanddelen, reorganisatie zij - onder voorwaarden - zonder belastingheffing mogelijk, worden de meeste transacties binnen de fiscale eenheid genegeerd voor fiscale doeleinden en hoeft maar één aangifte te worden ingediend.

Overige opmerkingen

- Mede naar aanleiding van jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie zal de het huidige Nederlandse fiscale-eenheidsregime in de vennootschapsbelasting worden opgevolgd door een nieuwe robuuste en toekomstbestendige groepsregeling.

Ad 1.11 ATAD 1/ ATAD 2/ BEPS

Antimisbruikmaatregelen kunnen zich richten op specifieke vormen van misbruik of op misbruik in het algemeen. Het doel van antimisbruikmaatregelen is het bestrijden van misbruik van belastingwetgeving.

Variabelen in de maatregel

- Met betrekking tot specifieke antimisbruikmaatregelen wordt een onderscheid gemaakt tussen een SAAR (specific anti-avoidance rule)¹⁶ en TAAR (targeted anti-avoidance rule).¹⁷ De maatregelen in dit onderscheid kunnen overlappen. Tabel 11.2 dient derhalve gelezen te worden in samenhang met tabel 5.4.

Gesignaleerde verschillen

- Als tabel 5.4 (SAAR) en tabel 11.2 (TAAR) samengevoegd worden, blijkt dat Korea, Luxemburg en Zwitserland een SAAR noch een TAAR kent.

Toelichting werking regel Nederland

- Geen verdere aanvullingen bij de toelichting van de Nederlandse wetgeving op dit punt.

Appreciatie

- Nederland kent zowel een algemene antimisbruikmaatregel (fraus legis) als verschillende specifieke antimisbruikmaatregelen, zoals bijvoorbeeld artikel 10b Wet Vpb 1969 (laagrentende geldlening) en artikel 20a Wet Vpb 1969 (omgang verlies bij nieuwe aandeelhouder).

Overige opmerkingen

- Op basis ATAD1 zijn alle lidstaten van de EU verplicht een algemene antimisbruikmaatregel op te implementeren (GAAR).

¹⁶ Lijkt in dit verband te moeten worden gelezen als specifieke antimisbruikbepaling inzake renteaftrek.

¹⁷ Specifieke antimisbruikmaatregelen kunnen ook specifiek zien op de aftrekbaarheid van rentekosten.

Ad. 1.11 ATAD 1/ATAD2/ BEPS – onderdeel MLI

Het Multilateraal Instrument (MLI) betreft een multilateraal verdrag waarmee antimisbruikbepalingen en verbeteringen in bepalingen over geschillenbeslechting (waaronder arbitrage) die zijn ontwikkeld in het OESO/G20-BEPS project op een efficiënte wijze kunnen doorwerken in belastingverdragen, zonder dat tijdrovende bilaterale onderhandelingen nodig zijn. Het MLI geeft landen onder meer instrumenten tegen oneigenlijk gebruik van belastingverdragen.

Toelichting werking regel Nederland

- Nederland heeft ervoor gekozen om alle landen waarmee Nederland een belastingverdrag heeft, opname van antimisbruikbepalingen in het belastingverdrag aan te bieden. Daarom heeft Nederland geopteerd voor vrijwel alle (antimisbruik)bepalingen in het MLI en heeft Nederland daarbij zoveel mogelijk Nederlandse belastingverdragen voor toepassing van het MLI aangemeld. Op deze wijze wordt geprobeerd om oneigenlijk gebruik van het Nederlandse verdragennetwerk te voorkomen.
- Het MLI heeft effect vanaf 2020 voor de eerste verdragen waarbij de verdragspartners met de doorwerking van (antimisbruik)bepalingen hebben ingestemd.

Appreciatie

- Het schema zou een vertekend beeld kunnen geven. Het schema laat zien welke landen voorbehouden op het MLI hebben gemaakt, maar de inhoud van de verschillende voorbehouden kan heel verschillend zijn.
- Kort gezegd kiest Nederlands ervoor om meer (antimisbruik)bepalingen in meer verdragen te laten doorwerken dan de meeste andere landen. Of deze (antimisbruik)bepalingen doorwerken hangt af van de keuze van de verdragspartner om het verdrag onder het MLI aan te melden en de bepalingen ook te laten doorwerken.

Ad 1.12 Withholding taxes

Met een bronbelasting wordt op de betalingen van dividenden, renten en royalty's in het bronland belasting ingehouden. In veel gevallen geldt een vrijstelling voor bronbelasting of kan de ingehouden bronbelasting worden verrekend met andere belastingen (op basis van nationale wetgeving, EU-wetgeving of een belastingverdrag).

Variabelen in maatregel

- In de tabellen 13.1, 13.2 en 13.3 wordt een overzicht gegeven van de landen die een bronbelasting kennen op betalingen van dividenden, renten en of royalty's. Hierbij wordt het bijbehorende tarief gegeven.
- **Dividenden** - Niet alle landen kennen een bronbelasting op dividend (zoals Korea, Singapore en het VK) of een bronbelasting renten en royalty's (Oostenrijk, Frankrijk, Korea, Luxemburg).
- Alle lidstaten zijn verplicht grensoverschrijdende uitdelingen van winst binnen de EU uit te zonderen van een bronbelasting op basis van de Moeder-dochterrichtlijn (MDR). Onder de MDR geldt voor de toepassing van de vrijstelling dat de opbrengstgerechtigde vennootschap in de ene lidstaat ten minste 10% van het kapitaal (bezitsei) van de uitkerende vennootschap van de andere lidstaat moet hebben. De vrijstelling geldt niet als er sprake is van misbruik.
- Veel lidstaten hebben de MDR in hun wetgeving geïmplementeerd. Sommige landen hebben er voor gekozen om op onderdelen te richtlijn strenger te implementeren (zoals een strengere bezitsei of antimisbruikbepaling).
- **Renten en royalty's** - Voor wat betreft een bronbelasting op renten en royalty's moeten lidstaten - onder voorwaarden - een vrijstelling geven op basis van de Rente-en royaltyrichtlijn.
- Daarnaast geldt dat de meeste landen in hun belastingverdragen bepalingen hebben genomen welke voorzien in een vrijstelling of verrekening op bronbelastingen (tenzij sprake is van misbruik).

Gesignaleerde verschillen

- In bijlage 4a, 4b en 4c zijn landenvergelijkingen opgenomen per belasting (dividend, rente en royalty).

Appreciatie

- Nederland kent - in tegenstelling tot verschillende andere landen - geen bronbelasting op renten en royalty's.
- Op dit moment ligt de invoering van een conditionele bronbelasting op rente en royalty's voor bij het parlement. Vanaf 2021 gaat Nederland onder deze wetgeving een bronbelasting op rente en royalty's aan opbrengstgerechtigden gevestigd in laagbelastende jurisdictie of een land dat op de Europese zwarte lijst staat.

Overige opmerkingen

- Geen overige opmerkingen op dit punt.

Bijlagen

Bijlage 1 – Aftrek van voortbrengingskosten ten aanzien van zelfontwikkelde immateriële activa

Land	Depreciation self-developed IP	Bijzonderheden die blijken uit overzicht
België		<i>'IP can be depreciated with 33.33% per year if related to R&D, otherwise with 20%.'</i>
Frankrijk		For R&D projects, in general, the intangible assets are depreciated over the expected useful life or 5 years if the expected useful life cannot be determined. In all instances, there is a need that accounting wise, the investment be posted as an intangible asset in order then for a tax depreciation to be posted. If for accounting purposes, the investment is treated as a charge, the tax regime will be aligned with the accounting position.
Duitsland		<i>'Expenses incurred in connection with self-developed intangible assets are generally immediately deductible for German income tax purposes.'</i>
Ierland		<i>'A separate R&D tax credit is available in respect of expenditure incurred on the construction or refurbishment of a qualifying R&D building.'</i>
Japan		<i>'IP may be amortized and depreciated on a straight line basis, however, it may also be immediately deducted as R&D-expense. The period for amortization or depreciation varies depending on nature of the purchased IP, however, typically it is five to ten years.'</i>
Korea		<i>'Design rights, utility model rights and trademarks are amortized over a period of 5 years. Patents are amortized over a period of 7 years.'</i>
Luxemburg		
Nederland		<i>'IP can be depreciated with 20% per year, unless self-developed, in which case the asset may be depreciated at once in year of expenditure.'</i>
Oostenrijk		
Singapore		<i>'For the years of assessment 2019 to 2025, enhanced tax deduction of 200% is available for each of the following: - the first SGD 100,000 of qualifying expenditure incurred to register qualifying IP, and - the first SGD 100,000 of expenditure incurred to license qualifying IP.'</i>
Spanje		
Verenigd Koninkrijk		<i>'The intangible fixed asset rules in apply to intangible fixed assets (IFAs) created, or acquired from an unrelated party, on or after 1 April 2002. IFAs falling outside these rules will generally fall within the chargeable gains rules. For capitalised IFAs a company has a choice of tax treatment as follows: (1) by default, to follow the accounting treatment (but with adjustments in cases where the tax base cost of an asset differs from the accounts base cost, e.g. on a claim for roll-over relief); or (2) by election, to claim a 4% fixed rate of amortisation.'</i>
Verenigde Staten		
Zweden		
Zwisterland		<i>'Note that amortisation of self-developed IP is only possible' to the extent of capitalised development costs.</i>

Bijlage 2 – Aftrekbeperking rentekosten die verband houden met vrijgestelde vermogensbestanddelen

Vraag die gesteld is in het PWC-rapport bij tabel 5.3: *In hoeverre zijn rentekosten aftrekbaar indien de middelen worden gebruikt voor de aanschaf van vrijgestelde activa (bv. deelnemingen die in aanmerking komen voor de deelnemingsvrijstelling)?*

Antwoord per land:

Oostenrijk	Indien direct gerelateerd aan vrijgestelde deelneming: rente niet aftrekbaar. Uitzondering voor rentekosten gerelateerd aan de aanschaf van een deelneming, deze zijn wel aftrekbaar, tenzij er sprake is van de aanschaf van een groepsdeelneming.
Japan	Rentekosten gerelateerd aan vrijgestelde dividenden, zijn bij de ontvanger van deze dividenden niet aftrekbaar.
Luxemburg	In beginsel zijn deze rentekosten niet aftrekbaar. In het algemeen zijn kosten gerelateerd aan vrijgesteld inkomen niet aftrekbaar voor zover er in hetzelfde jaar vrijgesteld inkomen is genoten.
Singapore	Deze rentekosten zijn niet aftrekbaar.
Spanje	In beginsel zijn de rentekosten aftrekbaar, maar deze aftrek wordt veelvuldig bestreden met de GAAR (zie 1.11). Daarnaast geldt een algemene beperking op financieringskosten voor groepsleningen op aanschafkosten binnen de groep in gevallen die niet worden beheerst door zakelijke motieven.
België	In beginsel zijn deze rentekosten aftrekbaar.
Duitsland	Er is geen specifieke beperking van toepassing. De algemene renteaftrekbeperking is wel van toepassing.
Zweden	Rentekosten zijn volledig aftrekbaar indien de lening wordt gebruikt voor de financiering van de aankoop van vrijgestelde bezittingen.
VS	Alle zakelijke rente is in beginsel aftrekbaar. Overige renteaftrekbeperkingen zijn wel van toepassing.
Frankrijk	Er is geen specifieke beperking van toepassing.
Ierland	Onder voorwaarden is de rente aftrekbaar.
Korea	Niet van toepassing, aangezien er geen deelnemingsvrijstelling is.
Nederland	Er is geen specifieke beperking van toepassing. De algemene renteaftrekbeperking is wel van toepassing. ¹⁸
Zwitserland	Aftrekbaarheid van de rente wordt bepaald op basis van het individuele geval aan de hand van bestaande renteaftrekbeperkingen.
UK	Hiervoor bestaat geen specifieke regel.

¹⁸ In aanvulling hierop kan worden opgemerkt dat – onder voorwaarde – deze rente met betrekking tot een deelneming kan zijn beperkt onder toepassing van artikel 10a Wet Vpb 1969.

Bijlage 3 – Voorbeelden aandeelhouderskosten uit OESO-richtlijnen¹⁹

7.10 The following are examples of costs associated with shareholder activities, under the standard set forth in paragraph 7.6:

- a) Costs relating to the juridical structure of the parent company itself, such as meetings of shareholders of the parent, issuing of shares in the parent company, stock exchange listing of the parent company and costs of the supervisory board;
- b) Costs relating to reporting requirements (including financial reporting and audit) of the parent company including the consolidation of reports, costs relating to the parent company's audit of the subsidiary's accounts carried out exclusively in the interest of the parent company, and costs relating to the preparation of consolidated financial statements of the MNE (however, in practice
- c) costs incurred locally by the subsidiaries may not need to be passed on to the parent or holding company where it is disproportionately onerous to identify and isolate those costs);
- d) Costs of raising funds for the acquisition of its participations and costs relating to the parent company's investor relations such as communication strategy with shareholders of the parent company, financial analysts, funds and other stakeholders in the parent company;
- e) Costs relating to compliance of the parent company with the relevant tax laws;
- f) Costs which are ancillary to the corporate governance of the MNE as a whole.

¹⁹ OECD (2017), OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2017, OECD Publishing, Paris.

Bijlage 4a – Dividenden

Land	Dividendbelasting	Standaard tarief	Vrijstelling binnenlandse uitkering	Vrijstelling grensoverschrijdende EU-uitkering	Bezitseis voor vrijstelling	Nationale antimisbruikbepaling
Oostenrijk		25%	0%	0%	> 10%	Nee
België		30%	0%	0% (ook voor verdragslanden)	> 10%	Ja
Frankrijk		30%	0%	0%	> 10% en ten minste 24 maanden > 5% als wordt voldaan aan de voorwaarden voor de Franse deelnemingsvrijstelling.	Ja
Duitsland		26,375%	0%	0%	> 10% en ten minste 12 maanden	Ja
Ierland		20%	0%	0%	> 5%	Nee, maar wel specifieke voorwaarden waar aan moet worden voldaan om een vrijstelling te kunnen verkrijgen.
Japan		20,42% (offshore)	Geen heffing	-	-	Nee
Korea*		-	-	-	-	-
Luxemburg		15%	0%	0% (ook voor verdragslanden)	> 10% en ten minste 12 maanden	Ja
Nederland		25%	0%	0% (ook voor verdragslanden)	> 5%	Ja
Singapore		-	-	-	-	-
Spanje		19%	0%	0%	> 5% en ten minste 12 maanden	Ja
Zweden		30%	0%	0% (ook voor andere derde landen onder voorwaarden)	> 10%	Ja
Zwitserland		35%	0%	-	-	Ja
VK		-	-	-	-	-
VS		30%	-	-	-	Ja

* Korea kent wel een 14% bronbelasting op winstuitkeringen door "securities investment trusts".

Bijlage 4b – Renten

Land	Bronbelasting op rente	Standaard tarief	Vrijstelling binnenlandse uitkering	Vrijstelling grensoverschrijdende EU-uitkering	Bezitseis voor vrijstelling	Nationale antimisbruikbepaling
Oostenrijk		-	-	-	-	-
België		30%	0%	0%	>25% en voor ten minste 12 maanden	Ja
Frankrijk		-	-	-	-	-
Duitsland*		-	-	-	-	-
Ierland		20%	0%	0% (ook voor verdragslanden)	25%	Nee, maar wel specifieke voorwaarden waar aan moet worden voldaan om een vrijstelling te kunnen verkrijgen.
Japan		20.42% (offshore)	Geen heffing	-	-	Nee
Korea		14%	-	-	-	Ja
Luxemburg		-	-	-	-	-
Nederland	Per 1 januari 2021	-	-	-	-	-
Singapore		15%	Onder voorwaarden	Onder voorwaarden	-	Nee
Spanje		19%	0%	0%***	-	Ja
Zweden		-	-	-	-	-
Zwitserland**		-	-	-	-	-
VK		20%	0%	0%	>25%	Ja
VS		30%	-	-	-	Ja
*Voor Duitsland geldt dat er wel bronbelasting op rentebetalingen met een tarief van 26,375% op bijzondere financiële instrumenten wordt geheven zoals "profit-sharing loans" of "debt-equity convertibles." ** Voor Zwitserland geldt dat er wel een bronbelasting op rentebetaling op instrumenten die kwalificeren als "bonds" of "collective funding schemes." ***Met uitzondering van rentebetalingen aan entiteiten gevestigd in Gibraltar.						

Bijlage 4c – Royalty's

Land	Bronbelasting op royalty's	Standaard tarief	Vrijstelling binnenlandse uitkering	Vrijstelling grensoverschrijdende EU-uitkering	Bezitseis voor vrijstelling	Nationale antimisbruikbepaling
Oostenrijk		20%	Geen heffing	0%	>25%	Nee
België		30%	0%	0%	>25% en ten minste 12 maanden	Ja
Frankrijk		28%	0%	0%	>25% en ten minste 24 maanden	Ja
Duitsland		15,825	0%	0%	>25%	Ja
Ierland		20%	0%	0% (ook verdragslanden)	>25%	Nee, maar wel specifieke voorwaarden waar aan moet worden voldaan om een vrijstelling te kunnen verkrijgen.
Japan		20.42% (offshore)	Geen heffing	-	-	Ja
Korea		-	-	-	-	-
Luxemburg		-	-	-	-	-
Nederland	Per 1 januari 2021	-	-	-	-	-
Singapore		10%	Onder voorwaarden	Onder voorwaarden	-	Nee
Spanje		19% / 24%*	0%	0%	>25% en ten minste 12 maanden	Ja
Zweden		-	-	-	-	-
Zwitserland		-	-	-	-	-
VK		20%	0%	0%	>25%	Ja
VS		30%	Onder voorwaarden	Onder voorwaarden	-	Ja
* Voor Spanje geldt dat de bronbelasting op royalty's 24% bedraagt bij royaltybetalingen aan niet in een EU/EER-lidstaat gevestigde entiteiten.						

1. Vooruitblik

Hoewel de meeste ogen gericht zijn op de recente voorstellen van de OESO inzake 'pillar one', moeten de potentiële gevolgen van 'pillar two' niet worden onderschat. 'Pillar two' bevat voorstellen in het politieke hart van de opdracht van onze commissie, namelijk een belastingverzwaring voor multinationals die in hun structurering gebruik maken van laagbelastende jurisdicties. Concreet behelzen de in mei 2019 gepubliceerde voorstellen (zie de brief van Menno Snel van 10 oktober jl., TK 2019-2020, 32.140, nr. 60) een 'income inclusion rule' en een 'undertaxed payments rule'.

De 'income inclusion rule' gaat uit van een minimum winstbelastingtarief waaraan de winsten van een multinational (MNE) wereldwijd onderworpen moeten zijn. Is de winst van een groepsmaatschappij ergens in de wereld lager belast, dan heft het thuisland van de MNE bij tot dat minimumtarief. Op die manier wordt MNE's de incentive ontnomen om winsten te alloceren aan laagbelastende jurisdicties.

De 'undertaxed payments rule' richt zich op aftrekbare betalingen aan (primair:) groepsmaatschappijen gevestigd in laagbelastende jurisdicties (denk o.a. aan rente en royalty's). Dergelijke betalingen zouden ofwel (deels, proportioneel) niet aftrekbaar moeten zijn, ofwel aan een bronbelasting moeten worden onderworpen. Tevens zouden verdragsvoordelen alleen beschikbaar moeten zijn voor betalingen die in het andere land voldoende zijn belast.

Deze voorstellen worden op dit moment nog nader uitgewerkt en later dit jaar in consultatie gepubliceerd (aldus de brief van Menno Snel). De OESO streeft naar overeenstemming binnen het Inclusive Framework (IF) over de nader uitgewerkte voorstellen per begin 2020, met als doel eind 2020 een definitief rapport.

Het staat buiten kijf dat Nederland, als constructief lid van het IF, en gelet op de gezamenlijk met Duitsland afgegeven MOU (2018), meebeweegt met deze mondiale OESO-voorstellen. Deze voorstellen zullen naar verwachting zwaar ingrijpen in de Nederlandse fiscale positie van in Nederland aanwezige multinationals. Zie ook de vooraankondiging van de OESO impact analyse (oktober 2019) in de genoemde brief van Menno Snel voor Nederland als land dat behoort tot de, voor door 'pillar two', zwaarst geraakte landen ('investment hubs'). Het gevaar dat daarmee opdoemt, is dat onze commissie eind 2019/begin 2020 op nationaal vlak voorstellen doet resulterend in belastingverzwaring voor in Nederland aanwezige MNE's, en dat de OESO/IF voorstellen daar nog een flinke belastingverzwaring bovenop leggen (Menno Snel refereert in zijn brief aan de verwachte 'significante stijging van de Vpb-opbrengst'). Een en ander tegen de achtergrond van de reeds op grond van BEPS en EU ATAD1-2 in Nederland getroffen maatregelen. Het dreigende gevolg is een opeenstapeling van belastingverzwarende, vestigingsklimaat afbrekende maatregelen, die tevens, waar het de commissievoorstellen betreft, mogelijk onderling niet in de pas lopen, conflicteren of zelfs leiden tot dubbele belastingheffing. Dit tegen de achtergrond van een fiscaal vestigingsklimaat dat reeds behoorlijk achterop is geraakt, o.a. in vergelijking met concurrent VK. Ik maak mij omtrent dit nabije toekomstbeeld oprecht zorgen.

In de diverse bedrijfstakken waarin de grote MNE's actief zijn wordt de komende jaren een (Europese) consolidatieslag verwacht. De kans dat bij een fusie tussen een Nederlandse en buitenlandse MNE Nederland als 'thuisland' wordt verkozen is de afgelopen jaren extreem klein

geworden. Nederland heeft van nature al het nadeel van een zeer kleine binnenmarkt, hetgeen wij in het verleden konden compenseren met een vooruitstrevend belastingregime, uitstekend en modern verdragsnetwerk, toegankelijke fiscus, mogelijkheid van zekerheid vooraf, goed opgeleide dienstensector, e.d. Die positie hebben wij inmiddels verloren. Van voorsprong staan wij op achterstand. Door een combinatie van de Amerikaanse belastinghervormingen en de Nederlandse implementatie van ATAD2 staat de positie van Nederland als vestigingsland voor Amerikaanse multinationals zwaar onder druk. Illustratief is voorts de keuze van Londense banken die vanwege de dreigende Brexit moesten uitwijken naar het vasteland, maar voor wie Nederland geen serieuze optie bleek¹. Wie zegt dat Shell, Akzo, Philips, e.d. indien zij gedwongen worden tot een heroverweging van vestigingsland, nu nog steeds voor Nederland zouden kiezen? Uiteraard is fiscaliteit niet de enige factor, maar wel een belangrijke. Als bij de geschetste aankomende Europese consolidatieslag Nederland telkens aan het kortste eind trekt, verwordt Nederland tot een land van hooguit filialen en dochterondernemingen, tot vazalstaat van Europa. Wat eenmaal weg is uit Nederland komt nooit meer terug, en zal ook niet worden gecompenseerd met nieuwe vestigingen van hoofdkantoren. De Nederlandse economie, met inbegrip van het vestigingsklimaat, is geen voetbal die ongestraft in alle richtingen kan worden geschopt. Wij moeten constant als klein land onze positie bewaken, aanwezige MNE's voor Nederland behouden alsmede openstaan, ook met ons fiscale regime, voor nieuw te vestigen ondernemingen en hun hoofdkantoren.

2. Kompas voor de commissie

Voor onze commissie vormen de OESO plannen niet alleen vergezichten waarop wij vrijblijvend kunnen preluderen. De 'pillar two' plannen zijn op hoofdlijnen al dermate concreet (publieke consultatie wordt begin november verwacht), dat wij daar ook in onze korte termijn voorstellen al rekening mee kunnen houden c.q. deze als uitgangspunt zouden kunnen nemen. Daarbij dienen zich een aantal opties aan:

- a) onze voorstellen begeven zich uitsluitend op het vlak van 'pillar two' en niet daarbuiten. Dat betekent bijv. dat wij wegblijven van voorstellen op het vlak van renteaftrek, innovatiebox, step-up, e.d. Bij onze 'pillar two' voorstellen streven wij zoveel mogelijk naar 'alignment' met de OESO voorstellen en dringen erop aan dat deze worden vervangen door de uiteindelijke OESO maatregelen zodra deze gereed zijn voor nationale implementatie. Met als voordeel/argument dat wij daarmee een cumulatie van maatregelen (nationaal met internationaal) willen voorkomen;
- b) wij leggen ons zelf deze beperking niet op, maar maken een onderscheid tussen 'pillar two' thema's (deelnemingsvrijstelling, CFC, bronbelasting 2021. e.d.) en overige thema's. De 'pillar two' thema's benoemen wij wel, maar laten wij over aan de OESO/IF om dubbel werk, conflicterende regels, Alleingang, e.d. te voorkomen; wij komen alleen met concrete voorstellen op de thema's die géén verband houden met 'pillar two';
- c) wij leggen ons zelf deze beperking niet op, maar waar onze commissievoorstellen zich begeven op

¹ Niet zo verwonderlijk, gelet op de opeenstapeling van: (i) een bankenbelasting waarbij Nederland als enige in Europa deze belasting heft over de wereldwijde geconsolideerde balans (voor 1 Nederlandse grootbank al een bedrag van EUR 160M), zonder voorkoming van dubbele belasting te geven (m.u.v. de relatie met het VK), (ii) de ook in vergelijking tot andere landen extreem strenge bonus 'cap', de afschaffing van aftrek van rente verschuldigd op AT-1 kapitaal (de zg. CoCo's; voor diezelfde bank resulterend op een geschatte Vpb-verzwaring van 85M)), en de aankomende Alleingang t.a.v. de thin capitalization regeling voor banken (door diezelfde bank geschat op een Vpb-verzwaring van 75M).

het OESO 'pillar two' terrein, streven wij zoveel mogelijk naar 'alignment' met deze OESO voorstellen, en dringen erop aan dat deze zullen worden vervangen door de uiteindelijke OESO maatregelen zodra deze gereed zijn voor nationale implementatie.

Het moge duidelijk zijn dat en pas op de plaats maken en meebewegen met de OESO 'pillar two' maatregelen zodra die zijn uitgekristalliseerd mijn sterke voorkeur heeft, maar dit strookt niet met de opdracht van onze commissie. Bij een keuze uit bovenstaande drie varianten zou mijn voorkeur uitgaan naar optie (a): ons beperken tot 'pillar two' thematiek, en daarop preluderen bij wijze van ad interim maatregelen. Opties (b) en (c) zijn ook denkbaar, maar leiden tot een opeenstapeling van nationale grondslagverbredende maatregelen waar vervolgens de 'significante' Vpb-verzwaring van 'pillar two' binnen afzienbare tijd bovenopkomt, met als gevolg dat Nederland nog verder achterop raakt in vergelijking tot andere landen.

Bovenstaande punten zou ik graag aan onze commissie willen meegeven voor onze brainstorm sessie op 29 oktober a.s. Voorts (in par. 3) nog enkele actuele zaken die naar mijn mening onze aandacht vragen, mede vanuit het hierboven geschetste kader alsmede nog enkele suggesties inzake grondslagverbreding en vestigingsklimaat (par. 4).

3. Wet bronbelasting 2021

De in de Tweede Kamer aanhangige Wet bronbelasting 2021 vormt bij uitstek een 'pillar two' maatregel (betreft immers een bronbelasting op 'under-taxed base eroding payments') en vertoont grote overlap met de contouren die de OESO heeft geschetst en die begin november nader door de OESO zullen worden geconcretiseerd. Deze maatregel is naar mijn stellige overtuiging overhaast (Regeerakkoord: 2023, maar onder politieke druk naar 2021 verschoven), onverstandig, en overtrokken. Overhaast omdat deze maatregel op zo korte termijn een zware uitvoeringslast legt op de Belastingdienst (getuige de uitvoeringstoets van de Belastingdienst bij het wetsvoorstel), maar ook overhaast omdat de OESO al zo snel met een eigen concreet uitgewerkt voorstel komt. Onverstandig vanwege het 'Alleingang' karakter dat het Nederlandse vestigingsklimaat schade berokkent, en overtrokken omdat het wetsvoorstel veel verder lijkt te gaan dan waar de 'zware' OESO voorstellen al toe zullen leiden. De OESO voorstellen tenderen naar ofwel een aftrekbeperking ofwel een bronbelasting (waarom zou Nederland de mogelijkheid van een aftrekbeperking nu al laten varen?), met als doel belastingheffing naar het minimumtarief (12,5%) te realiseren. Dit i.t.t. het Nederlandse voorstel dat een bronbelastingtarief van 21,7% voorstelt (ook indien het andere land de ontvangen rente of royalty met bijv. 5% winstbelasting belast). Ook wil Nederland zelfs deze bronbelasting heffen op betalingen die uit andere hoofde niet aftrekbaar zijn voor de Vpb (zware overkill, is dan immers geen 'base eroding payment' meer). Nederland wordt naar verwachting van de OESO hard geraakt door de 'pillar two' voorstellen. De commissie zou er m.i. op moeten aandringen om gelet op de grote overlap met een belangrijk element uit de 'pillar two' voorstellen de beoogde inwerkingtreding van deze bronbelasting weer naar achteren te schuiven met als doel deze bronheffing (i) alsnog af te stemmen op de OESO voorstellen c.q. (ii) de voorgenomen heffing alsnog om te vormen tot een (proportionele) aftrekbeperking. Een aftrekbeperking heeft als groot voordeel dat (a) geen nieuwe heffingswet met uitvoeringsapparaat nodig is, (b) optisch een veel geringere negatieve uitstraling heeft voor het Nederlandse vestigingsklimaat, (c) dubbele Nederlandse belasting van nature voorkomt (geen stapeling van niet-aftrek en wel bronbelasting) en (d) hetzelfde effect heeft als een bronbelasting (50% van een rente van 100 niet aftrekken tegen 25% Vpb staat gelijk aan het heffen van 12,5% bronbelasting over deze rente van 100, in beide gevallen een belastingverzwaring van 12,50). Proportionaliteit zou gevonden kunnen worden in het niet verder gaan dan nodig is om een belastingdruk naar het OESO minimumtarief (bijv. 12,5%) te realiseren, bij voorkeur op netto-basis, want dat is immers de impliciete OESO-maatstaf.

4. 'Mindestbesteuerung'

In het eerdere position paper wees ik op de mogelijkheid van 'Mindestbesteuerung' als alternatief voor de huidige regels van verliescompensatie ('carry forward'). Een win-win, omdat voor belastingplichtigen een onbeperkte carry forward termijn van groot belang is voor de jaarrekening en voor economische waardering van het recht op verliesaftrek, en tevens problematiek rondom 'loss-refreshing' voorkomt, terwijl voor de schatkist van groot belang is dat bij winstjaren (na eerdere verliesjaren) altijd over een deel van de winst (bijv. de helft) belasting wordt betaald en slechts de andere helft kan worden weggestreept tegen verliezen uit voorgaande jaren. Als je deze benadering doortrekt naar andere terreinen, zouden wij een relatief eenvoudige oplossing kunnen vinden voor een aantal grote voorliggende thema's.

4.1 Liquidatieverliesregeling (13d Vpb) en Mindestbesteuerung

Het door het kabinet omarmde initiatiefwetsvoorstel inzake afschaffing van de liquidatieverliesregeling kent een aantal grote nadelen. Binnen de EU is het beginsel vastgesteld dat finale buitenlandse verliezen in het land van de moedermaatschappij in aftrek moeten komen. Zouden finale buitenlandse verliezen niet in aftrek mogen komen, dan betaalt een MNE immers in het ene land winstbelasting over de aldaar gemaakte winst (bijv. +200), terwijl het verlies in het andere land (bijv. -/- 300) ongebruikt teniet gaat, met als gevolg dat zelfs in een overall verlies situatie (-/- 100 in dit voorbeeld) de MNE nog winstbelasting moet betalen. In feite een vorm van dubbele belasting. Dat zou Europese MNE's een internationaal concurrentienadeel bezorgen en tevens ongewenst zijn vanuit het oogpunt van de interne markt. Zoals uit de internationale vergelijking van PWC blijkt, hanteren veel landen een vorm van aftrek van (finale) buitenlandse verliezen. Het initiatiefwetsvoorstel kan niet om deze Europese norm heen en laat alleen finale verliezen buiten de EU niet in aftrek toe. In mijn ogen een zeer ongewenste en conceptueel geforceerde aanpak, die veel verder gaat dan nodig is. Nederland plaatst zich hiermee op achterstand t.o.v. andere landen.

Indien de indruk bestaat dat de liquidatieverliesregeling een te grote aftrekpost vormt voor een enkele of sommige MNE's, biedt de Mindestbesteuerung een m.i. veel evenwichtiger alternatief. De commissie zou kunnen voorstellen de liquidatieverliesregeling (met inbegrip van alle anti-misbruik elementen die deze regeling reeds bevat en met inbegrip van de regeling voor finale buitenlandse vaste-inrichtingsverliezen) als zodanig in stand te houden, met dien verstande dat liquidatieverliezen in enig jaar in het zelfde 'mandje' vallen als carry forward verliezen (uit voorgaande jaren) en gezamenlijk als 'mandje' slechts aftrekbaar zijn van de helft van de winst van dat jaar. Voorzover het mandje aan verliezen deze helft van de winst van dat jaar te boven gaat, is het onbeperkt verrekenbaar met de helft van de winst van een volgend jaar, en een daarop volgend jaar, enz. Op die wijze kunnen liquidatieverliezen er nimmer toe leiden dat een Nederlandse moedermaatschappij geen winstbelasting in Nederland betaalt. Evenals bij voorwaarts verrekenbare verliezen het geval is, kunnen de liquidatieverliezen op deze wijze hun waarde voor de onderneming behouden en als zodanig in de jaarrekening verantwoord worden.

4.2 Hoofdkantoorkosten en Mindestbesteuerung

Een zelfde aanpak kan worden toegepast ten aanzien van hoofdkantoorkosten die niet kunnen worden doorbelast naar dochtermaatschappijen in andere landen (omdat zij ofwel op grond van de transfer pricing regels thuishoren in het land van de moedermaatschappij, i.c. Nederland, ofwel op grond van de lokale belastingregels van het land van de dochtermaatschappij aldaar niet als doorbelaste kosten worden geaccepteerd). Voor hoofdkantoorkosten zou - met enige willekeur - een

norm van 25% kunnen worden gesteld, derhalve niet verder aftrekbaar dan 25% van de winst van enig jaar. Wederom met carry forward naar volgende jaren (met dezelfde beperking).

4.3 Mindestbesteuerung en 'pillar one'

Een verdere verfijning van bovenstaande aanpak kan worden gevonden in de OESO voorstellen inzake 'pillar one'. Daarin wordt bij de ideeën omtrent een nieuwe winstallocatie aan landen een onderscheid gemaakt tussen routinewinst en overwinst. Ik ben een groot voorstander van deze benadering². Een koppeling aan grondslagbescherming (c.q. verbreding), zou kunnen bestaan uit het (verder) afschermen van routinewinst van diverse aftrekposten, waaronder ook rente. Diverse te benoemen aftrekposten zouden dan alleen aftrekbaar zijn van de winst die overblijft (if any) nadat de routinewinst is vastgesteld³. Afhankelijk van de 'hardheid' van onze commissievoorstellen, zou de routinewinst geheel geschoond kunnen blijven van de diverse aftrekposten, of deze slechts in zeer beperkte mate (bijv. tot maximaal 20% van de routinewinst) in aftrek toestaan. Ik kom dan tot het volgende voorstel:

- ☐ maximaal tot 20% van de routinewinst aftrekbaar (als gezamenlijk 'mandje'):
 - rente (na saldering met ontvangen rente)
 - hoofdkantoorkostenmet als gevolg dat altijd 80% van de vastgestelde routinewinst wordt belast
- ☐ maximaal tot 30% van de overwinst aftrekbaar:
 - rente (na saldering met ontvangen rente) en hoofdkantoorkosten, voor zover deze niet ten laste van de routinewinst kunnen worden gebracht(detail: deze 30% is t.a.v. rente ingegeven door de EU ATAD1 earnings stripping voorschriften, zoals nu reeds in de Vpb ook als drempel geïmplementeerd, en zal v.w.b. rente moeten worden gemaximeerd op 30% EBITDA)
- ☐ maximaal tot 50% van de overwinst aftrekbaar (als gezamenlijk 'mandje'):
 - voorwaarts verrekenbare verliezen uit voorgaande jaren
 - liquidatieverliezen (deelnemingen en vaste inrichtingen)
- ☐ met als sluitstuk: de optelsom van de aftrek van rente- en hoofdkantoorkosten, liquidatieverliezen en verrekenbare verliezen uit voorgaande jaren, mag nooit meer bedragen dan 50% van de overwinst

Samenvattend komt het voorstel⁴ neer op een twee-traps 'Mindestbesteuerung':

- altijd 80% van de routinewinst belast
- altijd 50% van de overwinst belast

10.2.e

³ Bij toepassing van de innovatiebox zijn wij in Nederland reeds gewend aan het vaststellen van de omvang van de routinewinst. De daar ontwikkelde normen lijken mij evenzeer bruikbaar om de routinewinst vast te stellen in de onderhavige context.

⁴ In zekere zin anticipeert dit voorstel ook op de situatie waarin overwinst van Nederlandse MNE's en hoofdkantoren op grond van 'pillar one' voorstellen niet meer door Nederland mag worden belast maar door de 'marktjurisdicties'.

4.4. Verdere doorwerkingen van deze 'pillar one'/Mindestbesteuerung benadering

Thin capitalization. Bovenstaande aanpak kan ook als vertrekpunt dienen voor de fiscale behandeling van banken. Het in de Tweede Kamer aanhangige thin capitalization voorstel plaatst zoals hierboven opgemerkt de Nederlandse banken op achterstand t.o.v. andere Europese banken en werkt onder omstandigheden bovendien zeer willekeurig en onrechtvaardig uit. Het gehele bedrijfsmodel van banken bestaat uit het verdienen van een doorgaans vrij geringe marge tussen ontvangen en betaalde rente. Het niet aftrekbaar maken van een deel van die betaalde rente kan de belastinggrondslag explosief laten stijgen, op een wijze die in geen enkele verhouding meer staat tot de commerciële winst. Bij een winst van 10 en een rentelast van 1000, leidt het niet in aftrek toestaan van 4% van die rente tot een verhoging van de belastbare winst van 10 tot 50. Indien een bank een verlies maakt van 10 zal de bank belasting moeten betalen over en papieren winst van 30. Zou de rente in de toekomst verdrievoudigen, dan zou deze winstbijtelling op papier recht evenredig stijgen van 40 naar een bijtelling van 120! Er is geen enkele ratio voor een dergelijke fiscale bijtelling en het past Nederland niet om een zo willekeurige en onrechtvaardige maatregel te introduceren. Een passende mitigerende maatregel zou zijn om de bijtelling (c.q. het aftrekverbod) niet verder te laten gaan dan tot het niveau waarop (80% van) de routinewinst is bereikt. Zou voor de bank uit bovenstaand voorbeeld een routinewinst van 15 gelden, dan bedraagt bij een winst van 10 de maximale rentebijtelling 5, en bij een verlies van 10 de maximale rentebijtelling 15. Zou de routinewinst 8 bedragen, dan is er geen ruimte voor rentebijtelling bij een winst van 10, en wel bij een winst van lager dan (80% van) 8.

Spoeedreparatie fiscale eenheid. Ook de met terugwerkende kracht tot 1 januari 2018 ingevoerde 'spoeedreparatie fiscale eenheid' kan leiden tot bijtelling van winst die commercieel niet bestaat en die tot zeer extreme en niet rationeel te onderbouwen uitkomsten kan leiden. Bij een geeconsolideerde fiscale-eenheidswinst van 10 kan zo maar vanwege een rentebetaling tussen de gevoegde maatschappijen van 100 - die binnen fiscale eenheid niet zichtbaar is maar vanwege de spoedreparatie opeens afzonderlijk moet worden beoordeeld - een winstbijtelling van 100 komen. Ook hier eenzelfde voorstel tot het inbouwen van een plafond (niet bijtellen boven 80% van de routinewinst van de fiscale eenheid) om de gevolgen van deze regeling te mitigeren.

Notionele interest aftrek. Ten behoeve van het vestigingsklimaat - en van een verdere gelijkschakeling van de fiscale behandeling van eigen- en vreemd vermogen - zou aan het in par. 4.3 opgenomen voorstel kunnen worden toegevoegd: de mogelijkheid van een notionele interest aftrek (NID) binnen de begrenzing van 30% overwinst vzw die ruimte niet al is benut door rente en hoofdkantoorkosten. De budgettaire kosten van een dergelijke regeling zijn naar verwachting te overzien, de positieve uitstraling in termen van vestigingsklimaat schat ik vrij hoog in. Tevens zou voor banken dit een flankerende maatregel kunnen vormen ter compensatie van de niet-aftrekbaarheid van CoCo's en voor het (in bovenstaand voorstel althans) belasten van (80% van de) routinewinst waarin ook een RoE (return on equity) zal zijn opgenomen.

4.5 Overige punten vestigingsklimaat

Zonder uitputtend te zijn, en uiteraard met de mogelijkheid dat later nog aanvullende ideeën opkomen, tot slot nog enkele gedachten ter behoud van de fiscale aantrekkelijkheid van Nederland voor hoofdkantoren.

Tarief. Het is de vraag of het Vpb-tarief voor hoofdkantoren van de grote MNE's heel erg relevant is. Als 98% van de wereldwinst in het buitenland wordt behaald, is een paar procenten meer of minder over de Nederlandse 2% niet significant. Het is dus de vraag of het voor de hand ligt om aan grondslagverbredende maatregelen te koppelen aan een terugsluis d.m.v. tariefsverlaging. Mijn

voorkeur zou uitgaan naar een terugsluis op gerichte onderdelen in de Vpb, en in sommige gevallen op beleid dat niet raakt aan financiële opbrengst. Wel past de waarschuwing dat het terugdraaien van eerder gedane toezeggingen de betrouwbaarheid van Nederland als vestigingsland niet ten goede komt. De schade die met de recente tariefschuif (een jaar langer 25% en eindstation van 21.7% ipv 20.5%) aan het imago van Nederland is toegebracht is groter - en zal langer in het collectieve investeringsgeheugen beklijven - dan de tariefsimpact voor MNE's/hoofdkantoren als zodanig. Een echte stap - voortbordurend op het 'pillar one' onderscheid tussen routinewinst en overwinst en anticiperend op een allocatie van overwinst aan buitenlandse marktjurisdicties (m.a.w.: Nederland verliest naar verwachting een aanzienlijk deel van deze winst wellicht toch al) - zou zijn een lager tarief voor overwinst. Dat biedt een incentive om hoogwaardige, non-routine ondernemingsactiviteiten in Nederland te vestigen, met welke activiteiten van dit lage tarief kan worden geprofiteerd. Nederland kan daarmee een deel van de overwinst-grondslag in Nederland behouden ter compensatie van de te verwachten negatieve 'pillar two' impact op onze grondslag.

Fiscale eenheid. In dat kader zou het (hierboven bepleitte) vooralsnog afzien van de Wet bronbelasting 2021 kunnen worden geplaatst. Maar ook een oproep om niet verder te sleutelen aan het regime van de fiscale eenheid. Dat regime heeft Nederland en Nederlandse MNE's en hoofdkantoren veel goeds gebracht. Nederland is uniek met dit regime en het vormt een belangrijke vestigingsplaatsfactor op het fiscale rijtje van positieve punten. Elk ander regime dat hetzelfde nastreeft is daaraan inferieur. De praktijk heeft zich inmiddels met de onverkwikkelijke spoedreparatiewetgeving verzoend (zie echter bovenstaand voorstel m.b.t. de scherpe kanten), dus ook hier zou stabiliteit een groot goed zijn. Ik zou warm aanbevelen dat de commissie bepleit voor handhaving van het huidige fiscale-eenheidsregime.

Innovatiebox. Drie verzwaringen in een paar jaar tijd: van 5 naar 7%, een BEPS 5 nexus-breuk die de grondslag aanzienlijk beperkt, mede gelet op de strenge koppeling met WBSO in Nederland, en nu ook nog een verzwaring van 7 naar 9%, tellen op tot een verslechtering van het fiscale vestigingsklimaat. Ook hier: hoe betrouwbaar is de Nederlands overheid v.w.b. het op lange termijn handhaven van deze faciliteit (een faciliteit die heel veel landen kennen, dus level playing field is hier van groot belang). Ik neig naar tegengas tegen de verhoging tot 9%. Als dat niet (meer) haalbaar is, zou subsidiair op onderdelen van de innovatiebox een versoepeling welkom zijn. Een voorbeeld betreft het feit dat bronbelasting op ontvangen royalty's alleen verrekenbaar is met de innobox winst. Waarom niet een overschot ten laste van de Vpb op overige winst? En: een aantal landen heft een bronbelasting op 'embedded' royalty's. Deze bronbelasting is in Nederland niet verrekenbaar. Ik zou graag bepleiten ook deze bronbelasting, die volgens het bronland niet in strijd komt met het belastingverdrag, voor verrekening met Nederlandse winst (al dan niet beperkt tot innobox winst) voor verrekening in aanmerking te laten komen.

Horizontaal toezicht. Voor MNE's is open en transparant overleg met de Belastingdienst en zekerheid vooraf omtrent fiscale posities een groot goed. Horizontaal toezicht vervult hierin een belangrijke rol. Nederland is hiermee tamelijk uniek in de wereld. Naar verluidt circuleren juist t.a.v. grote MNE's beleidsvoorstellen om dit horizontaal toezicht te beëindigen. Dit zou zeer nadelig zijn voor het Nederlandse fiscale vestigingsklimaat voor MNE's en hoofdkantoren. Het zou goed zijn om vanuit de commissie dit signaal af te geven.

ATAD2: In een ander position paper reeds opgemerkt: Nederland plaatst zich met het bij de Tweede Kamer aanhangige implementatiewetsvoorstel internationaal gezien buiten de orde met de voorgestelde documentatieverplichting van art. 12ag Vpb. Deze documentatieverplichting moet verhullen dat de Belastingdienst de informatie ontbeert om de (voorgestelde) wet te handhaven (getuige de toelichting in de MvT, p. 29, en getuige de uitvoeringstoets, onder het kopje

'Handhaafbaarheid'). Niet voldoen aan de documentatieverplichting leidt tot omkering van de bewijslast, en legt daarmee een zware taak op de belastingplichtige om 'te doen blijken' dat geen sprake is van een hybride mismatch. Deze documentatieverplichting en aanverwante omkering van de bewijslast vloeien niet voort uit de ATAD2 richtlijn, en betreft derhalve een Nederlandse keuze tot verzwaring van de plichten van belastingplichtigen. De lasten die deze verplichting meebrengt mogen niet worden onderschat. Belastingplichtigen moeten aan de documentatieverplichting voldoen zowel in de gevallen dat wel sprake is van een hybride mismatch, als in gevallen waarin daarvan geen sprake is. Een groot deel van de handhavingsproblematiek van de Belastingdienst die hiermee wordt afgeschoven op de belastingplichtige, betreft informatie die niet in Nederland beschikbaar is, en veelal berust op een fiscaal-technische analyse van de al dan niet aftrekbaarheid of belastbaarheid van een betaling naar buitenlands fiscaal recht bij een buitenlands gelieerd lichaam. Het zal doorgaans niet eenvoudig zijn voor belastingplichtigen om inzicht te hebben in de buitenlandse fiscale analyse en deze te vertalen naar de gevolgen in Nederland op grond van het onderhavige wetsvoorstel. Dit klemmt des te meer, daar het wetsvoorstel reeds bij een belang van 25% gelieerdheid veronderstelt. Dit kan tot gevolg hebben dat een belastingplichtige informatie moet achterhalen van een aandeelhouder (en de met die aandeelhouder o.b.v. het 25% criterium gelieerde vennootschappen) over de fiscale positie van die aandeelhouder c.q. haar 25% gelieerde vennootschappen ten aanzien van alle situaties waarin hybride mismatches, met inbegrip van geïmporteerde mismatches, zich kunnen voordoen. Het ligt in de rede dat bij 25% verhoudingen deze informatie in veel gevallen niet kan worden bemachtigd. Als ik het goed zie, is hier sprake van een dubbele verzwarende Nederlandse implementatie, daar waar de ATAD2 richtlijn zelf geen documentatieplicht oplegt en de ATAD2 richtlijn zelf in veel hybrid mismatch situaties een 50% criterium voor gelieerdheid hanteert (art. 2, lid 4, tweede alinea, onderdeel a, ATAD2). Ik zou gaarne op bovenstaande gronden bepleiten dat Nederland: (primair) ofwel afziet van de invoering van de documentatieverplichting, (subsidiar) ofwel bij het 50% criterium van de ATAD 2 richtlijn aansluit voor die situaties waarin de richtlijn dat toestaat, (tertiar) ofwel de omkering van de bewijslast alleen toepast in situaties van 50% gelieerdheid. Ik realiseer mij dat dit voorstel wellicht al is aangenomen tegen de tijd dat de commissie haar rapport uitbrengt, maar het zou de commissie niet misstaan een kanttekening te plaatsen bij deze ontwikkeling, al is het slechts als illustratie van de voortschrijdende verslechtering van het Nederlandse fiscale vestigingsklimaat in verhouding tot andere ons omringende landen.

Cetero censeo... De dividendbelasting blijft onverminderd een minpunt voor het fiscale vestigingsklimaat van hoofdkantoren, om te beginnen in duale hoofdkantoor structuren zoals Shell en Unilever. De dividendbelasting, waarmee Nederland 15% heft over (bij MNE's doorgaans:) in het buitenland gegenereerde winst, ten laste van (doorgaans:) buitenlandse aandeelhouders is niet meer van deze tijd. De heffing staat zwaar onder EU druk, getuige de meer dan 16.000 bezwaarprocedures, en de ontwikkelingen in de EU jurisprudentie wekken vooralsnog niet de indruk dat het wel mee zal vallen. Kortom, voor de langere termijn toekomst van Nederland is het in mijn ogen noodzakelijk om afscheid te nemen van deze heffing. Een resterende bronbelasting in de vorm van een anti-misbruikregeling voor dividendstromen richting laagbelastende landen zou uiteraard wel denkbaar zijn.

*_*_*

Groep:

Maatregel:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Doel/achtergrond:

.....

.....

.....

Toetsingsschema

<i>Doeltreffendheid</i>			
Hogere grondslag voor multinationals in NL	Ja	Nee	
Hogere grondslag voor MKB in NL	Ja	Nee	
<i>Effecten/randvoorwaarden(*)</i>			
Vestigingsklimaat	Goed	Neutraal	Slecht
Effecten op economische groei, werkgelegenheid en productiviteit	Goed	Neutraal	Slecht
Budgettaire effecten NL	Groot (>€0,5 mld)	Middel (€0,1-0,5mld)	Klein (<€0,1 mld)
Eenvoud/begrijpelijkheid	Vereenvoudiging	Neutraal	Complexiteits-verhogend
Administratieve lasten	Verlichting	Neutraal	Verzwaring
Uitvoerbaarheid BD	Korte termijn (begroting 2021)	Middellange termijn (volgende kabinet)	Lange termijn
<i>Passend binnen kaders</i>			
Het huidige vpb stelsel	Ja	Nee	
BEPS en MLI	Ja	Nee	
OESO pillar 1 (BEPS 2.0)	Ja	Nee	
OESO pillar 2 (BEPS 2.0)	Ja	Nee	
EU-recht (staatssteun)	Ja	Nee	
EU-recht (discriminatie)	Ja	Nee	
Afwijking peers	Groot	Klein	Niet
Samenhangende maatregel nodig?	Ja	Nee	
[...]			

(*) voor zover mogelijk, inschattingen

Commissie belastingheffing multinationals

Datum bijeenkomst: 29 oktober 2019

Programma en agenda

09.30 – 09.35 1. Opening / verslag bijeenkomst #3 (bijlage #1)

09.35 – 10.15 2a. Wie betaalt vpb? (bijlage wordt nagestuurd)

2b. CBS-onderzoek: belang multinationals voor de economie (bijlage #2b)

Een nieuwe presentatie is beschikbaar over 'wie betaalt vpb?'. De commissie bespreekt hoe deze resultaten moeten worden meegenomen in de bespreking van mogelijke beleidsmaatregelen.

Het CBS heeft gegevens aangeleverd over het belang van multinationals voor de Nederlandse economie. Hierover is tevens een eerste concepttekst opgenomen in paragraaf 2.2. De commissie bespreekt deze resultaten.

10.15 – 10.30 3. Internationale vergelijking van winstbelastingstelsels (bijlages #3a/3b)

In de vorige bijeenkomst is het rapport van PwC met een internationale vergelijking van winstbelastingstelsels besproken. Dit rapport kunnen de commissieleden gebruiken bij het bespreken van beleidsmaatregelen. Daarnaast heeft het IBFD heeft commentaar gegeven op dit rapport en het secretariaat heeft een toelichtende nota op het rapport verzorgd. De commissie bespreekt de belangrijkste conclusies uit de aanvullende toelichting en kijkt hoe deze aanvullingen moeten worden meegenomen in de bespreking van mogelijke beleidsmaatregelen.

10.30 – 12.30 4. Break-out sessies (bijlage #4)

De commissie gaat uiteen in 3 groepen om unilaterale maatregelen te bespreken. De groepsindeling is gebaseerd op expertise en voorkeur. Ook is rekening gehouden met een evenwichtige spreiding van fiscale experts en ambtenaren over de 3 groepen. Commissieleden blijven vrij om inbreng te leveren op alle thema's.

	Internationaal	Financieringsbeslissing	Beleidsinstrumenten
10.2.e		x	
10.2.e			x
10.2.e	x		
10.2.e		x	
10.2.e			x
10.2.e	x		
10.2.e			x
10.2.e		x	
10.2.e	x		
10.2.e		x	
10.2.e	x		
10.2.e			x

12.30 – 13.30 Lunch

13.30 – 16.30 5. Plenaire sessie (incl. pauzes)

De 3 themagroepen presenteren kort hun conclusies. Deze conclusies worden plenair behandeld. Besproken wordt ook tot welke consensus de commissie op dit moment kan komen als het gaat om voor te stellen (pakketten met) maatregelen.

16.30 – Borrel

Informele afronding van de dag in de bar van het KIVI

Commissie belastingheffing multinationals

Datum bijeenkomst: 19 november 2019

Programma en agenda

1. Opening

2. Wie betaalt vpb? (bijlage #A)

Een nieuwe presentatie is beschikbaar over 'wie betaalt vpb?'. De commissie bespreekt de uitkomsten en beziet wat de belangrijkste uitkomsten zijn voor de analyse

3. Bespreking uitgewerkte maatregelen (bijlage #1-9)

Na de vorige bijeenkomst zijn 9 maatregelen uitgewerkt. Over de eerste 7 maatregelen bestond consensus over nadere uitwerking voor het advies. Er zijn bij een aantal maatregelen verschillende subvarianten benoemd bij de uitwerking. Hier dienen nadere keuzes te worden gemaakt voor de verdere uitwerking.

4. Bespreking maatregelenmatrix (bijlage #B)

Op basis van de uitgewerkte maatregelen, schriftelijke reacties en oorspronkelijke maatregelenlijst is een matrix opgesteld. De maatregelen zijn (grof) geclusterd in 4 categorieën:

- Aanpak mismatches ontwijking*
- Ondergrens vpb bij winstgevend*
- Overige/meer generieke maatregelen*
- Compenserende maatregelen*

Daarnaast wordt onderscheid gemaakt tussen de maatregelen die zullen landen in het advies, maatregelen waar nog discussie over zijn en overige maatregelen (benoemen in het rapport/bijlage, geen onderdeel advies).

Discussiepunten:

- Ambitieniveau consensuslijst: dit is een tussenstand, is het een acceptabele eindstand?*
- Welke maatregelen zijn nog meer kansrijk voor het advies van de commissie?*
- Aanvullende (thematische) modules op een pakket waar consensus over bestaat?*

5. Bespreking van het concept eerlijkheid (geen bijlage)

6. Rondvraag / W.v.t.t.k. (geen bijlage)

∇ Geannoteerde agenda

∇ Aanzet 'eerlijkheid'

∇ Maatregelenmatrix

∇ Fiches

∇ Conceptteksten

Vanwege de hoeveelheid documenten sturen wij u straks de fiches apart.

Wij zien uit naar de volgende bijeenkomst.

Met vriendelijke groet,

10.2.e	10.2.e
--------	--------

10.2.e

Afdeling Beleid

Directie Algemene Fiscale Politiek
DG Fiscale Zaken
Ministerie van Financiën

.....
T 10.2.e
M 10.2.e
10.2.e .e

Gesprek in het kader van de Adviescommissie belastingheffing van multinationals

Aanwezig: namens NOB: 10.2.e
10.2.e 10.2.e
10.2.e (ambtelijk
secretariaat Adviescommissie)

Datum en tijd: vrijdag 13 december, 15.00 – 16.00 uur

Locatie: IJsvogelzaal, ministerie van Financiën

Verslag

- Qua proces:
 - Wordt de motie qua reikwijdte breed of smal uitgelegd? 10.2.e heeft aangegeven dat de motie vrij breed is, de taakopdracht iets beperkter, maar hoofdvraag is adviseren over grondslagverbreding.
 - NOB heeft ook gevraagd naar wat de commissie gaat afleveren, en hoopt op 1 advies. 10.2.e heeft aangegeven dat dit de ambitie is.
 - NOB vraagt hoe de input straks terugkomt in het rapport. Komt er een weergave van? 10.2.e geeft aan dat dit nog niet vaststaat, in ieder geval zal vermelding komen van het gesprek.
 - Wat is de samenhang met het ambtelijke bouwstenentraject? Wordt er nagedacht over samenhang VPB en IB? Het zou jammer zijn als er niemand met holistische blik naar kijkt. 10.2.e heeft hierop aangegeven dat de commissie zich in ieder geval niet met bouwstenen bezighoudt, maar hij weet dat ambtelijk Financiën de mogelijkheid openhoudt de resultaten van de commissie mee te nemen in het bouwstenentraject.
 - Komen er na oplevering van het rapport nog verduidelijkingen, round tables, e.d.? 10.2.e geeft aan dat het rapport wordt opgeleverd aan de staatssecretaris; het proces daarna staat nog niet vast.
 - Hoe loopt het advies samen met het traject voor aanpassing van liquidatieverliesregeling, en de plannen van GroenLinks? 10.2.e heeft aangegeven dat de commissie het rapport zal opleveren en de consequenties voor het bredere kabinetsbeleid zijn aan de staatssecretaris.
- Qua onderzoek/analyse over belang hoofdkantoren/vestigingsklimaat:
 - Wat ontbreekt is een goede economische analyse van wat een hoofdkantoor is, en wat hoofdkantoren bijdragen aan de economie.
 - Eigen indruk van de NOB is dat hoofdkantoren en regionale hoofdkantoren vrij veel indirecte werkgelegenheid creëren. Er is zelf geen onderzoek naar gedaan. Wel verwijst NOB o.a. naar onderzoeken waar ook de ambtelijke werkgroep fiscaliteit in het kader van Studiegroep Duurzame Groei op heeft gewezen.
 - Vervolgens ontbreekt ook een analyse van hoe de Nederlandse economie eruitziet, en hoe je wilt dat die eruitziet. Wil je daarin een plek voor hoofdkantoren en regionale hoofdkantoren? Als je hiervoor een aantrekkelijk land wilt zijn, zitten daar ook fiscale consequenties aan.
 - NOB constateert soms ook een dubbele houding. Bijvoorbeeld met de komst van de EMA naar Nederland. Er komt een serieus hoofdkantoor hier, daar is iedereen enthousiast over. Terwijl voor deze organisatie geldt dat het noch winstbelasting noch loonbelasting betaalt in Nederland.
 - Er worden onzorgvuldige onderzoeken gepresenteerd over effectieve tarieven, of de onderzoeken worden verkeerd uitgelegd. NOB wijst op de onwenselijkheid van onjuiste informatie in het publieke discours.

- Qua oorzaak van ongenoegen:
 - Een onderliggende oorzaak komt door winstverdeling: de restbeloning blijft achter bij principaal, het hoofdkantoor. Als het tegenvalt dus ook. Mislukte ventures komen daar terecht.
 - Ook voor rentelasten, zit er een link met echte kosten. Financiering is lastig om goed te alloceren aan de gehele groep, want er valt mee te schuiven, en er vallen veel van die kosten daardoor bij hoofdkantoor. Dat is nou eenmaal de winstallocatie die zo uitvalt onder bestaande regels.
 - In NL valt het effect van deze kosten extreem sterk uit vanwege relatief grote hoofdkantoren in een relatief kleine thuismarkt. Vergelijkbare situaties ontstaan in Zweden en Zwitserland.
- Qua richting van maatregelen:
 - NOB geeft aan twee brieven te hebben gestuurd, maar in het verleden ook naar staatssecretarissen Wiebes. Hoofdmoot is: denk na over koppeling van de bijdrage aan de economie aan de vpb-aftocht of de dividendbelasting, mits inpasbaar binnen staatssteunregels. Dat is ook in lijn met de oproep van Rutte/Dijkhoff. Denk niet alleen aan de stok, ook om de wortel.
 - Denk bijvoorbeeld aan een loonbelastingcredit;
 - trek de overwinstgedachte van de innovatiebox door naar alle bedrijven (excellentie belonen);
 - maak de dividendbelasting een straf op het niet voldoende hebben van substance in NL; trek daarin door wat je met coöperaties doet.
 - trek Dempey-functies naar Nederland; die zijn bovendien winstgevend en dus belasting betalend. Vergelijk bijvoorbeeld Ierland. Grondslagverbredingen jagen deze functies alleen maar weg. Dus koppel dat.
 - Dat wil overigens niet zeggen dat je moet instrumentaliseren. Je moet een aantrekkelijk land zijn voor economische activiteit.
 - Voorspelbaarheid en betrouwbaarheid is belangrijk. Elk jaar bijstellen van verwachtingen, dat is niet best voor het vestigingsklimaat. Straal uit dat je dat wilt. Blijf zekerheid vooraf geven.
 - Pas op met het in aftrek beperken van hoofdkantoorkosten. Het zijn echte kosten voor een bedrijf, dus niet-aftrekbaarheid leidt gegarandeerd tot dubbele heffing. Ook liquidatieverliezen zijn echte verliezen. De oorzaak ligt eenvoudigweg in allocatieregels, de business zit nou eenmaal zo in elkaar dat hoofdkantoorkosten in het hoofdkantoor worden gemaakt. Als je toch iets wilt doen, zijn er minder rigide manieren: bijvoorbeeld herreken het verlies naar het buitenlandse tarief.
 - Let op dat multinationals geconsolideerd een goede effectieve belastingdruk hebben, wereldwijd, maar in Nederland wellicht scheef, en dat gaat met OESO pijler 1 mogelijk nog erger worden. Als dat weer gecompenseerd moet worden met unilaterale maatregelen, maakt dat misschien het speelveld juist weer schever.
 - Stel dat OESO pijler 1 en 2 doorgaan en ook binnen Europa de C(C)CTB weer op tafel komt. Denk 3-5 jaar verder. Sorteert voor op die ontwikkeling. En dan kun je dan binnen EU nog steeds concurreren met tarief en coöperatieve belastingdienst.

Gesprek in het kader van de Adviescommissie belastingheffing van multinationals

Aanwezig: namens Tax Justice Nederland 10.2.e
10.2.e hieronder gezamenlijk aangeduid met **TJN**
10.2.e
10.2.e

Datum en tijd: vrijdag 13 december, 14.00 – 15.00 uur

Locatie: IJsvogelzaal, ministerie van Financiën

Verslag

- TJN vindt het goed om te zien dat de commissie bestaat uit een interdisciplinair team. De economische blik en economische beginselen moeten een belangrijke rol vervullen bij het maken van belastingbeleid.
- Vanuit Oxfam zijn vooral ontwikkelingslanden prioritair.
- Tweede ingangspunt is de belastingmoraal voor kleinbedrijf, maar ook burger.
- In Oxfams recente rapport "Belastinglek Nederland" zet het gebreken in belastingwetgeving uiteen.
- TJN constateert dat multinationals minder winstbelasting betalen op basis van macro-economische data, zoals FDI. Dividenden en rentebetalingen zijn buitenproportioneel ten opzichte van BBP. Dat wijst ergens op, ook het IMF zegt dat (recente publicatie over "phantom investments"); en dat gaat vooral ten koste van andere landen. Als het gaat om ontwikkeling van de Nederlandse grondslag is het lastig zeggen om hoeveel het precies gaat. Er zijn indicaties, zoals het recente CBS-rapport: grote bedrijven betalen steeds minder. TJN moet werken met indirecte gegevens, net als academici dat doen. Dit onderstreept het belang van transparantie en publieke data, TJN roept daarom op tot publieke country-by-country reporting.
- In algemene zin roept TJN op tot een *paradigm shift*: **je moet naar het buitenland kijken**. Dat zijn ook de internationale ontwikkelingen. Hoewel de OESO-voorstellen niet bindend zijn, kan het wel werken als genoeg landen meedoen.
- Kijk hierbij altijd naar effectief tarief. Ook de OESO werkt op deze basis. Statutair tarief zegt te weinig. Als Mauritius effectief niet heft op basis van een bijzondere regeling, dan is dat feitelijk niet anders dan een statutair laag tarief.
- In OESO-verband kijkt men ook vooral naar of de belangen van ontwikkelingslanden goed behartigd worden. Ontwikkelingslanden spelen namelijk hard op belastingconcurrentie, bijvoorbeeld d.m.v. schadelijke *tax holidays*. Door die concurrentie kunnen ze door OESO-landen tegen elkaar worden uitgespeeld. Belastingverdragen maar ook bilaterale investeringsverdragen zijn van belang. Nederland zou ten minste erop moeten inzetten belastingontwijking naar ontwikkelingslanden niet te faciliteren. Het is daarbij van belang om aan te sluiten bij reële investeringen. De Nederlandse substanceregels zijn daarvoor te zwak. Eisen aan reële aanwezigheid zijn op zichzelf goed, maar dan wel als noodzakelijke voorwaarde om in aanmerking te komen voor fiscale voordelen, niet als uitzondering-op-uitzondering om aan heffing te ontkomen (zoals bijv. in de CFC-regels).

Concrete maatregelen:

Informeel kapitaal (infokap)

- De structuur met infokap in Nederland vormt in de praktijk een vervanging van het gebruik van Bermuda, dus het is van belang misbruik hierin te voorkomen. Uit casestudies blijkt dat het bij infokapstructuren in ieder geval gaat om 750 miljoen gemiste belastingopbrengsten. Je kunt discussiëren of dat gaat om Nederlandse of buitenlandse winstgrondslag, maar het blijft belastingontwijking. Als je dat kunt corrigeren door hier in Nederland meer in de grondslag te betrekken, dan zul je andere landen minder pijn doen. De stroom neemt dan namelijk af.
- Voorstel: maak een neerwaartse bijstelling van de winst voorwaardelijk. Bijvoorbeeld bij een mismatch in transfer pricing. Maar ook voor situaties van de Uber-casus, waarbij er geen transfer pricing mismatch is (en technisch dus geen infokap), maar wel een lacune in de heffing. Er zou ten minste heffing tegenover de Nederlandse aftrek moeten staan.

Vergelijk het met de bronheffing: kies bijvoorbeeld een heffing van ten minste 9% over overdrachtswinst in het buitenland. Ook hier: kijk naar effectief tarief.

Bronbelasting

- Bronheffingen kunnen verlaagd worden, met name door gebruik van Nederland, met name op passieve inkomensstromen.
- Voorstel: niet-voorwaardelijke bronbelasting op renten en royalty's
- Alternatief: in de voorwaardelijke bronbelasting: kijk in ieder geval naar effectief tarief of breng ten minste de speciale regimes in kaart

CFC-regels

- Nederland heeft een ambitieuze interpretatie van ATAD1 als het gaat om de CFC-regels.
- Voorstel: herbekijk de substantieregels, en pas CFC-regels toe zoals Frankrijk, Denemarken, Italië. Of, nog een stapje verder, laat de substance-toets vallen, andere landen doen het ook niet.

Innovatiebox

- Innovatiebox is geëvalueerd, de regeling is niet effectief. Geen extra R&D en bevoordeelt vooral grote bedrijven.

Deelnemingsvrijstelling

- Andere landen passen geen volledige deelnemingsvrijstelling toe.
- Voorstel: maak een 95% vrijstelling van.

Earnings stripping

- Door het onbeperkt mogen voortwentelen van niet-aftrekbare rente doet de regeling effectief niets. Een effectievere renteaftrekmaatregel beperkt ook overmatige schuldfinanciering wat bedrijven robuuster maakt.
- Voorstel: beperk de renteaftrek verder, door de voortwenteling aan te passen of het percentage van de winst. Waarschijnlijk zijn voor sommige sectoren een uitzondering nodig, men denkt vooral aan woningcorporaties.

Liquidatieverliesregeling

- Het voortwentelen van verliezen is niet een goed idee. *Tax assets* zijn een handhavingsrisico, een *liability* voor de schatkist. Het advies is om dit beter in kaart brengen, met name het verband met verliesvoorraden.

Na veelvuldig handelen de laatste jaren...

De belastingheffing van multinationals houdt in toenemende mate de maatschappelijke en politieke gemoederen bezig. Als gevolg hiervan zijn – zoals ik ook al opmerkte in mijn eerdere position paper – de afgelopen jaren veel wijzigingen doorgevoerd in de winstsfeer (dus op het vlak van de Vpb, de dividendbelasting, de bronbelasting op rente en royalty's, het rulingbeleid en de Nederlandse inzet in verdragsonderhandelingen). Ik onderken grofweg vier categorieën waarin de wettelijke maatregelen van de afgelopen paar jaar kunnen worden onderverdeeld. De maatregelen die ik in dit position paper noem zijn niet specifiek gericht op multinationals, maar zijn generiek van aard en hebben derhalve ook effect op het midden- en kleinbedrijf. Echter, de meeste impact van de in dit position paper genoemde maatregelen zal (met uitzondering van de onder categorie 4) genoemde maatregelen) door multinationals worden gevoeld.

1) De ontwijking van buitenlandse belasting via Nederland

Primair lag de focus op het ontmoedigen/aanpakken van zogenoemde structuren waarin Nederland – door het samenstel van aantrekkelijke wetgeving, een breed verdragennetwerk, het verlenen van zekerheid vooraf door de Belastingdienst en een actieve (internationaal georiënteerde) belastingadviespraktijk – een faciliterende rol speelde om kapitaalstromen op een voor multinationals zo goedkoop mogelijke manier op een zo gewenst mogelijke plek te krijgen. Met die structuren werd niet zo zeer de Nederlandse belastinggrondslag uitgehold, maar werd Nederland door multinationals gebruikt om belastingheffing in andere landen te ontwijken. In deze categorie denk ik bijvoorbeeld aan de cv/bv-structuur, aan dienstverleningslichamen en aan kale houdsterstructuren die bijvoorbeeld zijn of worden aangepakt door implementatie van ATAD2, de introductie van een principle purposes test in de verdragen door middel van het Multilateraal Instrument van de OESO, de introductie van een conditionele bronbelasting op rente en royalty's alsmede de introductie van een inhoudingsplicht voor houdstercoöperaties. Veelal (maar niet uitsluitend) betroffen dit 'dunne' structuren die werden opgezet door multinationals van niet-Nederlandse origine.

2) De ontwijking van NL belasting door de aanpak van grondslaguitholling in Nederland

Gelijktijdig is veel aandacht geweest voor maatregelen die grondslagerosie in Nederland en winstverschuiving vanuit Nederland zouden moeten ontmoedigen of aanpakken. Deze maatregelen zorgden voor meer transparantie, bestreden belastingontwijking door juist onze eigen grondslag te

beschermen, raken zowel multinationals van Nederlandse als van niet-Nederlandse origine en hebben zeker niet uitsluitend effect op multinationals zonder aanwezigheid in Nederland. Ook op dit vlak zijn in Nederland maatregelen genomen, te denken valt aan de introductie van de voor multinationals verplichte country-by-country reporting, de introductie van de samenwerkende groep bij de vaststelling of al dan niet sprake is van gelieerde ondernemingen, de introductie van een generieke renteaftrekbepijking in de vorm van een earningsstrippingsmaatregel, de introductie van een maatregel tegen zogenoemde 'controlled foreign companies' in laagbelastende jurisdicties en de introductie van een nexusbreuk in de innovatiebox.

3) Grondslagverbreding door heroverweging van bestaande wettelijke grondslagversmallers

In het verlengde van de voorgaande categorie is of wordt de Nederlandse Vpb-grondslag ook op een andere manier verbreed. Immers, een aantal expliciet in de wet opgenomen grondslagversmallers zijn en worden opnieuw tegen het licht gehouden. In hoeverre dit een aparte categorie op zichzelf is of een variatie op de categorie hiervoor, laat ik in dit position paper in het midden. Onderscheidend verschil is in ieder geval voor mij dat, kort gezegd, de expliciet in de Wet Vpb 1969 beschreven grondslagversmallers – met de kennis van nu – door in ieder geval het kabinet (en daarin vermoedelijk gesteund door een meerderheid van de Staten-Generaal) als te riant worden beschouwd. Ik denk hierbij aan de verhoging van het innovatieboxtarief van 5% naar 7% (per 2018) en van 7% naar 9% (per 2021) alsmede aan de aanscherping van de liquidatie- en stakingsverliesregeling (per 2021). Deze maatregelen raken zowel multinationals van Nederlandse als van niet-Nederlandse origine en hebben zeker niet uitsluitend effect op multinationals zonder aanwezigheid in Nederland.

4) 'Platte' grondslagverbreders ter financiering van ander beleid

Ten slotte zijn de afgelopen jaren een aantal platte grondslagverbredende maatregelen genomen, te denken valt aan de verkorting van de carry forward termijn in de verliesverrekening (van 9 naar 6 jaar) en de beperking van de afschrijvingsmogelijkheden op onroerend goed in eigen gebruik tot 100% van de WOZ-waarde (was 50% van de WOZ waarde). Deze maatregelen zijn voornamelijk, maar niet uitsluitend, ingezet om beide Vpb-tarieven stapsgewijs te verlagen naar 21,7% en 15% in 2021. Deze maatregelen hebben de meest generieke impact van de vier in dit position paper genoemde categorieën. Ze raken alle Vpb-plichtigen, waaronder dus ook multinationals.

... naar unilaterale terughoudendheid nu...

De hiervoor opgenomen tekst is deels een herhaling van de opsomming in tabelvorm die ik heb opgenomen in mijn vorige position paper. De reden hiervoor is dat ik er aan hecht te onderstrepen dat er de afgelopen jaren in de wetgevende sfeer ontzettend veel is gebeurd. Daar komt bij dat, als opgemerkt, tevens het rulingbeleid is aangescherpt en (een aantal van) onze bilaterale verdragen als gevolg van het multilateraal instrument zijn gewijzigd. Alles overziend dringt zich in ieder geval bij mij de vraag op: waarom wordt dan toch Kamerbreed een motie aangenomen die pleit voor een eerlijker belastingheffing van multinationals, terwijl Nederland gelijktijdig aantrekkelijk blijft voor hoofdkantoren? Zijn de inspanningen tot nu toe een goed begin maar – kennelijk – nog te weinig? En hoe valt die vraag te beantwoorden als we de effecten van de hiervoor genoemde inspanningen nog niet of slechts gedeeltelijk kennen? Zou die nieuwsgierigheid niet meer moeten worden bevredigd voordat weer een nieuwe 'batch' eenzijdige/unilaterale maatregelen als kansrijk wordt benoemd? Hierdoor roept het enkel bezien van kansrijke unilaterale maatregelen in de taakopdracht van deze commissie ongemak bij me op. Ik zou op dat vlak, juist vanwege die onzekerheid, eerder pleiten voor terughoudendheid. Het voorgaande ook met het oog op het verkrijgen van meer zicht op de (economische) effecten op de langere termijn van alle reeds genomen maatregelen. Tegelijkertijd onderken ik ook dat een pleidooi voor unilaterale terughoudendheid niet tegemoetkomt aan de oproep in de motie. Ik zou het dan ook niet alleen bij een oproep tot terughoudendheid willen laten.

... en via een – ten opzichte van de taakopdracht – alternatieve uitleg van de motie ...

Naar mijn mening vraagt deze motie – in tegenstelling tot wat in de taakopdracht staat – om meer dan een lijst van mogelijk door dit of een volgend kabinet unilateraal te nemen grondslagverbredende maatregelen. Want waarom zou alleen dat de uitleg kunnen zijn van de in de motie genoemde zinsnede 'maatregelen om de belastingheffing over winsten van multinationals eerlijker te maken'? En in hoeverre wordt dan rekenschap gegeven van de andere oproep in de motie dat 'Nederland aantrekkelijk blijft voor hoofdkantoren'? De in de taakopdracht gekozen uitleg is naar mijn mening een uiting van het gepercipieerde chagrijn vanuit het perspectief van de burger. Maar klopt die uitleg wel? Want zou je niet even goed kunnen betogen dat het de burger niet zo zeer is te doen om de betaling van meer Vpb door multinationals maar dat de burger – plat gezegd – simpelweg minder ruimte voor fiscale getruc door multinationals wil zien? En als dat zo zou kunnen zijn en we vervolgens deze motie bezien vanuit het perspectief van het bedrijfsleven, is

er dan een uitleg mogelijk die recht doet aan beide aspecten van de motie en gelijktijdig de ruimte voor het fiscale getruc verkleind?

Ik ben oprecht van mening dat dat kan en wel door in ons rapport de weg van internationale samenwerking als reëel alternatief te benoemen. Naar mijn mening zou het namelijk zonde zijn die route te negeren. Immers, zolang Staten blijven vasthouden aan hun nationale winstbelasting, blijven ze bedrijven dwingen hun winst op te knippen in nationale partjes terwijl het concern vooral kijkt naar de wereldwijde winst. Zolang overheden vanuit het nationale winstbelastingperspectief concerns blijven benaderen, hebben concerns ruimte om de verdeling van dat totaal op een voor het concern zo gunstige manier te verdelen. Die prikkel moet je mijns inziens moeten proberen weg te halen, maar dat kan alleen door het perspectief van het concern te 'matchen' door de grondslag niet nationaal vast te stellen maar op een multinationaal niveau. Bij voorkeur in OESO niveau, maar als dat niet lukt is het EU niveau een goed alternatief.

En wordt de belastingheffing van multinationals niet eerlijker als zo veel mogelijk winstbelastingstelsels op elkaar zouden gaan lijken en wordt door het verdwijnen van zo veel mogelijk verschillen de ruimte voor fiscaal getruc niet minder? Hoe minder ruimte voor verschillen, hoe gelijkjer het speelveld ten aanzien van de verschillende winstbelastingstelsels. En is dat gelijkjer speelveld, niet eerlijker vanuit het perspectief van het bedrijfsleven omdat zij op een zo veel mogelijk gelijke voet concurreren met hun buitenlandse 'peers'? En bereik je daarmee niet eveneens dat het winstbelastingstelsel minder bepalend wordt bij vestigingsplaats- en investeringsbeslissingen? Als die vragen bevestigend mogen worden beantwoord, doen we dan – via een omweg – niet alsnog iets ten aanzien van de tweede oproep in de motie? Immers, door het zoveel mogelijk uitschakelen van verschillen tussen winstbelastingstelsels worden andere (niet-fiscale) factoren (nog) veel belangrijker. En laten we eerlijk zijn, Nederland heeft op dat vlak veel te bieden. Onze concurrentiepositie is nog steeds uitstekend, terwijl we gelijktijdig op terrein van de winstbelasting niet (of minder) kunnen worden beconcurrerd. Denk aan onze geografische ligging met twee belangrijke mainports en toegang tot de Europese interne markt, ons (Duitse) achterland, de High Tech Campus in de regio Eindhoven, het opleidingsniveau van de beroepsbevolking, de politieke stabiliteit door het streven naar consensus als gevolg van coalitiepolitiek, het (nagenoeg) ontbreken van corruptie, de veiligheid op straat, de hoogwaardige zorg en de overvloed aan culturele voorzieningen.

... naar een eerlijker belastingheffing via internationale samenwerking?

Ik realiseer me terdege dat het voorgaande niet zo maar te realiseren is. Er zal nog veel water door de Rijn moeten vloeien alvorens het zover is. Als het al zo ver komt. Maar wat mij betreft kan ons rapport een aanzet vormen om een echte politieke discussie over dit onderwerp te laten ontbranden. Daarbij zou mijns inziens minder aandacht moeten zijn voor wat Nederland niet wil, maar zou Nederland aandacht moeten schenken aan wat het wel wil. Wat Nederland willen, is voor discussie vatbaar maar nauwe betrokkenheid van het parlement is essentieel. Het betreft immers een forse soevereiniteitsoverdracht. In dit position paper doe ik een voorzet voor wat die inzet zou kunnen zijn. Ik denk aan de navolgende inzet:

- Onze commissie roept op tot een positieve houding ten opzichte van het principe van grondslagharmonisatie in EU verband. Grondslagharmonisatie pakt de oorzaak voor aan; wijzigingen in onze eigen Vpb pakken hooguit de gevolgen aan van weer een (nieuwe) vorm.
- Omdat grondslagharmonisatie in OESO verband onwaarschijnlijker is dan in EU verband zou Nederland in OESO verband roept onze commissie op tot een positieve houding ten opzichte van maatregelen die ertoe leiden dat zo veel mogelijk landen ten minste de druk voelen om binnen de eigen jurisdictie een bepaald minimumniveau aan winstbelasting te heffen (pijler 2). Bij voorkeur door middel van 'black & white listing'.
- De commissie adviseert dat een modulaire aanpak bij grondslagverbreding in EU verband bespreekbaar zou moeten zijn. Het hoeft niet per definitie een 'big bang' te zijn.
- De commissie adviseert ten aanzien van de inhoudelijke inzet dat vooraf zo min mogelijk barrières worden opgeworpen. Nederland zou zich moeten beperken tot een beperkt aantal inhoudelijke 'rode lijnen'. Ik denk dan aan een systeem waar:
 - o resultaatpooling binnen de groep mogelijk moeten zijn, bij voorkeur (op termijn) in de vorm van volledige consolidatie,
 - o innovatie stimulerende maatregelen onderdeel van de geharmoniseerde grondslag moeten vormen (met oog op concurrentiepositie van EU ten opzichte van VS, China, India, Japan etc),
 - o een vergoeding over eigen en een vergoeding over vreemd vermogen zo veel mogelijk in dezelfde mate aftrekbaar en/of niet-aftrekbaar is,

- een minimumbelastingniveau in wordt afgesproken; ook ten aanzien van specifieke regimes binnen de geharmoniseerde grondslag, en
 - zo min mogelijk ruimte is voor nationale opties (de geharmoniseerde grondslag geldt in beginsel en in dezelfde mate voor alle winstbelastingplichtigen).
- De commissie adviseert dat aandacht is voor implementatietermijnen. Deze moeten reëel zijn. Zorgvuldigheid, boven snelheid. Dat zou bij een modulaire aanpak kunnen betekenen dat per module ten minste 2 kalenderjaren moeten worden gerekend en bij een 'big bang' ten minste 5 jaar. Wetgevers, parlementen, uitvoeringsorganisaties en belastingplichtigen moeten het allemaal 'mee kunnen maken'.
- De commissie adviseert extern onderzoek te doen naar wat de inzet zou moeten zijn bij 'formula apportionment' als de geharmoniseerde grondslag uitmondt in een systeem dat volledige consolidatie kent.

Commissie belastingheffing multinationals

Datum bijeenkomst: 18 december 2019

Programma en agenda

1. Opening

2. Eerlijkheid

Enkele commissieleden hebben een opzet gemaakt voor een redenering rondom eerlijkheid die in het commissierapport kan landen. Delen van deze redenering komen ook terug in de conceptteksten (agendapunt #5) omdat ze de achtergrond vormen van waarom we een vpb hebben (concepttekst 2. paragraaf 2.5). Het secretariaat stelt voor om de redenering – voor zover geen sprake is van overlap met andere teksten - te laten landen in de inleiding van het rapport in combinatie met de paragraaf waar de maatschappelijke onvrede wordt geduid.

3. Unilaterale maatregelen en internationale inzet

Het secretariaat concludeert dat er consensus bestaat over de categorisering (de kolommen in de matrix). Op grond van het ingeleverde 'huiswerk' heeft het secretariaat ter bespreking door de commissie een aanzet gedaan voor wat een 'basisvariant' van het advies kan worden en eventuele aanvullende grondslagverbredende maatregelen ('add-ons').

De 'basisvariant' zou moeten zijn wat de commissie een verstandig en gebalanceerd pakket acht voor unilaterale maatregelen. In dit verband wordt ook besproken wat niet unilateraal wenselijk is om aan te pakken, maar wat zich zou moeten vertalen naar de Nederlandse inzet in internationaal verband.

De 'add-ons' zouden moeten zijn: als de politiek een stap verder wil gaan, welke unilaterale maatregelen zou de commissie dan voor dat thema adviseren (in samenhang).

Een redeneertrant voor de basisvariant kan bijvoorbeeld zijn:

- Winstgevende operaties in Nederland leiden niet altijd tot vpb-afdracht:
 - Door een onevenwichtigheid tussen (locatie) aftrekbare kosten en (locatie) belastbare baten betalen hoofdkantoren in specifieke gevallen weinig of geen belasting in Nederland → reden voor fiche 7.II
 - Door bovenmatige aftrek van vergoedingen voor het gebruik van relatief mobiele activa → reden voor fiche 7.III
 - Door verliesverrekening → reden voor fiche 5, waarbij een ondergrens van vpb-afdracht kan worden ingesteld zonder bedrijfseconomisch veel pijn te doen
- Mismatches kunnen het beste internationaal worden aangepakt, maar unilaterale bestrijding kan ook voor zover hiermee niet internationaal uit de pas wordt gelopen (maatregelen fiches 1, 3, 4)

4. Fiches

Vijf nieuwe fiches zijn aangeleverd:

- 7c (earnings stripping op royalty's),
- 7d (overall cap op earnings stripping),
- 10 (reparatie Bosal-gat)
- 11 (anti-grondslaguitholling op royalty's, lease en huur)
- 12 (geen safe harbour voor een 'reële risico' is voor doorstroomlichamen)

De fiches 1 tot en met 7b zijn onder andere aangepast conform de besprekingen in de vorige commissievergadering. Omwille van de tijd stelt het secretariaat voor om deze fiches niet opnieuw te bespreken. Eventueel commentaar kan via e-mail worden aangeleverd.

5. Conceptteksten

Kan de commissie zich goed vinden in de inhoudelijke hoofdlijn en toonzetting van de aangeleverde conceptteksten? De commissie krijgt de gelegenheid om meer gedetailleerd commentaar aan te leveren in de aanloop naar de volgende vergadering.

6. Rondvraag / W.v.t.t.k. (geen bijlage)

To: 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e
(10.2.e) 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e
Cc: 10.2.e 10.2.e 10.2.e
From: 10.2.e 10.2.e
Sent: Wed 12/18/2019 7:44:21 PM
Importance: Normal
Subject: Secretariaat: to-do lijst
MAIL_RECEIVED: Wed 12/18/2019 7:44:21 PM

~~~~~
Hierbij onze to-do lijst, nog niet toebedeeld, maar ter overdenking

▽ PWC vragen om binnen aanbestedingsgrens iets over informeel kapitaal te zeggen.

▽ Conceptteksten:

- Stuk eerlijkheid in inleiding
- Commentaar van de commissieleden verwerken.
- 10.2.e hoofdstuk 3

▽ Matrix afmaken

- We blijven voorlopig op 1 basisvariant en 'add-ons', met solide geschreven argumentatie onder de matrix.
- Beargumenteer ook goed waarom we liquidatieverliesregeling er in ieder geval buiten houden.

▽ Internationaal: nog even gesproken met 10.2.e en ik stel dan voor dat we:

- Een algemeen stuk schrijven over harmonisatie/consolidatie, waarbij we 10.2.e stuk en 10.2.e stuk (concepttekst 7.1-7.3) combineren tot een 'advies' (zoals net besproken), waar dan hopelijk iedereen zich achter kan scharen.
- en daarnaast dat 10.2.e een aantal concrete punten opschrijft waar we gezien de discussies in de OESO momenteel concreet antwoord op willen hebben, omdat daar concreet positie op moet worden ingenomen voor pijlers 1 en 2. Het moeten punten zijn die iets toevoegen bovenop het onder 1. Geschreven stuk, maar iedereen moet erover kunnen meepraten. D.w.z.: niet te hoog-over, maar ook niet te technisch. Als de commissie op die punten antwoord kan geven, dan kun je het internationale misschien toch vorm geven als 'basisvariant' en 'add-on'. Zo niet, dan blijft alleen het algemene stuk over dat we dan dus hebben geschreven.

▽ Om over na te denken: We hebben 14-1 een hele dag gepland. Als we allemaal stukken over de schutting gooien om daar 7 uur lang over te praten, dan gaan we 7 uur praten. Maar in deze sessie moeten echt spijkers met koppen geslagen worden en conclusies worden genomen. Hoe geven we de dag zodanig vorm dat we eruit komen? Wat moet de uitkomst zijn? Hoe leggen we de beslispunten voor aan de cie? En is er mogelijk weer een creatieve manier te bedenken om de werkgroep vorm te geven? Mogelijk zijn break-out sessies weer een idee voor de internationale inzet ('discussieer ieder groepje 1 of 2 punten die in de OESO spelen') en evt. compenserende maatregelen (als die alsnog op tafel komen).

Anything else?

Groet

10.2.e

10.2.e

Afdeling Beleid

Directie Algemene Fiscale Politiek
DG Fiscale Zaken
Ministerie van Financiën

.....
T 10.2.e
M 10.2.e
10.2.e .e

To: [10.2.e] 2.e [10.2.e] (NL) [10.2.e]@pwc.com]
Cc: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]@pwc.com]; [10.2.e], [10.2.e], ([10.2.e]@minezk.nl]
From: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]
Sent: Fri 12/20/2019 4:40:15 PM
Importance: Normal
Subject: RE: Vergelijkend internationaal onderzoek belastingheffing multinationals: offerte aanvullende vragen
MAIL_RECEIVED: Fri 12/20/2019 4:40:15 PM

.....
Beste [10.2.e] en [10.2.e],

Dank jullie voor het bericht. Zoals [10.2.e] aangaf in zijn onderstaande e-mail zijn aanbestedingsgrenzen een punt van aandacht hier. We hebben ruimte voor maximaal [10.2.g] (ex btw), namelijk [10.2.g] van de aanbestedingswaarde. We hebben daarom nog even goed nagedacht over wat we nu nog zouden willen, want we snappen heel goed dat dit jullie niet veel ruimte geeft. We zouden willen voorstellen nog wel een meeropdracht te verstrekken, maar die dan te beperken tot de TP-vraag. En omdat jullie rapport al een vergelijking geeft voor TP-correcties in de vermogenssfeer (vragen 3.2 en 3.3 uit de enquête) kunnen we de uitvraag wat ons betreft bovendien verder inperken tot de vraag of TP-aanpassingen in de kostensfeer. Misschien helpt het als we de vraag gewoon zodanig inperken dat we een concrete casus/voorbeeld uitvragen, bijvoorbeeld: is het toegestaan rentekosten te imputeren op een renteloze lening zonder imputatie van renteopbrengsten in het andere land?

Het zou ons daarnaast enorm helpen als we uiterlijk 24 januari 2020 resultaten kunnen hebben. Wij horen graag van jullie of onze wensen vorm te geven zijn.

Ook jullie alvast fijne feestdagen gewenst!

Met vriendelijke groet,

[10.2.e]
MinFin/DGFZ/AFP/Beleid

T [10.2.e] / M [10.2.e]

Van: [10.2.e] [10.2] [10.2.e]

Verzonden: vrijdag 20 december 2019 11:30

Aan: [10.2.e], [10.2.e], ([10.2.e])

CC: [10.2.e] [10.2.e] ([10.2.e]) [10.2.e]

Onderwerp: Re: Vergelijkend internationaal onderzoek belastingheffing multinationals: offerte aanvullende vragen

Goede morgen [10.2.e],

We hopen dat het goed met je gaat. De vorige keer hadden we contact over de status van de uitbreiding van onze opdracht om nog enkele punten op te vragen bij onze collega's en deze samen met de wijzigingen naar aanleiding van de input van het IBFD, in het rapport vergelijkend onderzoek belastingheffing multinationals op te nemen. Hebben jullie inmiddels een uitslag ontvangen?

Mocht de uitslag inhouden dat we de extra vragen kunnen stellen aan onze collega's, dienen we rekening te houden met de aanstaande kerstvakanties. De kerstperiode is voor veel PwC-kantoren namelijk het moment om de deuren te sluiten. Dit betekent dat we pas op zijn vroegst in februari 2020 de input van de buitenlandse PwC kantoren op de nieuwe vragen aan zouden kunnen leveren. We horen het graag als je wilt overleggen.

We wensen je hele fijne kerstdagen en alle goed voor 2020!

[10.2.e] [10.2] [10.2.e]

[10.2.e] [0.2.e] [10.2.e]

PwC Tax

697197

00063

Email: [10.2.e]@pwc.com

PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284)

Thomas R. Malthusstraat 5 | 1066 JR | P.O. Box 90358 | 1006 BJ | Amsterdam, The Netherlands

www.pwc.nl

Follow PwC on Twitter: @PwC_Nederland

On Mon, 2 Dec 2019 at 15:44, [10.2.e], [10.2.e] ([10.2.e]@minezk.nl) wrote:

Hallo [10.2.e]

Een update: we (eigenlijk doet [10.2.e] het vuile werk) moeten nog steeds door wat hoepels bij afdeling inkoop, dit i.v.m. meerwerk boven aanbestedingsgrens. Op zich verder dus akkoord en het is even niet anders, hoop z.s.m. uitslag.

Verder voor uiteindelijke publicatie: graag nog een keer per email akkoord dat jullie def rapport als bijlage publiek gemaakt wordt.

Groeten [10.2.e]

[10.2.e] [10.2.e]

[10.2.e]

Op 4 nov. 2019 om 17:29 heeft [10.2.e] [10.2.e] (NL) <[10.2.e]@pwc.com> het volgende geschreven:

Beste [10.2.e] en [10.2.e],

Hopelijk hebben jullie een goed weekend gehad.

Zoals afgesproken tijdens onze call van afgelopen vrijdag, vinden jullie bijgevoegd een aanvullende offerte voor de twee vragen die additioneel in het rapport vergelijkend onderzoek belastingheffing multinationals dienen te worden opgenomen. De vragen ter uitbreiding op de initiële scope zijn als volgt:

1. Stellen de 10 EU-landen voor het (gedeeltelijk) achterwege laten van de inhouding van dividendbelasting substance-eisen aan de buitenlandse gelieerde ontvanger (vennootschap)?
2. In Nederland is het mogelijk dat een neerwaartse Transfer Pricing-correctie plaatsvindt zonder primary adjustment in het andere land. In welke van de onderzochte 14 andere landen is dit ook mogelijk?

Wij zullen deze vragen bij de landen-experts in ons netwerk uitzetten en vervolgens verwerken in het rapport. Het budget voor de additionele werkzaamheden bedraagt [10.2.g] exclusief btw en kosten.

Zoals besproken zullen wij het aangepaste rapport op 18 november 2019 opleveren. Dit is inclusief de aanvullingen en de opmerkingen van de IBFD zoals afgelopen vrijdag besproken.

Wij zien uit naar jullie reactie op onze offerte. We horen het graag als jullie vragen en/of opmerkingen hebben.

Met vriendelijke groet,

[10.2.e] en [10.2.e]

PwC Tax

10.2.e

Email: 10.2.e@pwc.com

PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284)

Thomas R. Malthusstraat 5 | 1066 JR | P.O. Box 90358 | 1006 BJ | Amsterdam, The Netherlands

www.pwc.nl

Follow PwC on Twitter: @PwC_Nederland

'PwC' is the brand under which PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (Chamber of Commerce 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (Chamber of Commerce 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (Chamber of Commerce 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (Chamber of Commerce 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (Chamber of Commerce 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (Chamber of Commerce 34180289) and other companies operate and provide services.

These services are governed by General Terms & Conditions ('algemene voorwaarden'), which include provisions regarding our liability. Purchases by these companies are governed by General Terms and Conditions of Purchase ('algemene inkoopvoorwaarden').

At www.pwc.nl more detailed information on these companies is available, including these General Terms and Conditions and the General Terms and Conditions of Purchase, which have also been filed at the Amsterdam Chamber of Commerce.

The contents of this e-mail and attachments, if any, is confidential and only intended for the person(s) to which it is addressed. If you receive this e-mail in error then we kindly request you to inform the sender thereof immediately, and to delete the e-mail and the attachments without printing, copying or distributing any of those.

The publication, copying whole or in part or use or dissemination in any other way of the e-mail and attachments by others than the intended person(s) is prohibited.

PwC cannot guarantee the security of electronic communication and is not liable for any negative consequence of the use of electronic communication, including but not limited to, damage as a result of in or non-complete delivery or delay in delivery of any e-mail; the text of the e-mail as sent is decisive.

<04112019_Commissie Belastingheffing Multinationals_Aanvullende Offerte_Vergelijkend internationaal onderzoek.pdf>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

'PwC' is the brand under which PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (Chamber of Commerce 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (Chamber of Commerce 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (Chamber of Commerce 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (Chamber of Commerce 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (Chamber of Commerce 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (Chamber of Commerce 34180289) and other companies operate and provide services.

These services are governed by General Terms & Conditions ('algemene voorwaarden'), which include provisions regarding our liability. Purchases by these companies are governed by General Terms and Conditions of Purchase ('algemene inkoopvoorwaarden').

At www.pwc.nl more detailed information on these companies is available, including these General Terms and Conditions and the General Terms and Conditions of Purchase, which have also been filed at the Amsterdam Chamber of Commerce.

The contents of this e-mail and attachments, if any, is confidential and only intended for the person(s) to which it is addressed. If you receive this e-mail in error then we kindly request you to inform the sender thereof immediately, and to delete the e-mail and the attachments without printing, copying or distributing any of those.

The publication, copying whole or in part or use or dissemination in any other way of the e-mail and attachments by others than the intended person(s) is prohibited.

PwC cannot guarantee the security of electronic communication and is not liable for any negative consequence of the use of electronic communication, including but not limited to, damage as a result of in or non-complete delivery or delay in delivery of any e-mail; the text of the e-mail as sent is decisive.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

'PwC' is the brand under which PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (Chamber of Commerce 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (Chamber of Commerce 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (Chamber of Commerce 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (Chamber of Commerce 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (Chamber of Commerce 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (Chamber of Commerce 34180289) and other companies operate and provide services.

These services are governed by General Terms & Conditions ('algemene voorwaarden'), which include provisions regarding our liability. Purchases by these companies are governed by General Terms and Conditions of Purchase ('algemene inkoopvoorwaarden').

At www.pwc.nl more detailed information on these companies is available, including these General Terms and Conditions and the General Terms and Conditions of Purchase, which have also been filed at the Amsterdam Chamber of Commerce.

The contents of this e-mail and attachments, if any, is confidential and only intended for the person(s) to which it is addressed. If you receive this e-mail in error then we kindly request you to inform the sender thereof immediately, and to delete the e-mail and the attachments without printing, copying or distributing any of those.

The publication, copying whole or in part or use or dissemination in any other way of the e-mail and attachments by others than the intended person(s) is prohibited.

PwC cannot guarantee the security of electronic communication and is not liable for any negative consequence of the use of electronic communication, including but not limited to, damage as a result of in or non-complete delivery or delay in delivery of any e-mail; the text of the e-mail as sent is decisive.

Eerlijke belastingheffing voor multinationals

Overpeinzingen van 10.2.e

ACHTERGROND

Uit de motie:

*“De Kamer verzoekt de regering een commissie in te stellen die adviseert over maatregelen om de belastingheffing over winsten van multinationals **eerder** te maken, terwijl Nederland aantrekkelijk blijft voor Nederlandse hoofdkantoren.”*

Wat is eerlijk als het om belastingheffing gaat? Ik viel jullie in de bijeenkomsten geregeld lastig met deze vraag. En met de vraag waar de dilemma's liggen en welke afruil er steeds wordt gemaakt. We gaven al een opzet om die vragen te beantwoorden, maar een aantal vragen staan wat mij betreft nog open. In dit paper zet ik mijn inzichten en de vragen die nog open staan op een rijtje.

DE VELE GEZICHTEN VAN EERLIJK

Op het eerste gezicht lijkt de vraag 'wat is eerlijk' een eenvoudige: eerlijk betekent dat iedereen meebetaalt en dat niemand de kluit belazert. Maar wie of wat is iedereen? En betaalt iedereen dan evenveel? En wat doe je als het sommigen toch lukt hun plicht te ontwijken?

Wat niet helpt is dat in het discours over eerlijke belastingen andere begrippen opduiken die soms als synoniem worden gebruikt, of als vertaling. Denk aan 'rechtvaardig' en 'evenwichtig' maar ook 'doelmatig' of 'proportioneel'. En soms worden belastingen eerlijk gevonden omdat ze nou eenmaal via democratische besluitvorming tot stand zijn gekomen. Deze begrippen bieden allemaal een ander perspectief op eerlijkheid, en vallen lang niet altijd samen.

Zo kan het gebeuren dat iedereen gelijk heeft. Want multinationals die in Nederland geen belasting betalen hebben gelijk als ze stellen dat ze zich aan de regels houden die notabene geschapen zijn door de regering, met parlementaire goedkeuring, om Nederland aantrekkelijk te maken voor die hoofdkantoren. Maar betalen zij daarmee 'eerlijk belasting', zoals ze zelf stellen?

Niet per sé. Het is immers ook waar dat dergelijke regels er niet zijn voor burgers of bedrijven die niet internationaal opereren. Dat voelt 'oneerlijk'. Bovendien kunnen multinationals slim schuiven met kosten en winsten, op een manier die niet bedoeld was of die gebruik maakt van het feit dat Nederlandse regels qua logica niet altijd aansluiten op internationale.

WAT IS (ON)EERLIJK?

De sessies van afgelopen maanden maakten voor mij duidelijk dat er vier problemen ten grondslag liggen aan de claim dat iets 'niet eerlijk' is rondom de fiscale behandeling van multinationals:

1. **Shoppen**

Bedrijven kunnen 'shoppen' of schuiven met kosten en inkomsten, terwijl burgers dat niet kunnen. Dat 'voelt' voor velen niet goed.

2. **Trucjes**

Bedrijven kunnen schuiven met kosten en inkomsten op een manier die niet bedoeld is.

3. **Goede bedoelingen pakken verkeerd uit**

Nederlandse regels hebben soms een logica die nationaal misschien eerlijk lijkt, maar dat in internationale context niet is. Of ze dienen een instrumenteel – gedrags – doel, dat leidt tot een scheve ('oneerlijke') lastenverdeling.

4. **(Eerlijke) bijdrage is afwezig of onduidelijk**

Multinationals zouden – in elk geval in de perceptie - te weinig betalen. Ze leveren geen *fair share*, in eerste instantie in geld, maar misschien ook niet in termen van werkgelegenheid en andere vermeende gunstige effecten van hoofdkantoren.

Voor punt 1 en 2 is vooral internationale samenwerking nodig die voor een deel al in gang is gezet via onder meer de OESO en de Europese Commissie. Ik kan niet inschatten of die programma's ambitieus zijn en snel gaan, of conservatief en langzaam. Punt 3 kun je deels vanuit Nederland oplossen. Wie bij punt 4 vindt dat multinationals te weinig betalen, kan tarieven verhogen, grondslagen verbreden of zelfs nieuwe grondslagen definiëren.

Achter de motie, die niet alleen een eerlijker heffing maar ook een goed vestigingsklimaat wil, gaan bovendien harde keuzes schuil. Want wie Nederland – fiscaal - aantrekkelijk wil houden voor hoofdkantoren, zal genoeg moeten nemen met lagere tarieven of een smallere grondslag. Hoe eerlijk is dat? En wie de door de internationale context veroorzaakte problemen echt wil oplossen, moet bereid zijn om fiscale autonomie op te geven.

De commissie is wat mij betreft op zoek naar manieren om alle vier de problemen rondom eerlijkheid zoveel mogelijk te verkleinen, tegen zo laag mogelijke kosten/kleine afruil (ik sluit me dus aan bij de stelling van ^{10.2.e} dat we meer moeten doen dan alleen zoeken naar grondslagverbreding). En naar een antwoord op de vraag of multinationals te weinig betalen, en wat ze opleveren voor de Nederlandse economie.

In die exercitie lopen we tegen een aantal kwesties/dilemma's aan.

DILEMMA'S

1. **We willen een eerlijk internationaal speelveld, maar ook (fiscale) autonomie**

Met de mondialisering werd internationale belastingconcurrentie een fact of live. Bedrijven kunnen zich – volkomen legaal - opknippen en rondshoppen tussen landen en regelingen en zo hun effectieve belastingdruk verlagen. Lokale bedrijven en burgers hebben die mogelijkheid niet. Belastingplanning mag dan binnen de wet zijn, maar niet binnen 'onze' wet, zo vinden critici.

Daar staat tegenover dat bedrijven meestal niet het gevoel hebben een keus te hebben: als ik het niet doe, snij ik mezelf in de vingers. Dat geldt ook voor overheden. Het speelveld en het verkleinen van de mogelijkheid voor bedrijven om te shoppen (creëren van een level-playing field), is een kwestie van internationale samenwerking en daarmee van lange adem. Vooroplopen kan betekenen dat een bedrijf vertrekt en elders gewoon verder gaat met weinig belasting betalen. Per saldo is de wereld dan niet beter af, maar gaat het land dat voordelen schrappt er wel op achteruit. Niemand wil gekke Henkie zijn.

De dominee en de koopman staan hier dus tegenover elkaar. En niet alleen zij. Ook de nationalist en de globalist. Want omdat de problematiek internationaal is, zijn we misschien vanuit juridisch, economisch en wellicht zelfs moreel oogpunt toe aan een internationaal systeem, maar vanuit de behoefte aan nationale autonomie is dat politiek niet altijd gewenst. (Minder) zeggenschap over belastingheffing raakt aan de essentie van de natiestaat.

Het is van belang een heldere visie te ontwikkelen over de manier waarop Nederland met die spanning om kan gaan. Welke positie neem je in internationale gremia in over fiscaliteit? En wat doe je ondertussen in Nederland? ^{10.2.9} zegt hier zinnige dingen over. De vraag is of je daar ook iets moet zeggen over wat verstandig is als je de conservatieve/fiscaal autonome route niet op wilt geven: welke prijs betaal je daarvoor en hoe hou je die beperkt?

In dit kader is de discussie over digitalisering een goed voorbeeld: deze gaat vooral over internationale bedrijven als Google, Amazon en Apple die hier niet fysiek aanwezig zijn, maar wel winst maken, Sluit Nederland in die discussie aan bij het – trage? - tempo van de Oeso? Of trekt het, net als Frankrijk, zelf conclusies en kiest het zijn eigen tempo (en grondslag)? En wat betekent een hoog- en een laag tempo en al dan niet alleingang?

2. Eerlijk delen is niet hetzelfde als eerlijk besluiten

Belastingmaatregelen dienen soms naast financiering van collectieve uitgaven of inkomenshervdeling ook een gedrags- of instrumenteel doel. Zo moeten accijnzen op sigaretten roken ontmoedigen, en een lager tarief op winst uit innovatie vernieuwing aanmoedigen. De 'eerlijkheid' van dergelijke gedragsmaatregelen heeft niets te maken met eerlijk delen van financiële lasten, maar vloeit voort uit het feit dat een maatregel democratisch tot stand is gekomen.

Het kan zijn dat een maatregel op democratische en legitieme wijze tot stand komt (en een interne logica en doelstellingen heeft), maar er in de praktijk toe leidt dat de lastenverdeling tussen bepaalde groepen scheef loopt. De instrumentaliteit van de belasting loopt dan uit de hand. Ik proefde in de gesprekken dat dit het geval is bij de innovatiebox. Klopt dat? Vallen ook andere maatregelen die we bespraken hieronder? XXX...

3. We willen een goed vestigingsklimaat maar ook dat multinationals meer / een fair share betalen

Vooralsnog is mijn indruk dat de empirische bewijsvoering rondom de 'business case' voor een fiscaal-gunstig vestigingsklimaat, beperkt is. Als er al bewezen zijn dat de Nederlandse

economie daarvan profiteert, dan liggen die op een hoog meta/macro niveau: zowel wat je weggeeft (belastinginkomsten of überhaupt grondslag), als wat je ervoor terugkrijgt blijft abstract.

Het ligt voor de hand dat een gunstig verstigingsklimaat werkgelegenheid oplevert. Maar hoeveel precies? En waar? Wat voor banen? En voor wie? Datzelfde geldt voor de investeringen: hoe groot zijn die? En hoe en waar leiden die – extra - investeringen tot innovatie, spillovers et cetera?

Dat neemt niet weg dat de intuïtieve bewijsvoering er wel is. Hoewel de stelling 'hoofdkantoren zullen vertrekken als we ze niet geven wat ze willen' niet te testen valt, is het aannemelijk dat bij de keus voor een hoofdkantoorlocatie de fiscaliteit ter plekke een belangrijke rol speelt. Anders gezegd: met dubbele heffingen of hoge tarieven trek je geen hoofdkantoren aan, en een slechter klimaat zal banen en economische activiteit kosten. Hoeveel precies, en waar, en wat de lange termijneffecten zijn, weten we niet.

Ook voor de stelling 'multinationals betalen te weinig', ontbreekt het bewijs. Evenals, wat mij betreft, voor de stelling dat ze genoeg of teveel zouden betalen. Ik heb (nog?) niet goed zicht op de criteria die we zouden moeten gebruiken en de cijfers hebben hun beperkingen. Ik ga voorlopig dus mee in het beeld dat er geen aanwijzingen zijn dat multinationals te weinig betalen, of dat de trend de verkeerde kant op zou zijn.

Daarbij heb ik twee vragen/kanttekeningen. Allereerst: we kunnen niet uitsluiten dat individuele bedrijven wel degelijk te weinig betalen, laat staan of dat – als het zo zou zijn – een systeemfout is, een 'geval apart', of het resultaat van erg creatieve ontwijking. Voor dit alles moeten we op de checks-and-balances binnen de belastingdienst vertrouwen (zijn inspecteurs scherp? Komen kritische geluiden van inspecteurs over het gedrag van bedrijven bovendien en wordt daar beleid op ontwikkeld? Wordt vereenzelvig door inspecteurs met – de belangen van – bedrijven voorkomen?).

(Overigens hoor ik multinationals als Shell de laatste tijd ineens steed de 'geest' van de wet erbij halen als ze worden aangevallen. Geen idee of dat een nieuwe strategie is – volgens mij hoorde ik ze daar vroeger nooit over -, maar hiermee impliceren mn's dat ze geen 'trucjes' uithalen. Dat roept bij mij allerlei vragen op: Aan welke trucjes denken zij? Het optuigen van dubbele sandwiches? Haalden ze eerder wel trucjes uit? Noemen ze dingen die ze vroeger deden nu ineens trucjes ;-)? Of zwaaien inspecteurs vaker met 'de geest' van de wet bij het goedkeuren van rulings? ... Of is die geest helemaal niet nieuw in de verdediging en vergis ik me?)

Mijn tweede punt betreft het idee dat 'fair share' niet alleen een Nederlands maar vooral een internationaal perspectief heeft. Vaak gaat het er in het debat niet om of een bedrijf genoeg in Nederland afrekent, maar of ze überhaupt voldoende betalen. Die verschillende noties lopen in het debat volgens mij vaak door elkaar: als mensen zeggen 'ze betalen te weinig' bedoelen ze meestal niet 'Nederland ontvangt te weinig' maar vooral ook dat bijvoorbeeld ontwikkelingslanden te weinig ontvangen en dat er miljarden aan winst 'rondrijven' die nergens belast worden. Ik begrijp dat we daar niet op in gaan, maar ik denk dat we het onderscheid helder moeten maken en eventueel moeten verwijzen naar een begin van een

antwoord op de vraag of mn's *in het algemeen* te weinig betalen en country by country reports, etc.

Het is duidelijk dat de vraag of Nederland genoeg terugkrijgt van hoofdkantoren en niet teveel weggeeft, altijd een politieke vraag zal blijven. Het gebrek aan eenduidige cijfers hierover maken het beantwoorden van die vraag niet eenvoudig. Omdat zowel de bedrijven als de belastingdienst voor burgers een 'black box' zijn, volhardt de behoefte aan informatie en de roep om transparantie. Dat zie je terug in het publieke debat, en bij vlagen in de commissie als er gevraagd wordt om meer gedetailleerde cijfers.

4. Eerlijk vanuit het perspectief van een bedrijf : alle verliezen kunnen verrekenen, of .....

De discussie over belastingbetaling door multinationals wordt al jaren gevoerd en kreeg een impuls toen duidelijk werd dat Shell in Nederland geen belasting betaalt omdat het liquidatieverliezen uit het verleden en uit andere landen hier kan verrekenen. De – relatief kleine – winst die Shell in Nederland maakt, verdwijnt als verliezen die elders niet verrekend kunnen worden, hier worden afgetrokken.

Daar zit een logica achter: het is eerlijk om bedrijven alleen te laten betalen over daadwerkelijk gerealiseerde winst, en het is onrechtvaardig als ze met verliezen blijven zitten die ze nergens kunnen verrekenen. Een heldere redenering wat mij betreft, al geeft hij geen antwoord op de vraag waarom NL/het hoofdkantoorland die 'last resort' functie zou moeten vervullen. Onverrekenbare verliezen kunnen een probleem zijn, maar waarom is het 'ons'/een Nederlands probleem?

10.2.e antwoord luidde: omdat het om hoofdkantoren gaat.... Mmmm, ...

Veel belangrijker is dat 10.2.e een nieuw inzicht toevoegde: als het hoofdkantoorland de 'last resort' is om elders onverrekenbare verliezen af te trekken, dan zou het ook de plek moeten zijn om over elders onbelaste winsten te heffen. Een mismatch dus? Of gebruik ik hier de verkeerde terminologie. Hoe dan ook: goed punt, lijkt me.

Inmiddels heeft het kabinet laten weten dat de liquidatieverliesrekening op de schop gaat voor verliezen van buiten de EU. De logica hierachter ontgaat mij op het eerste gezicht. Bovendien stelden we geloof ik al vast dat ook MKB bedrijven hier de dupe van zullen worden.

Mijn conclusie is dat er ik nog geen antwoord heb op de principiële vraag is als het om verliesverrekening gaat: waarom moet de 'prijs' van het op zich eerlijke principe dat multinationals alleen over gerealiseerde winsten belasting betalen, betaald worden door het land waar het hoofdkantoor gevestigd is? Of zou je af kunnen wijken met de motivatie dat het redelijk is om van een hoofdkantoor altijd een minimale afdracht te vragen over de winst die in Nederland gemaakt is, als bijdrage aan de collectieve pot. Daarna gaat pas de 'last resort' functie in. (En is dit dan een variant van op een 'minimale afdracht' of het maximeren van aftrek of ...., ik heb het zicht op de geformuleerde maatregelen niet helemaal helder).

Andere grondslagen

Ik verheug me op onze discussie over andere grondslagen en maatregelen. Niet omdat ik denk dat deze concrete aanbevelingen oplevert, maar wel omdat ik verwacht dat hier een 'out of the box' perspectief uit voort zal komen dat, al is het maar heel kort, ook een plek verdiend in het rapport.

Commissie belastingheffing multinationals

Datum bijeenkomst: 14 januari 2020

Agenda

9.30u   Opening

9.45u   Presentatie Internationale ontwikkelingen

#7 Internationale oplossingen

Het secretariaat heeft een voorstel gedaan voor een advies over de internationale inzet (stuk #7). Het secretariaat zal een inleidende presentatie geven over de lopende internationale trajecten.

10.00u   Break-out sessies Internationale oplossingen

#7 Internationale oplossingen

Vergelijkbaar met de eerdere bijeenkomst waarin de commissie tot voorstellen voor unilaterale maatregelen is gekomen, zullen de commissieleden in break-out sessies bespreken welke inzet Nederland geadviseerd moet worden voor de verschillende internationale trajecten (OESO pijler 1, OESO pijler 2, en EU CCCTB).

10.45u   Pauze

11.00u   Plenaire sessie Internationale oplossingen

#7 Internationale oplossingen

In de plenaire sessie zal de commissie de uitkomsten van de break-out groepen bespreken om te komen tot een gemeenschappelijk gedragen advies.

12.00u   Lunch

13.00u   Bespreking hoofdstukken

#1 Inleiding

#2 Belang belastingheffing voor bedrijven

#3 Vergelijkend onderzoek

#5 Wie betaalt vpb

#6 Knelpunten

#7 Internationale oplossingen

14.30   Einde

T	10.2.e
M	10.2.e
	10.2.e .e

Diagram illustrating a hierarchical structure of boxes labeled "10.2.e" and "CC:". The diagram is organized into rows, with boxes of varying widths and heights. Some boxes are connected by lines, and others are isolated. The text "Commissie multinationals" is written at the bottom right.

10.2.	10.2.e

T	10.2.e	/	10.2.e

E 10.2.e [@minfin.nl](mailto:10.2.e@minfin.nl)

Dubbel

	10.2.e

10.2.e
10.2.e
10.2.e
.e

TER BESLISSING

Aan
de staatssecretaris

Directie Algemene Fiscale
Politiek

Inlichtingen

10.2.e

T 10.2.e

10.2.e e

www.minfin.nl

Datum

6 februari 2020

Notitienummer

2020-0000020211

Auteur

10.2.e

Van

Kopie aan

Bijlagen

4

notitie

Adviescommissie belastingheffing van multinationals
(commissie Ter Haar)

Aanleiding

Uw ambtsvoorganger heeft de Adviescommissie belastingheffing van multinationals (de Adviescommissie) ingesteld. Deze notitie is mede namens ^{10.2}_e naar u gestuurd.

Deze notitie:

- informeert u over de stand van zaken van de Adviescommissie;
- vraagt uw akkoord voor een Kamerbrief om de Tweede Kamer te informeren over de verwachte termijn waarbinnen de Adviescommissie advies zal uitbrengen; en
- vraagt uw goedkeuring voor de vervanging van een commissielid;

Beslispunten

Beslispunt 1: Kamerbrief

Wij adviseren u akkoord te gaan met de brief aan de Tweede Kamer (bijlage 1).

Indien u hiermee akkoord gaat, adviseren wij u deze brief te ondertekenen.

Kern

- Wij adviseren u de Tweede Kamer op de hoogte te brengen van de gewijzigde planning van de Adviescommissie (namelijk: oplevering door Ter Haar en doorzending naar de Kamer: half maart 2020).
- Wij adviseren u eveneens de Tweede Kamer mede te delen dat de planning van de kabinetsreactie niet gewijzigd wordt (juli 2020).

Toelichting

- De op 11 juni 2019 Kamerbreed aangenomen motie Omtzigt c.s. verzocht de regering een commissie in te stellen die binnen een half jaar adviseert over maatregelen om de belastingheffing over winsten van multinationals eerlijker te maken, terwijl Nederland aantrekkelijk blijft voor hoofdkantoren.
- Uw ambtsvoorganger heeft op basis hiervan in september 2019 de Adviescommissie ingesteld, waarbij de taak van de Adviescommissie als volgt is omschreven:

De Adviescommissie heeft tot taak om vanuit haar deskundigheid te adviseren over maatregelen die leiden tot een grondslagverbreding van de vennootschapsbelasting, waarbij tegelijkertijd oog wordt

- Bij het instellen van de Adviescommissie was de planning dat de Adviescommissie eind 2019 rapport uit zou brengen. Dat is niet gehaald.
- In de planningsbrief 2020 aan de Tweede Kamer¹ is aangekondigd dat het rapport van de Adviescommissie in januari 2020 aan de Kamer zou worden verstuurd. Dit is ook niet gehaald.
- De Adviescommissie is inmiddels wel in de afrondende fase. De commissie zal daarom naar verwachting halverwege maart 2020 aan u rapport uitbrengen, waarna u het aan de Kamer kunt sturen.
- Wij adviseren u de Tweede Kamer op de hoogte te brengen van de gewijzigde planning.
- Er zijn twee oorzaken aan te wijzen voor de vertraging:
  - Vanwege het formuleren van de taakopdracht en de zomerperiode duurde het tot 27 augustus 2019 voordat de Adviescommissie effectief was begonnen (enige tijd na de Kamermotie van 11 juni 2019 die verzocht om instelling van de Adviescommissie).
  - De taakopdracht is vrij omvangrijk, inclusief een opdracht tot onderzoek en analyse van aangiftegegevens en economische impact.
- In de planningsbrief aan de Tweede Kamer staat eveneens vermeld dat de kabinetsreactie zal worden verzonden in juli 2020. De inschatting is dat deze planning nog steeds haalbaar is.

Beslispunt 2: Vervanging commissielid

Wij adviseren u akkoord te gaan met de benoeming van dhr. mr. M.P. (Michiel) Boots tot lid van de Adviescommissie, ter vervanging van mw. dr. S. (Suzanne) Kok, met terugwerkende kracht per 18 december 2019.

Indien u hiermee akkoord gaat, adviseren wij u

- bijgaand Besluit te ondertekenen (bijlage 2); en
- bijgaande Toelichting te ondertekenen (bijlage 3).

Toelichting

Vervanging lid Adviescommissie

- Suzanne Kok is lid van de Adviescommissie namens het ministerie van EZK.
- Michiel Boots is directeur Algemene Economische Politiek bij EZK.
- In verband 10.2.e van mw. Kok zal dhr. Boots mw. Kok vervangen.
- Het instellingsbesluit van de Adviescommissie vereist uw goedkeuring voor deze benoeming.

Informatiepunt 1: Stand van zaken

Hierbij ontvangt u een kort overzicht van de maatregelen die de Adviescommissie op dit moment verwacht te gaan adviseren (bijlage 4).

Toelichting

- De Adviescommissie is onafhankelijk.
- Opdat u zich kunt inlezen stuurt de voorzitter van de Adviescommissie hierbij aan u, als opdrachtgever, een kort overzicht van de maatregelen die de Adviescommissie op dit moment verwacht te gaan adviseren.

¹ Kamerstukken II 2019-2020, 35300 IX, nr. 13.

Besluit van de Staatssecretaris van Financiën van [datum van feitelijke ondertekening], nr. [PM], houdende vervanging van een lid van de Adviescommissie belastingheffing van multinationals;

De Staatssecretaris van Financiën;

Gelet op artikel 4, derde lid, van het Instellingsbesluit Adviescommissie belastingheffing van multinationals;

Besluit:

Artikel 1 Vervanging van een lid

1. De heer mr. M.P. Boots is lid van de Adviescommissie belastingheffing van multinationals.
2. Mevrouw dr. S. Kok is niet langer lid van de Adviescommissie belastingheffing van multinationals.

Artikel 2. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst en werkt terug tot en met 18 december 2019. Dit besluit vervalt met ingang van de dag na de datum waarop de Adviescommissie haar eindrapport heeft opgeleverd.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst en in afschrift worden gezonden aan betrokkenen.

De Staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst,

10.2.e

Toelichting

In verband met

10.2.e

 wordt

10.2.e

10.2.e

. De benoeming geeft daarom geen aanleiding tot verdere aanpassingen. Met name valt de Adviescommissie belastingheffing van multinationals nog altijd niet onder de Kaderwet adviescolleges, gegeven de overwegend ambtelijke samenstelling.

De Staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst,

10.2.e

Commissie belastingheffing multinationals

Datum bijeenkomst: 12 februari 2020

Agenda

9.30u   Opening

9.45u   Bespreken concept rapport – Oplossingsrichtingen

De volgende twee hoofdstukken worden diepgaander besproken, aan de hand van de geformuleerde besispunten:

#7: Internationale oplossingen

#8: Beleidsopties voor Nederland

Maatregelenmatrix

11.30 u   Pauze

11.45 u   Bespreken concept rapport – Inleiding en analyse

De volgende hoofdstukken worden op hoofdlijnen besproken. Hiervoor is 15 minuten per hoofdstuk ingepland.

Hoofdstuk 1: Inleiding

Hoofdstuk 2: Belang van belastingheffing voor investeringen van bedrijven

Hoofdstuk 4: Ontwikkeling van vpb-ontvangsten

Hoofdstuk 5: Wie betaalt de vpb?

Hoofdstuk 6: Bekende knelpunten in de vennootschapsbelasting?

13.00u   Einde vergadering

Bijeenkomst 8

10.2.e: willen we iets zeggen over uitvoering? Capaciteit uitbreiden? Meten is belangrijk.

10.2.e: we zitten voorlopig vast in die wereld, geen makkelijke oplossing.

Matrix

A2:

10.2.e: wel basis, economische literatuur/empirie: verplaatsen IP is gebruikelijk en gaat toenemen. À la rente.

10.2.e: Principiële punt wordt begrepen. Het gaat in feite niet zo. Zit in prijszettingen. Materieel wordt anders vormgegeven. En overigens bewoording; zo makkelijk is het ook weer niet. Simplistische maatregel voor het probleem. Oplossing niet effectief. Is het dan wel oplosbaar?

10.2.e: beetje achterhaald. het moet toerekenbaar zijn, dus inderdaad niet heel eenvoudig. we repareren iets wat in het verleden speelde en deels wordt opgelost. En dubbele belasting – geen symmetrie. Voor rente is daar nog de economische component, voor royalty's niet. Wie het treft is lastig, maar als het bedrijven treft zal het vooral buitenlandse multi's zijn. En meer dan 30% hoeft niet bovenmatig te zijn; in franchise kan het heel reëel zijn.

10.2.e: snapt de uitvoering, wil graag daaraan werken. Begrijpt ook niet helemaal hoe met functies en routinewinsten e.d. de winst bepaald wordt. Des te meer reden om de ebita/kapitaal cijfer scherper te krijgen.

10.2.e: grondslag naar je toe trekken voorbij TP, ben je eenzijdig heffingsbevoegdheden aan het veranderen. Zit iets willekeurig in; als je TP wil veranderen moet je over arm's length standaard praten. Als het niet duidelijk is – reden om niet in basisvariant op te nemen, maar oproepen tot nader onderzoek. 10.2.e: in basisvariant onderzoek aankondigen? 10.2.e: maar niet vooruitlopen op uitkomst. 10.2.e: brievenbussen zijn er inderdaad uit, maar de kritiek op arm's length blijft bestaan. Je probeert in de omvang er een soort limiet aan te zetten unilateraal; je wilt het gebruik beperken en niet de taart naar je toe trekken. 10.2.e: geen akkoord. 10.2.e: minimale heffing wel als oorsprongland, dat doet arm's length. Dus er moet dan wel een maatregel komen dat er een % rendement op kapitaalinkomen moet zijn. 10.2.e: dat komt in de richting van wat ik schreef over een minimale heffing. Zou die dan willen plaatsen in verdere horizon; maatregelen zijn nu vrij concreet en dat is dit nog niet; zou internationaal pillar 1 willen doen en nader onderzoek. 10.2.e: vóór de maatregel vanuit economisch optiek; arm's length met dempey functies nog altijd manipuleerbaar, enorm worstelen waarden, heel fluide, en deze maatregel haalt alleen scherpe randjes eraf. 10.2.e: je weet niet of het scherp kantje is. 30% ebita is niet heel gek om belasting over te betalen, het is echte en ondergrens. Vormgeving concreet: verschil commercieel en fiscale winst. 10.2.e: infokap alleen? 10.2.e: ja, wel vaak. 10.2.e: dan pak je ze met A5. 10.2.e: behalve als ze laagbelast ontvangen worden. Definitie: royalty's bronbelasting heel beperkt, want ook market intangibles en market access.

10.2.e: Hoe dan ook erkennend dat we niet de hele wereld hebben kunnen analyseren en een beperkte blik hebben. Nochtans enkele aanbevelingen. Wereld IP is belangrijk, speelt een rol in strategisch gedrag; krachtig advies intensiever te verkennen en met aanvulling te komen.

10.2.e: maar dan wel concreter formuleren. Sterke indruk dat EBITA te laag is. Percentage mag nog flexibel zijn. Winst is het probleem, moet redelijke afspiegeling zijn. 10.2.e: zeker die noties meenemen, bredere vpb-aanpassing is weer moeilijk in te passen in de taakopdracht.

A4:

10.2.e: actieve inkomsten gaat inderdaad wel heel ver. Dat is echt pijler 2. Hoewel je wel TP problemen oplost. Uitkeringsescape schrappen. 10.2.e: kan een uitruil met statutair tarief wel snappen, maar wezenlijke economische activiteit. 10.2.e: rotte-appel-benadering (30% inkomen moet lijstinkomen zijn), dat kun je nog wel hebben. 10.2.e: dat kan wel fluctueren. 10.2.e: maak er doorgaans 30% van. 10.2.e: rechtszekerheid is het punt; safe harbour is er al aan; hele scherpe maatregel. Ik zou liever dan de minimum substance eisen ophogen dan effectief tarief laten zitten. 10.2.e: niet mee eens, zekerheid met safe harbours is juist een probleem, je moet geen passief inkomen in <10% jurisdicties moet zitten. Je kunt je gedrag aanpassen.

10.2.1 tax planning structure, 10.2.2: treasury in Dubai. 10.2.3 ja, niet in Dubai zitten met je geld. Als je meer dan 30% zit, zit je goed. 10.2.4: je gaat reële economische activiteiten raken. 10.2.5 nee, lichte mobiele functies; 10.2.6: ook omdat ze weer grondslag uithollen ergens. Je herstelt neutraliteit. 10.2.7: niet alles is misbruik. 10.2.8 mixen dan. 10.2.9: dan ga je op de stoel zitten van de ondernemer om ze in je regeltjes te laten passen. 10.2.10: lijstje substance eisen strenger; hoewel dat uitstralingseffecten heeft. 10.2.11: balancing act. Als je niet bezig bent met onderste uit de kan, u heeft zelf gekozen voor moeras, dat argument wordt steeds ingewikkelder vol te houden, dus als je gaat schuiven, dan heb je als wetgever ook de verantwoordelijkheid belangrijker om dubbele heffing te voorkomen. 10.2.12 eens, overkill moet je er dan ook uithalen. Sterke cfc, maar dan wel 1 keer.

10.2.13: geen downward adjustment in CFC, maar dan ook: geen upward adjustment. Kijk naar het echte inkomen daar. Als je dat met effectief tarief wel gaat doen. 10.2.14 wel evenwichtig houden. 10.2.15: ligt er weer aan waar het vandaan komt. Niet 2x heffen maar ook niet 0x. wel 1x. 10.2.16 voelt wel voor uitgekeerde winsten meenemen.

Kiezen voor schrappen, drempel hoger kan ook, maar blijft arbitrair.

kunstmaticgheidsdoctrine, misbruik. 10.2.17 angst dat het te licht is, geen oplossing. 10.2.18: main purpose. Tenzij sprake van wezenlijke economische activiteit: bewijslast belastingplichtige. 10.2.19: wel analyse dat voor CFC de EU-regel van toepassing is.

versterkte substance van uitvoeringsbesluit vpb (2a) voor tegenbewijs. Aansluiten bij dnv. 10.2.20: staan ook weer safe harbours in.

A4: Uitgekeerde winst erin, met dubbele heffing voorkomen. Effectief tarief: hou nu vast aan statutair tarief, maar werk naar effectief tarief; verwijs naar pijler 2. Probeer een formulering te vinden voor wezenlijke economische activiteit. Verengen we het speelveld dat we daar niet helemaal zijn uitgekomen.

B2 naar boven (zonder royalty) om A2 te compenseren. Andere mogelijkheid: B5 naar boven.

B2: wat moet de cap zijn? Aandeelhouderskosten tasten we ook in het duister. Zijn nog wel beter in beeld te brengen, maar duurt nog wel even. Voorstel: ebita moet minimumniveau zijn. Komt terug op beginpunt A2 discussie. 10.2.21 waar valt de restwinst? Mismatch. 10.2.22: ja, dat is TP, we praten in cirkels. 10.2.23 onderzoek dan ook principaalfuncties.

Onderzoek: wel gericht op: doe er wat mee. Deel ervan: inzichtelijk maken.

Veel economen zien het als probleem. Macro-economische

Uitwerking/Onderzoek: hoe het gebeurt en hoe het inzichtelijk. Qua structuren is het al bekend. Maak er een bijtelling van.

A5: alle TP mismatches

B5: omhoog met zwarte lijst. Want uitwassen. soevereiniteit

Verliesverrekening? 10.2.24.

A2: uitwerken, B5 naar boven, zoeken nog naar A4, gezamenlijke cap is nuttige aanvulling

Compensatie: 10.2.25 geen cadeaus, we maken hem onbeperkt? 10.2.26: conceptueel wel logisch. 10.2.27: op zichzelf voor, maar kwartetten. 10.2.28: onbeperkt. 10.2.29, 10.2.30, 10.2.31 oneens, maar in totaalplaatje.

D1: Europese jurisprudentie analyse.

Volgorde compenserende maatregelen: opletten.

[A1: 5% erbij op, de hoofdkantoorkosten. Beschrijf ergens binnen A1. 10.2.32: met balancerende voorkoming dubbele heffing.]

10.2.e: notie bij compenserende maatregelen dat we niet weten wat goed is voor vestigingsklimaat. Maar we hebben er sowieso niet goed over nagedacht, dus hou het los van de rest.

10.2.e: bankenbelasting / minimumkapitaalregel. Ongezond/gezond voor NL om grote financiële sector te hebben. 10.2.e alleen als je kunt zien dat de verbreding bij banken terecht komt. 10.2.e misschien in H.3? 10.2.e: buiten commissie.

10.2.e houdt nog slag om de arm bij wezenlijk economisch. Gaat om hele pakket en hoe het opgeschreven wordt.

Voor 12e: hoe communicatie?

4 maart overleiden.

10.2.e: cijfer nog openbaar, gebruiken.

10.2.e: ja. even discussiestuk, geen hoofdstuk.

HEDEN TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

10.2.e

**Directie Directe
Belastingen**

Inlichtingen

10.2.e

10.2.e

www.minfin.nl

Datum

14 april 2020

Notitienummer

2020-0000073383

Auteurs

10.2.e

Van

Kopie aan

Bijlagen

1

notitie

Aanbiedingsbrief rapport Adviescommissie
belastingheffing van multinationals

Bijgaand treft u de aanbiedingsbrief aan voor verzending van het rapport Op weg naar balans in de vennootschapsbelasting van de Adviescommissie belastingheffing van multinationals aan de Tweede Kamer.

In bijlage treft u ook een vergevorderd concept van het rapport van de commissie (het bevat slechts nog enkele drukfouten). Het eindrapport wordt u vanavond of morgenochtend aangeboden door 10.2.e 10.2.e 10.2.e

Beslispunt.

11.1

11.1

10.2.e

HEDEN
TER ADVISERING
Aan

De staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Directe
Belastingen

Inlichtingen

10.2.e

10.2.e@minfin.nl
www.minfin.nl

Datum
15 april 2020

Notitienummer
2020-0000074286

Auteur

10.2.e

Van

Kopie aan

Bijlagen

1

notitie

Belnotitie Commissie Ter Haar

Aanleiding

Op donderdag 16 april 2020 heeft u een belafsprak met 10.2.e, 2.e, 10.2.g, voorzitter van de Commissie belastingheffing van multinationals (hierna: commissie). Deze belafsprak vindt plaats naar aanleiding van de aanbieding van het rapport Op weg naar balans in de vennootschapsbelasting. Er is geen voorbespreking.

De commissie

- U kunt de commissie bedanken voor het begrip om in verband met de coronacrisis enig uitstel voor de aanbieding en publicatie van het rapport te verlenen.
- De commissie is vanaf augustus voortvarend van start gegaan met als doel eind 2019 een rapport gereed te hebben. Al gauw bleek dit tijdspad te kort. Dit had te maken met verschillende factoren.
- Ten eerste is de vennootschapsbelasting een complexe belastingsoort en zit er een zekere spanning in de taakopdracht: grondslagverbreding en een aantrekkelijk vestigingsklimaat bijten elkaar in zekere zin.
- Ten tweede blijft er ook na maanden intensief onderzoekswerk nog een hoop onduidelijk. Niet alle gegevens bleken beschikbaar om alle vragen van commissieleden te kunnen beantwoorden. Hieruit is dan ook een aanbeveling voortgevloeid om meer onderzoek te doen en meer gegevens te verzamelen.
- Ten slotte bestond de commissie naast de voorzitter uit 12 zeer gedreven experts met diverse achtergronden (wetenschap, journalistiek, ambtenarij). De verschillen van inzicht en kennis op bepaalde onderdelen waren soms groot. Deze verscheidenheid was ook juist de kracht van deze commissie die de hele breedte van het onderwerp bedient.

11.1

11.1

kunnen zijn. Ondanks dat ze het niet met elke zin eens zijn, ligt er een basispakket aan maatregelen waar alle commissieleden zich op basis van consensus in kunnen vinden.

Conclusies rapport

- In de bijlage treft u een samenvatting van het rapport van de commissie aan met de titel: Op weg naar balans in de vennootschapsbelasting.
- De belangrijkste aanbevelingen van de commissie aan het kabinet zijn:
  1. Voorop te lopen in de internationale samenwerking op het gebied van winstbelastingen. Hierbij worden acht concrete richtlijnen geformuleerd, zoals het streven naar een vorm van consolidatie van de grondslag (eventueel binnen Europa), het streven naar een minimumtarief om de prikkel tot belastingconcurrentie te verminderen, onderzoeken of meer winsttoerekening aan marktlanden passend is bij een digitaliserende economie, etc.

2. Een zekere terughoudendheid met het nemen van additionele unilaterale maatregelen; in ieder geval totdat meer gegevens beschikbaar zijn en meer inzicht is verkregen in de belastingafdracht van multinationals en in de effecten van alle maatregelen die reeds zijn genomen. Daarom adviseert de commissie om een "basisvariant" van unilaterale maatregelen in te voeren. De maatregelen van de basisvariant zijn gericht op het bereiken van twee doelstellingen: i) het creëren van een ondergrens in de vennootschapsbelasting voor bedrijven met winstgevendende activiteiten in Nederland en ii) het elimineren van verschillen (mismatches) met het buitenland. Ten aanzien van het creëren van een ondergrens in de vennootschapsbelasting wordt door de commissie voorgesteld om de verliesverrekening te beperken tot maximaal 50 procent van het belastbare bedrag in combinatie met een onbeperkte voorwaartse verliesverrekening. Ook aan andere aftrekbare kosten, zoals aandeelhouderskosten, worden verdere beperkingen voorgesteld.
3. Maatregelen te nemen die meer inzicht geven in de effectieve belastingdruk van bedrijven. De commissie adviseert daarom (i) bedrijven te gaan verplichten voortaan in alle gevallen de commerciële winst in Nederland te rapporteren en (ii) in internationaal verband te blijven samenwerken om de kwaliteit van landenrapporten in het kader van country-by-country reporting (CbCR) te verbeteren en daarna toe te werken naar publieke CbCR. De Commissie beveelt ook aan om nader onderzoek te verrichten, wat zich in ieder geval richt op de oorzaak van (structureel) verlieslatende bedrijven in de vennootschapsbelasting, op het belang van royalty's, op het rendement op in Nederland geïnvesteerd kapitaal, en op de verschillen tussen fiscale en commerciële winstbepaling bij multinationals.

Appreciatie

- Ik heb met belangstelling kennis genomen van de aanbevelingen van het rapport van de Commissie. Het heeft een betekenisvol rapport opgeleverd waarin cruciale vragen worden beantwoord die belangrijke inzichten geven in de belastingheffing van multinationals. Daarnaast geeft het rapport inzicht in maatregelen die genomen zouden kunnen worden om de vennootschapsbelasting 'eerlijker' te maken.
- Ik steun de aanbevelingen om meer in te zetten op internationale samenwerking en om meer transparantie te verkrijgen in de effectieve belastingdruk van bedrijven. Ik zal het kabinet adviseren om zich hiervoor in internationaal verband in te zetten.
- Op nationaal gebied heeft het kabinet de laatste jaren veel maatregelen genomen en worden er op dit moment ook al een aantal maatregelen uitgewerkt, zoals de beperking van de liquidatie- en stakingsverliesregeling. De komende maanden zal bestudeerd worden welke verdere mogelijkheden er liggen, waarbij we de aanbevelingen van de commissie als uitgangspunt zullen nemen. Wat betreft de timing van nieuwe maatregelen zal het kabinet rekening houden met de economische gevolgen van het coronavirus. Noodgedwongen zal daar op korte termijn de aandacht naar uitgaan. Ik verwacht daarom deze zomer met een beleidsreactie op het rapport te komen.

Toelichting: inhoud van het rapport

- Het rapport van de commissie is tot stand gekomen naar aanleiding van de motie Omtzigt c.s. van 5 juni 2019¹ die oproept om maatregelen te onderzoeken om de belastingheffing over winsten van multinationals eerlijker te maken. Daarnaast vraagt de motie ook om Nederland aantrekkelijk te houden voor Nederlandse hoofdkantoren. De commissie geeft terecht aan dat het begrip 'eerlijk' een subjectief begrip is waarover vanuit maatschappelijk en politiek oogpunt bezien meerdere opvattingen denkbaar zijn en waar verschillende dilemma's bij spelen. In de taakopdracht voor de commissie is dat begrip ingevuld door als uitgangspunt te nemen dat het rapport aanbevelingen (van maatregelen) bevat die leiden tot grondslagverbreding bij bedrijven met grensoverschrijdende activiteiten.

¹ Kamerstukken II 2018/19, 35 100, nr. 11 (Motie Omtzigt c.s.).

- Om aanbevelingen te kunnen doen waarbij een zekere balans wordt gevonden tussen maatregelen die leiden tot grondslagverbreding en het behoud van een aantrekkelijk fiscaal vestigingsklimaat heeft de commissie een vijftal onderzoeksvragen geformuleerd:
  1. Verandert de vennootschapsbelasting over de tijd bezien?
  2. Welke knelpunten in de vennootschapsbelasting zijn er die bijdragen aan de onevenwichtigheid van de belastingheffing van multinationals die aanpassing behoeven?
  3. Wat is het belang van de vennootschapsbelasting voor het vestigingsklimaat?
  4. Hoe verhoudt de Nederlandse vennootschapsbelasting zich ten opzichte van de winstbelasting van andere landen?
  5. Hoeveel vennootschapsbelasting betalen multinationals in Nederland in verhouding tot andere soorten bedrijven?
- De belangrijkste conclusies van het rapport op deze vijf onderzoeksvragen zijn:
  1. de vennootschapsbelastingontvangsten zijn de afgelopen twintig jaar licht gedaald als percentage van het bbp, als gevolg van een daling van de tarieven in combinatie met een verbreding van de grondslag.
  2. de belangrijkste knelpunten houden verband met i) de uitwerking van het uitgangspunt van de afzonderlijke belastingplicht waardoor onder andere de belastingheffing over een winst kan afwijken van de geconsolideerde winst zodat bepaalde synergievoordelen nergens worden belast en er mogelijkheden zijn om winsten te verschuiven naar laagbelastende landen zonder substantiële wijziging in de investeringsstructuur, ii) een gebrek aan internationale harmonisatie met onder andere als gevolg een prikkel tot belastingconcurrentie tussen landen veel administratieve lasten voor de belastingplichtige, iii) de nadruk op het 'oorspronglandbeginsel' en op fysieke aanwezigheid bij de toerekening van heffingsrechten waardoor er onder andere veel geschillen zijn tussen landen waarbij het risico voor de belastingplichtige komt iv) en het verschil in de fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen waardoor onder andere winstverschuiving binnen een concern kan plaatsvinden bij de keuze voor eigen of vreemd vermogen.
  3. de effecten van de vennootschapsbelasting op het vestigingsklimaat zijn niet exact te meten. Ook niet-fiscale aspecten spelen een belangrijke rol bij de keuze van bedrijven om zich al dan niet in een land te vestigen. In het algemeen geldt wel dat een lagere vennootschapsbelasting zorgt voor meer investeringen van bedrijven, hetgeen onder andere zorgt voor economische groei en meer werkgelegenheid. Multinationals zijn in dat kader ook voor Nederland een belangrijk onderdeel van de economie en zorgen voor 30% van de totale werkgelegenheid in ons land.
  4. De commissie heeft een vergelijkend onderzoek laten doen naar belangrijke elementen van de winstbelasting in vijftien landen. Daaruit blijkt dat Nederland afwijkt op het gebied van verrekenprijzen ten opzichte van wat in veel van de onderzochte landen gebruikelijk is. Zo staat Nederland als een van de weinige van de onderzochte landen voor een neerwaartse correctie in de kostensfeer de aftrek van rente op een renteloze lening toe zonder eisen aan een corresponderende opwaartse correctie van de rentebate. Ook ten opzichte van de verliesverrekening wijkt Nederland af van wat in veel van de onderzochte landen gebruikelijk is, door achterwaartse verliesverrekening toe te staan. De voorwaartse verliesverrekeningstermijn is in vergelijking met andere landen juist beperkt.
  5. winstgevende multinationals hebben over langere tijd op basis van de beschikbare data geen structureel lagere fiscale effectieve druk dan binnenlandse ondernemingen. De kanttekening die de commissie hierbij maakt is dat de beschikbare data veel beperkingen kennen en dat dit dus geen volledig beeld kan geven. Het is op basis van de beschikbare cijfers namelijk niet mogelijk om de effectieve druk in verhouding tot de commerciële winst te berekenen. Hierdoor blijft onduidelijk hoe de opgegeven winst door multinationals, en dus de betaalde belasting, zich verhoudt tot de bedrijfseconomische werkelijkheid. Hiervoor is nader onderzoek noodzakelijk.

PER EMAIL: 10.2.e @minfin.nl

Ministerie van Financiën
T.a.v. de voorzitter van de commissie belastingheffing van
multinationals
Dr. 10.2 10.2.e
Postbus 20201
Den Haag

Datum 25 november 2019
Referentie BR4388

Betreft: Belastingheffing van Nederlandse banken

Geachte heer 10.2 10.2.e,

In het kader van de opdracht van uw commissie om de staatssecretaris van Financiën te adviseren over de belastingheffing van multinationals, geef ik u hierbij ter informatie een nader overzicht van de belastingheffing van banken in Nederland. Als bankensector zijn wij er ons van bewust dat onze bijdrage aan de overheidsfinanciën met nadruk wordt gevolgd, mede als gevolg van de financiële crisis en de steun die de sector van de overheid in die uitdagende jaren ontving.

Mede daarom willen wij als bankensector uw commissie voorzien van relevante informatie over de belastingafdracht van de Nederlandse banksector. Daarbij willen wij tevens ingaan op enkele structurele elementen in de belastingheffing van Nederlandse banken.

Kwantitatieve gegevens

Om een inzicht te krijgen in de kwantitatieve aspecten van de belastingheffing hebben wij de gegevens van de drie grootste Nederlandse banken samengevoegd. Zij hebben in Nederland circa 55.000 medewerkers. Daartoe hebben wij het jaar 2018 als uitgangspunt genomen omdat voor dat jaar de jaarcijfers vaststaan. Daarbij is het uitgangspunt de gerapporteerde commerciële winst 2018 voor Nederland zoals die door de drie banken is gepubliceerd in de zogenaamde *Country By Country Reporting* (CBCR) zoals voorgeschreven door de Europese *Capital Requirements Directive*. Voor 2018 is door de drie banken gezamenlijk € 6.771 miljoen aan Nederlandse winst voor belasting gerapporteerd.¹

Wij menen dat voor een realistisch inzicht in de belastingheffing van de banken deze gerapporteerde commerciële winst voor belasting gecorrigeerd moet worden voor een drietal elementen.

In de eerste plaats is in 2018 door ING Nederland in het kader van de transactie met het Openbaar Ministerie een bedrag van € 775 miljoen betaald vanwege het niet naar behoren vervullen van de poortwachtersfunctie zoals die voortvloeit uit de WWFT. De omvang van deze incidentele last noopt naar onze mening tot een bijtelling bij de gerapporteerde winst om tot een genormaliseerde commerciële winst te komen. Dit geldt des te meer omdat dit bedrag niet aftrekbaar is voor de vennootschapsbelasting.

¹ Op basis van de grondslag IFRS.

In de tweede plaats staan IFRS regels toe om rentebetalingen op AT1 instrumenten als aftrekbare rentelasten aan te merken bij de bepaling van de commerciële winst, maar is het ook toegestaan om deze als winstbestemming mee te nemen. Omwille van de vergelijkbaarheid is voor de bepaling van de effectieve belastingdruk één methode gekozen en zijn alle rentebetalingen op AT1 instrumenten in aftrek gebracht op de commerciële winst; mede ook omdat deze betalingen niet toekomen aan aandeelhouders van de bank maar aan de houders van de AT1 instrumenten. Deze aanpassing leidt over 2018 tot een aftrek op de commerciële winst van € 641 miljoen.

In de derde plaats menen wij dat het voor een goed inzicht noodzakelijk is ook rekening te houden met de druk van de bankenbelasting. Dat doen we door de over 2018 betaalde bankenbelasting – die als last is opgenomen in het gerapporteerde commerciële resultaat voor belasting² – weer bij te tellen. Het gaat om een bedrag van € 398 miljoen.

Op basis van deze aanpak resulteert voor 2018 de volgende genormaliseerde Nederlandse winst voor belasting (in miljoenen):

CBCR 2018 Nederlandse winst voor belasting NL	€ 6.771
Bijtellings niet aftrekbare betaling OM	€ 775
Aftrek AT1 instrumenten als dividend	- € 641
Bijtellings betaalde bankenbelasting 2018	€ 398
Genormaliseerde Nederlandse winst voor belasting	€ 7.303

Op deze genormaliseerde winst drukt een te betalen bedrag aan belasting van € 2.299 miljoen. De effectieve druk komt daarmee uit op 31.5%.

Het totaal bedrag aan te betalen belasting van € 2.299 is bepaald door de daadwerkelijk verschuldigde vennootschapsbelasting over 2018 te verhogen met de over 2018 betaalde bankenbelasting en met de geschatte effecten van twee recent ingevoerde maatregelen: de afschaffing van de aftrek van rentebetalingen op AT1 instrumenten (m.i.v. 2019) en de invoering van de minimumkapitaalregel (m.i.v. 2020).

Wellicht ten overvloede merken wij op dat naast de betaling van circa € 2.3 miljard vennootschaps- en bankenbelasting, er tevens een bijdrage wordt geleverd aan het Europese Single Resolution Fund dat dient als vangnet voor de Europese financiële sector. Die bijdrage was in 2018 voor de betreffende drie Nederlandse grootbanken samen € 505 miljoen. De storting in het Deposito-garantiefonds was € 388 miljoen.

Kwalitatieve aspecten

Naast deze kwantitatieve gegevens is het zinvol in te gaan op enkele aspecten van de structuur van de belastingheffing van banken in Nederland.

Een belangrijk element in het huidige Nederlandse raamwerk is dat de werkelijke effectieve belastingdruk voor een belangrijk deel wordt beïnvloed door elementen die niet in relatie staan met de door de bank daadwerkelijk behaalde winst maar aanknopen bij de samenstelling van de balans van de bank. Daardoor daalt de belastinglast niet evenredig mee bij een daling van de winstgevendheid c.q. rentemarge. Een voorbeeld is de bankenbelasting. Over 2018 is de effectieve druk van de bankenbelasting 5.4%. Bij een daling van de winst met 20% stijgt dat effect van de bankenbelasting op de effectieve druk tot 6.8%. Soortgelijke effecten treden op bij de minimumkapitaalregel en de niet-aftrekbaarheid van AT1 instrumenten. Bij een daling van de genormaliseerde winst met 20% is het cumulatieve effect op de effectieve druk een stijging van 31.5% naar circa 34%.

² De bankenbelasting is niet aftrekbaar voor de vennootschapsbelasting.

Een bijzonder aspect van de Nederlandse bankenbelasting is dat de grondslag niet wordt bepaald door de omvang van het Nederlandse bankbedrijf maar aan de hand van de geconsolideerde balans; dus inclusief de verplichtingen van de buitenlandse onderdelen van de bank. Dit heeft een aantal gevolgen. In de eerste plaats leidt deze systematiek tot dubbele bankenbelasting daar waar er in het buitenland ook een bankenbelasting wordt geheven. Het Nederlandse beleid om in dat geval het betreffende buitenland te vragen om af te zien van de heffing van de buitenlandse bankenbelasting is in de praktijk veelal niet succesvol waardoor er in feite dubbele bankenbelasting wordt betaald.

Een tweede effect van deze grondslag op geconsolideerde basis is dat hij een negatieve factor is bij de keuze voor Nederland als vestigingsplaats voor een bankenhoofdkantoor. Dat kan relevant worden bij een mogelijke consolidatie in het bankenlandschap in de Eurozone; een consolidatie waar de ECB groot voorstander van is.

Daarbij is ook van belang om te constateren dat een land als Duitsland heeft geconcludeerd dat met de invoering van de EU heffingen voor het Single Resolution Fund, een separate bankenbelasting niet langer op haar plaats is. Die is in Duitsland dan ook afgeschaft.

De minimumkapitaalregel en de niet-afrekbaarheid van AT1 instrumenten hebben vergelijkbare negatieve effecten als het gaat om de keuze voor Nederland als vestigingsplaats.

Tenslotte is het in meer algemene zin van belang om te signaleren dat er binnen de EU hard wordt gewerkt aan de voltooiing van de bankenunie. Een van de bouwstenen van een robuuste bankenunie is de invoering van een aantal mechanismen voor risicodeling binnen de Eurozone opdat individuele lidstaten en hun begrotingen niet langer bloot staan aan de risico's van af te wikkelen banken, ongeacht de vestigingsplaats binnen de EU van de af te wikkelen bank.

Gelet op deze ontwikkelingen vraagt de NVB aandacht voor de positionering van Nederland in dit toekomstige Europese bankenlandschap. De fiscale wetgeving heeft een belangrijke invloed op de relatieve positie van Nederland binnen de toekomstige Europese bankenunie en bij de door de ECB gewenste consolidaties in het bankenlandschap. Bij de verdeling van het resultaat van de bank over belastingafdracht, regulatoire heffingen, versterking van kapitaalbuffers en aandeelhouders moet een juiste balans worden gehandhaafd om op de lange termijn een gezond Nederlands bankenlandschap overeind te houden.

Uiteraard zijn wij gaarne bereid desgewenst een en ander nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

PER EMAIL: 10.2.e@minfin.nl

Ministerie van Financiën
T.a.v. de voorzitter van de commissie belastingheffing van
multinationals
10.2.e/10.2.e
Postbus 20201
Den Haag

Datum 24 januari 2020

Betreft: Belastingheffing van Nederlandse banken

Geachte heer 10.2.10.2.e,

In het kader van de opdracht van uw commissie om de staatssecretaris van Financiën te adviseren over de belastingheffing van multinationals, geef ik u hierbij ter informatie een nader overzicht van de belastingheffing van banken in Nederland. Als bankensector zijn wij er ons van bewust dat onze bijdrage aan de overheidsfinanciën met nadruk wordt gevolgd, mede als gevolg van de financiële crisis en de steun die de sector van de overheid in die uitdagende jaren ontving.

Mede daarom willen wij als bankensector uw commissie voorzien van relevante informatie over de belastingdruk van de Nederlandse banksector. Daarbij willen wij tevens ingaan op enkele structurele elementen in de belastingheffing van Nederlandse banken.

Kwantitatieve gegevens

Om een inzicht te krijgen in de kwantitatieve aspecten van de belastingheffing hebben wij de gegevens van de drie grootste Nederlandse banken samengevoegd. Zij hebben in Nederland circa 55.000 medewerkers. Daartoe hebben wij het jaar 2018 als uitgangspunt genomen omdat voor dat jaar de jaarcijfers vaststaan. Daarbij is het uitgangspunt de gerapporteerde commerciële winst 2018 voor Nederland zoals die door de drie banken is gepubliceerd in de zogenaamde *Country By Country Reporting* (CBCR 2018) zoals voorgeschreven in artikel 89 van de Europese *Capital Requirements Directive*.¹ Deze cijfers zijn onderdeel van de gepubliceerde jaarrekening van de bank en gecontroleerd door de externe accountant. Voor 2018 is door de drie banken gezamenlijk € 6.771 miljoen aan Nederlandse winst voor belasting gerapporteerd.² De banken berekenen overigens een proportioneel deel van de hoofdkantoorkosten door aan het buitenland.

Wij menen dat voor een realistisch inzicht in de belastingheffing van de banken deze gerapporteerde commerciële winst voor belasting gecorrigeerd moet worden voor een drietal elementen.

¹ Artikel 89 van de richtlijn schrijft voor dat elke instelling jaarlijks de volgende informatie, uitgesplitst naar lidstaat en naar derde land waarin zij een vestiging heeft bekendmaakt:

a) benaming(en), aard van de activiteiten en geografische locatie; b) omzet; c) aantal werknemers in voltijdequivalenten; d) winst of verlies vóór belasting; e) belasting over winst of verlies; f) ontvangen overheidssubsidies.

Zie ook *Besluit uitvoering publicatieverplichtingen richtlijn kapitaalvereisten*, 11 september 2014.

² Op basis van de grondslag IFRS.

In de eerste plaats is in 2018 door ING Nederland in het kader van de transactie met het Openbaar Ministerie een bedrag van € 775 miljoen betaald vanwege het niet naar behoren vervullen van de poortwachtersfunctie zoals die voortvloeit uit de WWFT. De omvang van deze incidentele last noopt naar onze mening tot een bijtelling bij de gerapporteerde winst om tot een genormaliseerde commerciële winst te komen. Dit geldt des te meer omdat dit bedrag niet aftrekbaar is voor de vennootschapsbelasting.

In de tweede plaats staan IFRS regels toe om rentebetalingen op AT1 instrumenten als aftrekbare rentelasten aan te merken bij de bepaling van de commerciële winst, maar is het ook toegestaan om deze als winstbestemming mee te nemen. Omwille van de vergelijkbaarheid is voor de bepaling van de effectieve belastingdruk één methode gekozen en zijn alle rentebetalingen op AT1 instrumenten in aftrek gebracht op de commerciële winst; mede ook omdat deze betalingen niet toekomen aan aandeelhouders van de bank maar aan de houders van de AT1 instrumenten. Deze aanpassing leidt over 2018 tot een aftrek op de commerciële winst van € 641 miljoen.

In de derde plaats menen wij dat het voor een goed inzicht noodzakelijk is ook rekening te houden met de druk van de bankenbelasting. Dat doen we door de over 2018 betaalde bankenbelasting – die als last is opgenomen in het gerapporteerde commerciële resultaat voor belasting³ – weer bij te tellen. Het gaat om een bedrag van € 398 miljoen.

Op basis van deze aanpak resulteert voor 2018 de volgende genormaliseerde Nederlandse commerciële winst voor belasting (in miljoenen):

CBCR 2018 Nederlandse winst voor belasting NL	€ 6.771
Bijtelling niet aftrekbare betaling OM	€ 775
Aftrek AT1 instrumenten als dividend	- € 641
Bijtelling betaalde bankenbelasting 2018	€ 398
Genormaliseerde Nederlandse winst voor belasting	€ 7.303

De gepubliceerde belastinglast (*income tax expense*) volgens de CBCR 2018 rapportages is € 1.783 miljoen vennootschapsbelasting over de Nederlandse winst van de drie grootbanken.

De totale te rapporteren belastinglast rekening houdend met bankenbelasting en de effecten van niet-aftrekbaarheid van rente onder de AT1 maatregel (vanaf 2019) en de thin cap maatregel (vanaf 2020) kan dan als volgt worden berekend:

Reguliere VPB druk volgens de jaarrekening 2018:	€ 1.783 miljoen
Bankenbelasting	€ 398 miljoen
Geschat effect niet-aftrekbare rente onder AT1 en thin cap maatregelen:	€ 329 miljoen
Totaal	€ 2.510 miljoen

De effectief te rapporteren druk aan vennootschapsbelasting en bankenbelasting komt daarmee uit op gemiddeld circa 34%.

Indien we rekening houden met de aangekondigde tariefsverlaging vennootschapsbelasting 2021 naar 21.7% dan ontstaat het volgende beeld:

Reguliere VPB-druk	€ 1.547 miljoen
Bankenbelasting	€ 398 miljoen
Geschat effect niet-aftrekbare rente onder AT1 en thin cap maatregelen:	€ 285 miljoen
Totaal	€ 2.230 miljoen

³ De bankenbelasting is niet aftrekbaar voor de vennootschapsbelasting.

De effectieve te rapporteren druk aan vennootschapsbelasting en bankenbelasting komt daarmee uit op gemiddeld circa 30.5%.

Omdat in bovenstaande berekeningen ook het effect van thans bestaande maatregelen is meegenomen, namelijk de niet aftrekbaarheid van AT1 ("Coco") - rente en de aftrekbeperking als gevolg van de nieuwe thin-cap regeling, terwijl die maatregelen in 2018 nog niet van kracht waren, is het per definitie niet mogelijk om een actuele belasting last ("cash tax") te laten zien. Wij menen echter te mogen stellen dat de effectieve druk (34%) het beste beeld geeft van de jaarlijkse actuele belasting last over een langere periode.

Samengevat:

Belastingdruk	Statutair tarief 25%	Statutair tarief 21.7%
Gemiddelde effectieve druk	circa 34%	circa 30.5%

Kwalitatieve aspecten

Naast deze kwantitatieve gegevens is het zinvol in te gaan op enkele aspecten van de structuur van de belastingheffing van banken in Nederland.

Een belangrijk element in het huidige Nederlandse raamwerk is dat de werkelijke effectieve belastingdruk voor een belangrijk deel wordt beïnvloed door elementen die niet in relatie staan met de door de bank daadwerkelijk behaalde winst maar aanknopen bij de samenstelling van de balans van de bank. Daardoor daalt de belastinglast niet evenredig mee bij een daling van de winstgevendheid c.q. rentemarge. Een voorbeeld is de bankenbelasting. Over 2018 is de effectieve druk van de bankenbelasting 5.4%. Bij een daling van de winst met 20% stijgt dat effect van de bankenbelasting op de effectieve druk tot 6.8%. Soortgelijke effecten treden op bij de minimumkapitaalregel en de niet-aftrekbaarheid van AT1 instrumenten. Bij een daling van de genormaliseerde winst met 20% is het cumulatieve effect op de effectieve druk een stijging van 34% naar circa 37%.

Een bijzonder aspect van de Nederlandse bankenbelasting is dat de grondslag niet wordt bepaald door de omvang van het Nederlandse bankbedrijf maar aan de hand van de geconsolideerde balans; dus inclusief de verplichtingen van de buitenlandse onderdelen van de bank. Dit heeft een aantal gevolgen. In de eerste plaats leidt deze systematiek tot dubbele bankenbelasting daar waar er in het buitenland ook een bankenbelasting wordt geheven. Het Nederlandse beleid om in dat geval het betreffende buitenland te vragen om af te zien van de heffing van de buitenlandse bankenbelasting is in de praktijk veelal niet succesvol waardoor er in feite dubbele bankenbelasting wordt betaald.

Een tweede effect van deze grondslag op geconsolideerde basis is dat hij een negatieve factor is bij de keuze voor Nederland als vestigingsplaats voor een bankenhoofdkantoor. Dat kan relevant worden bij een mogelijke consolidatie in het bankenlandschap in de Eurozone; een consolidatie waar de ECB groot voorstander van is.

Daarbij is ook van belang om te constateren dat een land als Duitsland heeft geconcludeerd dat met de invoering van de EU heffingen voor het Single Resolution Fund, een separate bankenbelasting niet langer op haar plaats is. Die is in Duitsland dan ook afgeschaft.

De minimumkapitaalregel en de niet-aftrekbaarheid van AT1 instrumenten hebben vergelijkbare negatieve effecten als het gaat om de keuze voor Nederland als vestigingsplaats.

Tenslotte is het in meer algemene zin van belang om te signaleren dat er binnen de EU hard wordt gewerkt aan de voltooiing van de bankenunie. Een van de bouwstenen van een robuuste bankenunie is de invoering van een aantal mechanismen voor risicodeling binnen de Eurozone

opdat individuele lidstaten en hun begrotingen niet langer bloot staan aan de risico's van af te wikkelen banken, ongeacht de vestigingsplaats binnen de EU van de af te wikkelen bank.

Gelet op deze ontwikkelingen vraagt de NVB aandacht voor de positionering van Nederland in dit toekomstige Europese bankenlandschap. De fiscale wetgeving heeft een belangrijke invloed op de relatieve positie van Nederland binnen de toekomstige Europese bankenunie en bij de door de ECB gewenste consolidaties in het bankenlandschap. Bij de verdeling van het resultaat van de bank over belastingheffing, regulatoire heffingen, versterking van kapitaalbuffers en aandeelhouders moet een juiste balans worden gehandhaafd om op de lange termijn een gezond Nederlands bankenlandschap overeind te houden.

Uiteraard zijn wij gaarne bereid desgewenst een en ander nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

T 10.2.e
M 10.2.e
10.2.e @minfin.nl

• • • • •
• • • • •

Aan:

10.2.e	10.2.e	10.2.e	10.2.e	10.2.e	10.2.e	10.2.e	10.2.e	10.2.e	10.2.e	10.2.e	10.2.e	10.2.e	
;													
10.2.e				10.2.e									
10.2.e				10.2.e									
		10.2.e											
		10.2.e											

CC:

10.2.e	10.2.e	10.2.e										

Beste commissieleden,

Groet,

10.2.e

10.2.e	10.2.e

10.2.e
MinFin/DGFZ/AFP/Beleid

T 10.2.e / M 10.2.e

[illegible]

Onderwerp: Aanvulling: zevende bijeenkomst

Beste commissieleden,

Hierbij sturen wij u enkele aanvullende stukken voor de bijeenkomst a.s. dinsdag:

✓ Position paper **10.2.e** over eerlijkheid en dilemma's. De inzichten zijn deels, maar (nog) niet volledig verwerkt in Hoofdstuk 1 (Inleiding).

✓ Kamerbrieven van de staatssecretaris van Financiën over OESO Pijlers 1 en 2, ter achtergrond voor de discussies a.s. dinsdag.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e

Afdeling Beleid

**Directie Algemene Fiscale Politiek
DG Fiscale Zaken
Ministerie van Financiën**

T	10.2.e
M	10.2.e
	10.2.e .e

Van: 10.2.e (10.2.e) 10.2.e
Verzonden: vrijdag 10 januari 2020 19:32

[illegible]

Onderwerp: Zevende bijeenkomst

Beste commissieleden,

Hierbij sturen wij u de documenten voor de volgende bijeenkomst van 14 januari. De bijeenkomst vindt plaats van 9.30 tot 14.30(!) uur in het KIVI, Prinsessegracht 23, in Den Haag. De duur van de bijeenkomst is ingekort omdat we nog geen ramingen en effecten van de verschillende maatregelen beschikbaar hebben. Daarom lijkt het niet zinvol om tijdens deze sessie te spreken over unilaterale maatregelen. De maatregelenmatrix staat daarom ook niet geagendeerd. Ter informatie sturen we hierbij wel een update van de matrix naar aanleiding van de vorige vergadering mee.

De geagendeerde documenten zijn concepthoofdstukken 1, 2, 3, 5, 6 en 7 van het rapport. Hierbij tekenen wij aan dat deze nog altijd 'werk in uitvoering' zijn, dat wil zeggen, nog niet van een kaliber waar het secretariaat zelf genoeg mee neemt. Daarnaast zijn nog niet al uw opmerkingen verwerkt.

De hoofdstukken worden niet in volgorde behandeld. We besteden het ochtenddeel van de bijeenkomst aan hoofdstuk #7 (Internationale oplossingen). In de agenda is de werkwijze toegelicht. Het middagdeel wordt besteed aan de overige onderdelen.

Wij zien uit naar de volgende bijeenkomst.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Afdeling Beleid

Directie Algemene Fiscale Politiek
DG Fiscale Zaken
Ministerie van Financiën

T	10.2.e
M	10.2.e
	10.2.e .e

To: Commissie multinationals[10.2.e]
From: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]
Sent: Fri 5/1/2020 4:48:18 PM
Importance: Normal
Subject: FW: Zevende bijeenkomst
MAIL_RECEIVED: Fri 5/1/2020 4:48:20 PM
[#1 Inleiding.docx](#)
[#2 Belang belastingheffing voor bedrijven.docx](#)
[#3 Vergelijkend onderzoek.docx](#)
[#5 Wie betaalt VPB.docx](#)
[#6 Knelpunten.docx](#)
[#7 Internationale oplossingen.docx](#)
[Maatregelenmatrix.docx](#)

.....
>>>>>>
Van: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]
Verzonden: vrijdag 10 januari 2020 19:32
Aan: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]
; [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]
[10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]
CC: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]
; [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]
Commissie
multinationals
Onderwerp: Zevende bijeenkomst

Beste commissieleden,

Hierbij sturen wij u de documenten voor de volgende bijeenkomst van 14 januari. De bijeenkomst vindt plaats van 9.30 tot 14.30(!) uur in het KIVI, Prinsessegracht 23, in Den Haag. De duur van de bijeenkomst is ingekort omdat we nog geen ramingen en effecten van de verschillende maatregelen beschikbaar hebben. Daarom lijkt het niet zinvol om tijdens deze sessie te spreken over unilaterale maatregelen. De maatregelenmatrix staat daarom ook niet geagendeerd. Ter informatie sturen we hierbij wel een update van de matrix naar aanleiding van de vorige vergadering mee.

De geagendeerde documenten zijn concepthoofdstukken 1, 2, 3, 5, 6 en 7 van het rapport. Hierbij tekenen wij aan dat deze nog altijd 'werk in uitvoering' zijn, dat wil zeggen, nog niet van een kaliber waar het secretariaat zelf genoeg mee neemt. Daarnaast zijn nog niet al uw opmerkingen verwerkt.

De hoofdstukken worden niet in volgorde behandeld. We besteden het ochtenddeel van de bijeenkomst aan hoofdstuk #7 (Internationale oplossingen). In de agenda is de werkwijze toegelicht. Het middagdeel wordt besteed aan de overige onderdelen.

Wij zien uit naar de volgende bijeenkomst.

Met vriendelijke groet,

[10.2.e]
[10.2.e]

Afdeling Beleid

Directie Algemene Fiscale Politiek
DG Fiscale Zaken
Ministerie van Financiën

.....
T [10.2.e]
M [10.2.e]
[10.2.e] [.e]

To: Commissie multinationals [10.2.e]
From: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]
Sent: Fri 5/1/2020 4:49:03 PM
Importance: High
Subject: FW: Tweede vergadering adviescommissie belastingheffing van multinationals
MAIL_RECEIVED: Fri 5/1/2020 4:49:05 PM
[Bijlage 4 Onderzoeksvoorstel Belang multinationals en hoofdkantoren 05092019.pdf](#)
[Bijlage 5 Clustering en outline.pdf](#)
[Bijlage 3 Position Paper](#) [10.2.e]
[Bijlage 1 Verslag 1e bijeenkomst belastingheffing d.d. 20190827 voorstel secretariaat.pdf](#)
[Bijlage 2 Position Paper](#) [10.2.e]
[Geannoteerde agenda bijeenkomst #2.pdf](#)

.....

Van: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]

Verzonden: vrijdag 6 september 2019 14:27

Aan: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]
[10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]
[10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]
Cc: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]
[10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]

Onderwerp: Tweede vergadering adviescommissie belastingheffing van multinationals

Urgentie: Hoog

Beste commissieleden,

Aanstaande dinsdag 10 september om 10.00u vindt de tweede commissievergadering plaats. De vergadering is op het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Bezuidenhoutseweg 73, in C-Zuid, verdieping 4, zaal V52 (dat is: CZ.04.V52). U dient een geldig ID-bewijs mee te nemen en zich te melden bij de receptie.

In de bijlage treft u de volgende documenten ter voorbereiding op deze vergadering:

1. Geannoteerde agenda
2. Verslag van de eerste bijeenkomst
3. Position paper [10.2.e]
4. Position paper [10.2.e]
5. Onderzoeksvoorstel belang multinationals en hoofdkantoren
6. Clustering position papers / outline

Er is ditmaal geen lunch na afloop. Wij merken op dat er helaas geen parkeermogelijkheid is bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. In de buurt van het ministerie zijn beperkt openbare parkeergarages. Het ministerie bevindt zich op loopafstand van Den Haag Centraal.

Graag tot dinsdag.

Met vriendelijke groeten,

[10.2.e]

[10.2.e]

Afdeling Beleid

Directie Algemene Fiscale Politiek
DG Fiscale Zaken
Ministerie van Financiën

.....
T [10.2.e]
M [10.2.e]
[10.2.e] .e

696252

00087